Bundel - Algemeen Bestuur van 18 november 2026

1 Opening en mededelingen
   - Brief begroting 2027

2 Terugblik college tweedaagse

3 Burap januari t/m augustus 2026
   - AB voorblad burap jan-augustus 2026
   - Bestuurs- en budgetrapportage januari-augustus 2026

4 Algemeen Plafondbesluit 2027
   - AB - plafond 2027
   - Algemeen Plafondbesluit 2027

5 Concept Visie 2050
   - Oplegnotitie AB concept Visie 2050
   - Concept-Achterhoek-Visie-2050-Kom-maar-op

6 NPVR Regioplan
   - Regioplan NPVR Achterhoek

7 Project Dorpsplan Stokkum
   - Voorstel projecten 18-11-26
   - Aanvraagformulier Dorpsplan Stokkum
   - Rapport van bevindingen TT - Stokkum voor Board
   - Projectenoverzicht RDII - november 2026
   - Overzicht bijdrage gemeenten RDII - november 2026

8 Verslag van de vergadering van 9 september 2026
   - Verslag_Algemeen Bestuur_9 september

9 Rondvraag en belangrijke data

Besluit

Datum
3 november 2026

Zaaknummer
2026-004224

Onderwerp
Begroting 2027

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 2

Algemeen bestuur van Regio Achterhoek
Raadhuisstraat 25
7001 EX DOETINCHEM

Geachte leden van het bestuur,

U heeft uw begroting 2027 aan ons toegestuurd. Gelet op het bepaalde in artikel 35, lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen jo. artikel 203 Gemeentewet hebben wij uw begroting beoordeeld.

Besluit en motivering
De begroting 2027 is naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht. Dit betekent dat uw gemeenschappelijke regeling voor het jaar 2027 onder *repressief* toezicht staat. Dit is de lichtste vorm van toezicht. De begroting 2027 en ook de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen behoeven daarmee geen goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Risicogerichte aanpak financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen
In onze brief met zaaknummer 2024-007166 hebben wij u geïnformeerd over onze risicogerichte aanpak voor het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen. Op basis van een kwalitatieve check en een aantal kwantitatieve indicatoren maken we een onderscheid in gemeenschappelijke regelingen met een hoog risicoprofiel en een laag risicoprofiel. Deze classificatie geldt voor twee jaren. Dit begrotingsjaar wordt het risicoprofiel opnieuw bepaald.

Risicoprofiel
Op basis van uw begroting 2027 classificeren wij u als gemeenschappelijke regeling met een *laag risicoprofiel*. Dit betekent dat er voor u in de werkwijze niets wijzigt. Dat wil zeggen, dat u de stukken die onderdeel uitmaken van de P&C-cyclus dient in te zenden binnen de daarvoor gestelde termijnen.

Vanuit het financieel toezicht wijzigt de werkwijze wel. Na ontvangst van uw begroting verwerken wij deze in onze datasystemen. Daarin gaan wij ervan uit dat uw begroting structureel en reëel in evenwicht is. U ontvangt van ons elk jaar een standaardbrief met het besluit over de toezichtvorm. Hierin nemen wij geen aandachtspunten op, waar wij dat in de vorige werkwijze eventueel wel deden. Uw risico-classificatie *laag risicoprofiel* geldt voor twee jaren. Indien er binnen uw

gemeenschappelijke regeling fundamentele veranderingen plaatsvinden, dan dient u hierover uw contactpersoon bij de provincie Gelderland tijdig te informeren.

Wij adviseren u de inhoud van de brief ter kennisname te brengen aan de raden en colleges van de deelnemende gemeenten.

Meer informatie
Wilt u meer informatie over deze brief?
Neem dan contact op met het provincieloket via telefoonnummer 026 359 99 99.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Judith van Baast
Teammanager Bestuur, Toezicht en Weerbaarheid

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 18 november 2026
Agendapunt	:
Onderwerp	: Bestuursrapportage januari – augustus 2026 en 2e verzamelwijziging 2026
Portefeuillehouder	: mevrouw G. Hofstede

Voorstel

1. Kennisnemen van de bestuurs- en budgetrapportage januari tot en met augustus 2026.
2. Instemmen met de formatieplanwijziging van secretarieel medewerker naar de functie HR Adviseur - managementassistent.
3. Instemmen met het overhevelen van € 100k voor Public Affairs & Lobby (uit het jaarresultaat 2025) naar 2027.
4. Instemmen met de 2e (budgettair neutrale) verzamelwijziging 2026.

Toelichting

Met bijgevoegde rapportage beoogt de Regio de gemeenten (colleges en raden) te informeren over de taken die de gemeenten gezamenlijk uitvoeren ten behoeve van de Achterhoek. Deze taken bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De rapportage bestaat uit de bestuursrapportage, de budgetrapportage en financiële bijlagen.

Wijziging formatieplan

Gezien de toename van essentiële werkzaamheden op HRM gebied, is de functie van de secretarieel medewerker tegen het licht gehouden. Voorgesteld wordt het formatieplan te wijzigen van secretaresse (ondersteuning) naar HR-adviseur – management assistent. De financiële consequentie wordt gedekt binnen de begroting van de personeelsformatie uit vacature-ruimte. Op grond van de huidige mandaatregeling is een besluit van het Algemeen Bestuur vereist.

Verschuiving lobby middelen

In 2026 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de inzet op Public Affairs & Lobby (a 100k uit jaarresultaat 2025). Deze middelen zijn nog niet ingezet en voorgesteld wordt om deze middelen door te schuiven naar 2027. Deze verschuiving sluit aan bij de huidige ontwikkelingen rondom de verdere professionalisering van de Public Affairs-functie en maakt een effectievere en meer doelgerichte inzet van de beschikbare middelen mogelijk. De twee ontwikkelingen die hier in meespelen worden nader toegelicht in de rapportage op pagina 8.

Resultaat

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2026 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage € 110.000 positief is. In 2026 wordt meer rente ontvangen dan begroot, er wordt een positief renteresultaat verwacht van € 300.000. Bij elkaar een positief resultaat van € 410.000. Het resultaat wordt nader toegelicht op pagina 26.

Begrotingswijziging

In het kader van rechtmatigheid dient een begrotingswijziging te worden gemaakt voor de geconstateerde over- en onderschrijdingen. Deze (budgettair neutrale) wijzigingen zijn verwerkt in de bijgevoegde 2e verzamelwijziging 2026. De wijzigingen worden nader toegelicht op pagina 26 van de financiële verantwoording, onderdeel 2 van de rapportage. De eigen projecten van Regio Achterhoek zijn projecten waarvoor Regio Achterhoek opdrachtgever is. Deze kosten moeten worden opgenomen in de eigen exploitatie van Regio Achterhoek.

Procedure: DB d.d.:	**Vervolgactie:** communicatie: Mededeling beslissing aan:	**Bijlagen:** Meegezonden: bestuurs- en budgetrapportage Ter inzage: Plaats van inzage:	**Consequenties:** Financieel: neutraal Personeel: nee
Nadere informatie bij: Esther van Zuuk		**Tel.nr.:** 06 380 665 24	

BESTUURS- EN BUDGETRAPPORTAGE REGIO ACHTERHOEK

JANUARI T/M AUGUSTUS 2026

Inleiding en samenvatting
Met deze rapportage informeert de Regio de gemeenten (colleges en raden) over de werkzaamheden die wij uitvoeren. De rapportage bestaat uit een inhoudelijke verantwoording en een financiële verantwoording (incl. begrotingswijziging). Hieronder volgt een korte toelichting.

1: Inhoudelijke verantwoording
In deze rapportage vindt u de voortgang van de werkzaamheden die de Regio voor, namens en samen met de gemeenten uitvoert. Deze werkzaamheden bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Ondersteuning (bedrijfsvoering en rente). Voor een nadere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1 van de rapportage.

2: Financiële verantwoording (inclusief begrotingswijziging)
In deze rapportage is in onderdeel 2 per programma een financieel overzicht opgenomen waarin per product de werkelijke uitgaven en inkomsten t/m augustus 2026 zijn afgezet tegen het budget voor dezelfde periode. Ook zijn de verwachte uitgaven en inkomsten voor het volledige jaar en het daaruit voorvloeiende te verwachten jaarsaldo opgenomen. Er is een begrotingswijziging met toelichting opgesteld. Tot slot is er een balansprognose per 1 september 2026 opgesteld. De begrotingswijziging en het verwacht jaarsaldo worden nader toegelicht in onderdeel 2 van de rapportage (pagina 26).

<u>Verwacht saldo inwonerbijdrage</u>
Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2026 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage € 110.000 positief is. Dit wordt met name veroorzaakt door niet ingevulde vacature-ruimte, minder kosten voor inhuur, en onvoorziene inkomsten (UWV en ICT Samenwerking).

<u>Verwacht renteresultaat</u>
Er is renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren en hypotheekverstrekking. De hoogte van de rente is mede afhankelijk van de snelheid waarmee de Regiodealmiddelen worden ingezet. In 2026 wordt meer rente ontvangen dan begroot, er wordt een positief renteresultaat verwacht van ongeveer € 300.000.

<u>Projecten</u>
Als in het boekjaar minder kosten worden gemaakt voor de lopende meerjarige projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Er wordt in deze rapportage voor diverse projecten budget afgeraamd om door te schuiven naar volgend jaar. Er is één nieuw project opgenomen. Dit betreft de Regiocampagne ‘Achterhoek – hier doen we gewoon’. De middelen hiervoor komen uit de restantmiddelen van het project Onverwachte Hoek dat met de komst van deze campagne geëindigd is. De werkzaamheden voor de Netwerkpartners worden voortgezet door Pak An.

<u>Verschuiving lobbymiddelen</u>
In 2026 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de inzet op Public Affairs & Lobby (a 100k uit het jaarresultaat van 2025). Deze middelen zijn nog niet ingezet en voorgesteld wordt om deze middelen door te schuiven naar 2027. Deze verschuiving sluit aan bij de huidige ontwikkelingen rondom de verdere professionalisering van de Public Affairs-functie en maakt een effectievere en meer doelgerichte inzet van de beschikbare middelen mogelijk.

Begrotingswijziging

De bijgevoegde begrotingswijziging betreft een budgettair neutrale begrotingswijziging, waarbij geen sprake is van een verhoging van de inwonerbijdrage. Er is sprake van verschuiving van budgetten door inhuur i.v.m. vacatures en verschuiving van projectbudgetten van meerjarige projecten naar het volgende jaar. Er is één nieuw eigen projecten opgenomen en twaalf wijzigingen; hier staan (subsidie-)inkomsten tegenover. De Regio is opdrachtgever van deze projecten en daarom wordt het in de eigen exploitatie opgenomen.

3: Ziekteverzuim

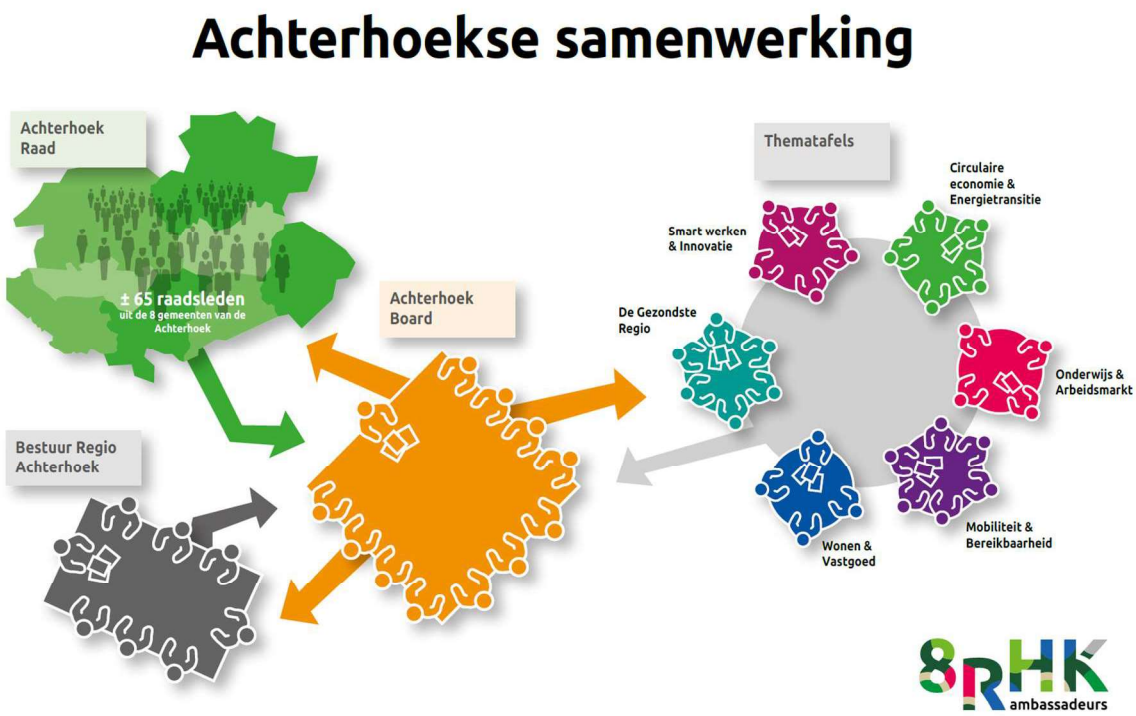
In de verslagperiode was het ziekteverzuim 3,4% ten opzichte van 2,9% over dezelfde periode vorig boekjaar. Het ziekteverzuimpercentage ligt onder het gemiddelde ziekteverzuim voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (2025 6,4% *bron CBS*).

1 Bestuursrapportage

BESTUURSRAPPORTAGE JANUARI – AUGUSTUS 2026

SMART GOVERNANCE

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Werkzaamheden Regio Achterhoek
Regio Achterhoek is de motor in de Governance. In onderstaande tabel staan de subdoelen en activiteiten van Regio Achterhoek weergegeven:

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in maart is de Achterhoek Raad begin van het jaar niet bijeen geweest. Wel is er in februari een afscheid georganiseerd in Bommelwereld voor de vertrekkende Achterhoek Raad. De opkomst was groot, met een leuke rondleiding. Na de verkiezingen hebben de fracties hun afvaardiging naar de Achterhoek Raad doorgegeven. De nieuwe Achterhoek Raad bestaat uit 60 fracties. Eén fractie neemt niet deel aan de Achterhoek Raad.

Op 18 mei vond de eerste bijeenkomst van de Achterhoek Raad plaats na de gemeenteraads-verkiezingen van maart. Naast vertrouwde gezichten, verwelkomden we ook nieuwe leden en enkele nieuwe fracties. Voorafgaand aan de officiële vergadering, kregen de Raadsleden een voorproefje van het nieuwe regiomerk. Dit regiomerk is een gezamenlijk initiatief van Achterhoek Toerisme en Achterhoek ambassadeurs om met een eenduidige merkstrategie de regio beter op de kaart te zetten.

Tijdens de vergadering werden 2 nieuwe leden voorgedragen en benoemd in de Achterhoek Board: De heer J. Gerlagh, namens de Maatschappelijke organisaties en de heer R. Spikker namens de Ondernemers. Ook werd de heer A. Jansen herbenoemd tot uiterlijk 1 september 2028 als lid van de Achterhoek Board.

De Board presenteerde de conceptvisie 'Op weg naar 2050. Kom maar op' en ging hierover in gesprek met de Achterhoek Raad. Dit leverde veel opmerkingen en suggesties op die een mooie aanvulling vormden voor de tekst van de conceptvisie en de uitwerking daarvan. In de jaarlijkse zomerbrief aan de leden van de Achterhoek Raad is een uitgebreide reactie vanuit de Board gestuurd op alle inbreng inclusief een aangepaste versie van de visie 2050. Het doel is om de visie tijdens de vergadering van 30 november te laten vaststellen door de Achterhoek Raad.

De Achterhoek Raad had in 2025 tijdens gesprekken over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking, de wens geuit om kennis te nemen van concrete projecten die aan de Thematafels worden ontwikkeld. Achterhoek Ambassadeurs heeft daarom op 18 september een bustour georganiseerd langs een aantal initiatieven, bedrijven en projecten die van betekenis zijn voor de ontwikkeling van een krachtige regio. Dit kon op veel enthousiasme rekenen van de ruim 25 raadsleden die deelnamen. Tijdens de lunch in MFA de Kiem in Dinxperlo werd stilgestaan bij de betekenis van de Achterhoek als demoregio in de conceptvisie 2050. De presentatie hierover werd gevolgd door verschillende tafelgesprekken waaraan de aanwezige raadsleden hun bijdragen leverden.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Personele en bestuurlijke ontwikkelingen

Binnen het algemeen bestuur hebben A. Bronsvoort (burgemeester Oost Gelre) en A. Jetten (wnd. burgemeester Winterswijk) afscheid genomen. G. Hofstede (Oost Gelre) en B. Dijkstra (Winterswijk) zijn als burgemeesters toegetreden tot het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur heeft een derde lid voor het dagelijks bestuur aangewezen. Dit is mw. G Hofstede (Oost-Gelre), naast mw. L. Werger en dhr. M. Boumans. Recentelijk heeft dhr. M. Boumans zijn vertrek als burgemeester van Doetinchem en voorzitter van onze regio bekend gemaakt. Dit betekent een vacature in het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de Board. Duidelijkheid over opvolging wordt begin december verwacht.

Binnen de Achterhoek Board heeft M. Koster afscheid genomen. Ook H. Tappel, E. Gosselink en T. Kok namen voor de zomer afscheid van de Achterhoek Board. De heren M. Gerlagh en R. Spikker zijn in mei benoemd tot nieuwe leden van de Achterhoek Board. Op 30 november zullen 3 nieuwe Boardleden worden voorgedragen aan de Achterhoek Raad. Dit zijn dhr. W. Buunk (gemeente

Berkelland, mw. R. Ankersmit (gemeente Oude IJsselstreek) en dhr. A. Joost (gemeente Aalten). We nemen dan afscheid van dhr. G. Visser (gemeente Winterswijk).

Gezien de toename van essentiële werkzaamheden op HRM gebied door de secretarieel medewerker de functie tegen het licht gehouden door de strategisch HRM adviseur van de gemeente Winterswijk. De medewerker voert, naast uitvoerende taken op het gebied van HRM, ook werkzaamheden uit die verband houden met advisering op tactisch en beleidsniveau voor de organisatie. De medewerker blijft de secretaris-directeur en bestuursadviseur ook secretarieel ondersteunen. Het formatieplan wordt gewijzigd van secretaresse (ondersteuning) naar HR-adviseur – Management assistent. De financiële consequentie wordt gedekt binnen de begroting van de personeelsformatie uit vacature-ruimte. Op grond van de huidige mandaatregeling is een besluit van het Algemeen Bestuur vereist.

Achterhoek Visie 2050
Nu de conceptvisie gereed is en richting besluitvorming gaat, worden de contouren van de inhoudelijke richting steeds duidelijker. Om enerzijds voort te bouwen op de successen van de afgelopen jaren, maar ook de stap vooruit te zetten naar de nieuwe, offensieve strategie, moeten we ons wel anders gaan organiseren. De ambitie om dé demoregio van Nederland in 2050 te worden, vraagt om een andere manier van werken. We zetten een stap naar voren: we sturen bewuster, brengen focus aan en organiseren op schaal. Vanuit regionale, nationale en Europese opgaven, werken we toe naar samenhangende programma's die daadwerkelijk impact maken. Dit doen we samen met de regio, maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners, en meer dan voorheen met regio's om ons heen, de provincie, het rijk en Europese partners.

De afgelopen maanden is er gewerkt aan een nieuw regionaal samenwerkingsmodel, ook wel governance genoemd, dat aansluit bij de realisatie van de nieuwe visie en de drie ontwikkellijnen: Veerkrachtige samenleving, Economie als stuwende kracht en Ruimte in balans. Het uitgangspunt blijft de 3-0 samenwerking en de Gemeenschappelijke regeling als juridische vorm. De uitwerking is in volle gang, ook op basis van gesprekken met de Board, het algemeen bestuur, gemeenten en (vice-) voorzitters van thematafels. Eind dit jaar moet duidelijk zijn hoe het samenwerkingsmodel eruitziet, en vooral hoe het bijdraagt aan de realisatie van de visie en welke stappen er gezet moeten worden om dit te formaliseren.

Ook de rol van de organisatie van Achterhoek Ambassadeurs in de samenwerking vraagt om een kritische blik. Op basis van de paragraaf 'Realisatiekracht. Hoe gaan we het waarmaken', wordt met behulp van extern advies gekeken naar de benodigde rollen in de organisatie. Ook dit proces bestaat uit verschillende stappen waar aan het einde van dit jaar meer duidelijkheid over zal zijn.

Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR)
Nauw verbonden aan de visie 2050 is het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma vitale Regio's (NPVR). Dit plan heeft een bredere scope. Zo komen ook thema's als veiligheid (inclusief ondermijnende criminaliteit en sociale cohesie) en Rijkswerkgelegenheid aan bod. In december 2025 is "Onze belofte" voor het Regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) met de Achterhoek Raad gedeeld. Vanuit deze belofte is met (rijks)partners het Regioplan gemaakt. Op 8 oktober jl. heeft de Achterhoek Board ingestemd met het Regioplan NPVR als basis voor gesprekken met de departementen. Met de vaststelling door de Board is de regio gereed voor de volgende stap: gezamenlijke bekrachtiging van dit plan door Rijk en regio in het Rijk-regio overleg in november. Daarmee wordt de nadere samenwerking met het Rijk formeel verankerd en ontstaat de basis voor de uitvoering.

Het NPVR is geen doel op zich. Het is de plek waar regio en Rijk het gesprek voeren over de opgaven die hier eerder en scherper zichtbaar zijn dan elders. Het plan bestaat uit 3 ontwikkellijnen en 6 focuspunten die inhoudelijk steviger zijn geworden door gesprekken met de ministeries EZK, VRO,

OCW, SZW, VWS, IenW, LVVN en JenV. De reacties van de departementen zijn verwerkt en de onderbouwing is met regionale en landelijke data versterkt. De positionering van de Achterhoek als demoregio is scherper neergezet: niet als vragende partij, maar als partner die oplossingen ontwikkelt die ook elders in Nederland toepasbaar zijn. Daarnaast is per focuspunt explicieter gemaakt wat regio en Rijk van elkaar vragen. Waar zit ruimte in regels, waar ontschotting van middelen en waar een route om bewezen aanpakken landelijk te laten landen.

Stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek
In december 2025 heeft de Achterhoek Raad het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) vastgesteld. Dit perspectief helpt enorm om vanuit de Achterhoek goed in te spelen op provinciale en landelijke ontwikkelingen. Concreet is er een gezamenlijke reactie op de werkversie van de concept *provinciale omgevingsvisie* ingediend. Deze is voorbereid door de stuurgroep RPA.

De provincie heeft het *beleidskader land- en tuinbouw*, in aanloop naar de provinciale omgevingsvisie, geactualiseerd. De stuurgroep RPA heeft dit proces op de voet gevolgd en waar mogelijk input geleverd en bevindingen gedeeld. Zo is ingesproken vanuit stuurgroep RPA om aandacht te hebben voor participatie en dynamiek van provinciale regie en gemeentelijke autonomie, o.a. in relatie tot aanwijzingen en veranderingen van functies.

De stuurgroep RPA heeft, gezien de bestuurlijke wisselingen n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen een overdrachtsbrief opgesteld, zodat stuurgroep RPA in nieuwe samenstelling snel kan doorstarten met ontwikkeling van een ruimtelijk programma voor de Achterhoek.

Regio Deal Achterhoek II
De uitvoering van de Regio Deal loopt volop. Tot en met augustus 2026 zijn er 33 projecten goedgekeurd. Zie Regio Deal projecten**.**
Ook is er -op aandringen van het Rijk- expliciet aandacht geschonken aan de lerende aanpak binnen de Regio Deal. Op een aantal springplanken is bijstelling nodig. Voor een volledig beeld van hoe de uitvoering loopt is er een voortgangsrapportage gemaakt. Deze rapportage is ingediend bij het Rijk. Op 13 november vindt het Rijk-Regio overleg plaats.

Andere accenten
De Achterhoek Board en het algemeen bestuur hebben een intensief gesprek gehad met een aantal ondernemers rondom het thema *defensie* en weerbaarheid. Op basis hiervan zijn er middelen beschikbaar gesteld voor een versnellingsfase Achterhoek & Defensie.

Op verzoek van de gemeente Doetinchem is ingestemd met een *regionale bijdrage* aan de ontsluiting van het nieuwe *Slingeland Ziekenhuis*. Deze bijdrage kan worden gegeven vanwege een financiële meevaller.

De *kwartiermaker Cultuur & Erfgoed* heeft een eerste halfjaarrapportage over de periode oktober 2025–maart 2026 opgesteld. Deze rapportage is opgebouwd rond vijf ambities en afgesloten met een aantal aanbevelingen. Het betreft nadrukkelijk een advies aan de cultuur bestuurders en heeft geen formele status of besluitvormend karakter.

Planning en Control
De jaarstukken 2025 zijn vastgesteld. Op de begroting 2027 zijn drie zienswijzen binnengekomen. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de begroting. De begroting is begin september vastgesteld.

Lobby en werkbezoeken

- Samen met de Regio's Twente, Zwolle en stedendriehoek is er in januari een brief gestuurd aan de informateur mw. Letschert. In verband met de gemeenteraadsverkiezingen hebben we aan alle gemeenten een regionale inbreng voor de coalitiedossiers gestuurd.
- Op 21 januari bracht minister F. Rijkaart een werkbezoek aan de Achterhoek. Het Regioplan NPVR vormde de rode draad tijdens het bezoek.
- Het jaarlijkse *Lentefestival* vond dit jaar plaats op 24 juni. Het Lentefestival stond in het teken van De Achterhoek: Nederland in het klein. En onze nationale voorhoederol als dé Demoregio van Nederland. Geheel in lijn met de nieuwe Visie 2050 en het NPVR.
- Op 3 juli bracht de Raad voor Cultuur een werkbezoek aan de Achterhoek in het kader van de erkenning als cultuurregio. Tijdens het bezoek is gesproken over de kracht van de regionale culturele infrastructuur en de bijdrage van cultuur aan brede welvaart, leefbaarheid en talentontwikkeling. Het werkbezoek bood een goede gelegenheid om de Achterhoekse ambities onder de aandacht te brengen.
- Op 10 juli ontving de Achterhoek een delegatie van de adviesraden Rli, ROB en RVS in het kader van het adviestraject Tellende regio's. Met vertegenwoordigers uit de regio is gesproken over de effecten van rijksbeleid op thema's als bereikbaarheid, wonen, zorg, onderwijs en voorzieningen. Het bezoek bood de mogelijkheid om praktijkervaringen vanuit de Achterhoek mee te geven voor de verdere totstandkoming van het advies. In het najaar volgt een vervolgsessie, waarvan de datum nog wordt bepaald. Tijdens deze bijeenkomst presenteren de adviesraden de rode lijnen en voorlopige inzichten die zij uit de verschillende regiobezoeken hebben opgehaald.
- Het werkbezoek van de minister van Binnenlandse Zaken aan de Achterhoek in het kader van het NPVR is last minute geannuleerd. Het bezoek zou in augustus plaatsvinden, er wordt gezocht naar een nieuwe datum. De inzet van het werkbezoek is om aandacht te vragen voor de meerwaarde van het NPVR en het belang van een langdurige betrokkenheid van het Rijk.
- Op het dossier mobiliteit en de grensoverschrijdende GNOE is de afgelopen periode ambtelijk en bestuurlijk actief ingezet op het agenderen van de regionale zorgen rondom het lopende nut- en noodzaakonderzoek. Daarnaast wordt gezamenlijk met Duitse partners gewerkt aan verdere betrokkenheid vanuit Duitsland.

Komende werkbezoeken

- Op 10 september ontvangt de Achterhoek een groep ambtelijke contactpersonen van zeven ministeries in het kader van het NPVR. Het programma vindt plaats in Didam en Hummelo en staat in het teken van de wijze waarop de regio invulling geeft aan de opgaven binnen het NPVR.
- Op 18 september vindt de bustour van de Achterhoek Raad plaats. De leden van de Achterhoek Raad bezoeken projecten en initiatieven van belang voor de regionale agenda en kunnen kennisnemen wat de Achterhoek als demoregio inhoudt.
- Op 13 november staat een bestuurlijke bijeenkomst gepland tussen Rijk en regio's over de Regio Deals en het NPVR. Daar wordt het NPVR Regioplan Achterhoek gezamenlijk bekrachtigd en vooruitgekeken naar de trajecten en acties van het aankomende jaar. Daarnaast wordt de huidige regiodeal geëvalueerd.

Grensoverstijgende werkzaamheden

De gemeenschappelijke inzet in Brussel is in samenwerking met regio's Zwolle, Twente en Stedendriehoek verkend. In juni was er een gezamenlijk tweedaags bezoek aan Brussel met bestuurders uit de vier regio's.

Een delegatie van de regio Achterhoek heeft in januari op uitnodiging van de Provincie Gelderland deelgenomen aan de Internationale Grüne Woche in Berlijn. Deze toonaangevende internationale vakbeurs op het gebied van voedsel, land- en tuinbouw, natuur en duurzaamheid geldt als een belangrijk internationaal platform voor beleidsmakers, bestuurders en marktpartijen.

Vanuit de gemeentelijke Duitslandcoördinatoren is een Koersdocument Duitslandsamenwerking Regio Achterhoek: Eén (grens)regio, één geluid opgesteld. In april is dit bestuurlijk vastgesteld.

Van 12 tot en met 15 oktober vindt de European Week of Regions and Cities (EWRC) plaats in Brussel. De regio benut deze week om contacten met Europese instellingen, netwerken en partnerregio's te onderhouden en om Achterhoekse ervaringen en belangen onder de aandacht te brengen binnen Europese beleidsdiscussies. Er is speciaal aandacht voor TECH.LAND. De crossborder-samenwerking met Duitsland op het gebied van economie, innovatie en samenwerking.

Herallocatie aanvullende middelen Public Affairs&Lobby
In de zomer van 2026 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de inzet op Public Affairs & Lobby (100k uit het jaarresultaat 2025). Deze middelen zijn nog niet ingezet en voorgesteld wordt om deze middelen door te schuiven naar 2027. Deze verschuiving sluit aan bij de huidige ontwikkelingen rondom de verdere professionalisering van de Public Affairs-functie en maakt een effectievere en meer doelgerichte inzet van de beschikbare middelen mogelijk. Er zijn twee ontwikkelingen die hierin meespelen:

1. Versterking van de lobbypositie in Brussel
De belangrijkste ontwikkeling betreft de verdere vormgeving van de Brusselse lobby-inzet. Met de bekrachtiging van de samenwerking met Twente, Stedendriehoek en Zwolle wordt onderzocht hoe de gezamenlijke belangenbehartiging in Brussel structureel kan worden versterkt. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de inzet van een gezamenlijke lobbyist, met specifieke aandacht voor de thema's water, waterweerbaarheid en droogte. De uitwerking en formalisering van de gezamenlijke agenda en inzet vindt de komende maanden plaats.

2. Opbouwfase Public Affairs-capaciteit
De functie van Strategisch Adviseur Public Affairs is vanaf april 2026 ingevuld, nadat deze vacature bijna een jaar heeft opengestaan. Als gevolg hiervan heeft de beoogde inzet op Public Affairs en lobby niet gedurende het volledige jaar vorm kunnen krijgen. De aanvullende middelen zijn hierdoor nog niet benut, terwijl de behoefte aan inzet en uitvoering in 2027 juist verder zal toenemen. De tot stand gekomen Visie 2050 en het regioplan NPVR zullen hierin de leidraad vormen.

Communicatie, events en profilering
Op 28 januari vond het zesde jaarcongres van de *Achterhoek Monitor* plaats. Na de plenaire start waren er interactieve sessies om input op te halen voor de Visie 2050. Deze input is in 3 artikelen verschenen.

Samen met Achterhoek Toerisme is medio 2025 gestart met een *gezamenlijke profilering*. Na een aftrap van Achterhoek Toerisme in Bommelwereld is het gezamenlijke merkverhaal ook voor Achterhoek Ambassadeurs verder uitgewerkt in onder meer een beeldmerk. De nieuwe merkstrategie is in mei gepresenteerd. Momenteel wordt gewerkt aan de nieuwe uitstraling en communicatie uitingen, zoals de website van Achterhoek Ambassadeurs.

Ook dit jaar stond Achterhoek Ambassadeurs in juli weer op de *Zwarte Cross* waarbij het nieuwe beeldmerk en Achterhoek als de demoregio werden gepromoot.

In september vond het VNG-congres plaats in de Achterhoek. Vanuit Achterhoek Ambassadeurs werd een workshop georganiseerd in het kader van het NPVR waar bestuurders uit verschillende delen van Nederland aan meededen. Daarnaast werd een verrassende en feestelijke ontvangst bij aankomst van het congres georganiseerd, met als doel de regio sterk te profileren. Bij deze ontvangst werden lokale verenigingen, schoolkinderen en ondernemers betrokken. Het congres bood de regio de gelegenheid voor netwerkgesprekken met bestuurders, gemeenten en landelijke partners over onderwerpen die voor de regio van belang zijn.

SMART ECONOMY

Smart werken en Innovatie

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

Productie van de toekomst door technologische innovatie
Langs welke grote lijnen werken we hier aan De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.
Stand van zaken projecten en activiteiten Met de lancering van *Achterhoek Verbindt AI* is een belangrijke stap gezet om AI toegankelijk en toepasbaar te maken voor ondernemers. De aanpak met sectorgerichte AI-leerkringen is uitgewerkt, waarin ondernemers gezamenlijk leren en werken aan concrete toepassingen binnen hun bedrijf. Het programma *Datagedreven Achterhoek* is verder vormgegeven, met als doel de regionale samenwerking op datagedreven werken te versterken. Daarbij wordt aangesloten op lopende Regio Deal-projecten met een datacomponent, om kennis en ondersteuning te bieden bij het verantwoord en effectief benutten van data. Op het gebied van robotisering zijn bij *CIVON* voorbereidingen getroffen voor een experimenteeromgeving met *humanoïde robots*, waar Achterhoekse maakbedrijven nieuwe toepassingen kunnen verkennen en testen. De projecten *3D-metaalprinten en 3D-metaalpoeder-zeven* zijn afgerond. De opgedane kennis en resultaten worden beschikbaar gesteld om verdere toepassing binnen het bedrijfsleven te stimuleren. Naast de uitvoering van deze projecten is in het kader van de *Achterhoek Visie 2050* gewerkt aan de ontwikkeling van een programma Economie en Innovatie. Hierbij is verkend hoe de regio haar economische positie en onderscheidende kracht kan versterken, met bijzondere aandacht voor de verhoging van arbeidsproductiviteit, technologische innovatie en toekomstig verdienvermogen.
Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie
Langs welke grote lijnen werken we hieraan De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst. .

Stand van zaken projecten en activiteiten
In de eerste acht maanden van 2026 is gewerkt aan verschillende initiatieven die maatschappelijke en ondernemersvraagstukken verbinden met nieuwe vormen van samenwerking en ondersteuning.

Met *Achterhoek Verbindt* is ingezet op het beter bereiken en ondersteunen van het brede mkb. Tijdens de startbijeenkomst in maart bij Bommelwereld zijn ondernemers en verbinders samengebracht en is de AI-agent *Tessa Verbindt* gelanceerd. Deze helpt ondernemers hun vraag te formuleren en passende ondersteuning te vinden. De aanpak is verder aangescherpt, met meer aandacht voor het daadwerkelijk bereiken van ondernemers en het verbeteren van de dienstverlening.

Bij *Startup in Residence* is de derde ronde gestart, waarin maatschappelijke vraagstukken worden gekoppeld aan innovatieve oplossingen van startups. Het programma bevindt zich in het laatste uitvoeringsjaar en werkt toe naar de afronding in november 2026.

Het project *iSHARE* is afgerond. Voortbouwend op de opgedane ervaringen wordt verkend hoe mkb-bedrijven schaarse technische kennis en capaciteit gezamenlijk kunnen organiseren. Hiermee wordt gezocht naar nieuwe samenwerkingsvormen om de afhankelijkheid van individuele specialisten te verminderen en de continuïteit van bedrijven te versterken.

Daarnaast is een *verkenning naar defensie en weerbaarheid* gestart. Een regionale kopgroep onderzoekt hoe de Achterhoek kan inspelen op de veranderende maatschappelijke en economische opgaven rondom defensie, met aandacht voor regionale samenwerking, economische kansen en weerbaarheid.

Ook werken *De Steck, CIVON, De Marke en SHII* samen aan sector overstijgende ondernemersvraagstukken. Naast kennisuitwisseling organiseren zij gezamenlijke activiteiten, waaronder een evenement voor familiebedrijven over bedrijfsopvolging. Daarmee worden ondernemers ondersteund bij vraagstukken die van belang zijn voor de continuïteit en toekomstbestendigheid van hun bedrijf.

Deze activiteiten dragen bij aan het versterken van het organiserend vermogen van de regio en het gezamenlijk aanpakken van maatschappelijke en economische vraagstukken.

Open innovatiesysteem

Langs welke grote lijnen werken we hier aan
In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Stand van zaken projecten en activiteiten
In de eerste acht maanden van 2026 is verder gewerkt aan het versterken van de regionale innovatie-infrastructuur en het verbinden van ondernemers met kennis, expertise en innovatiekansen.
De samenwerking tussen de vier regionale innovatiecentra *CIVON, De Steck, De Marke en SHII* is verder geïntensiveerd. De centra wisselen kennis en innovaties uit, delen ervaringen en werken aan gezamenlijke ondernemersactiviteiten en innovatievraagstukken. Door hun netwerken en expertise te verbinden, wordt de beschikbare kennis beter benut en ontstaan meer mogelijkheden

voor sector overstijgende samenwerking. Ook wordt gewerkt aan het vergroten van het bereik onder ondernemers en het ontwikkelen van een duurzamere basis voor de samenwerking.

Met *Achterhoek Verbindt* is verder gebouwd aan een vraag gestuurde aanpak voor het brede mkb. Sectorverbinders brengen ondernemersvragen in beeld en leggen verbindingen met kennisinstellingen, innovatiecentra en andere relevante partners. In 2026 is de aanpak aangescherpt, waarbij de nadruk ligt op het vergroten van het ondernemersbereik, het verbeteren van de kwaliteit van de doorverwijzingen en het versterken van de onderlinge samenwerking binnen het netwerk.

Daarnaast is ingezet op *bovenregionale en grensoverschrijdende samenwerking*. Via Tech.Land wordt gewerkt aan de aansluiting van Achterhoekse bedrijven en innovatiepartners op het technologische netwerk in de Nederlands-Duitse grensregio. Daarbij ligt de nadruk op kennisuitwisseling, gezamenlijke innovatieprojecten en kansen rondom sleuteltechnologieën. Ook worden verbindingen gelegd met onder meer Oost NL en andere innovatiepartners om regionale initiatieven aan bredere kennisnetwerken en financieringsmogelijkheden te koppelen.

Vanuit de toenemende vraag van Defensie is tevens een *regionale samenwerking rond defensie en innovatie* in ontwikkeling. Een kopgroep van ondernemers en publieke en private partners verkent welke kansen er liggen voor het Achterhoekse bedrijfsleven. Daarbij wordt gewerkt aan de inzet van een *defensieverbinder*, die ondernemersvragen en technologische mogelijkheden bij bedrijven in beeld moet brengen en deze moet verbinden met de innovatie- en inkoopbehoeften van Defensie. Hiermee wordt beoogd het regionale mkb beter te positioneren voor samenwerking en nieuwe marktkansen.

Met deze activiteiten is de basis van het open innovatiesysteem verder versterkt. De inzet verschuift daarbij van afzonderlijke initiatieven naar een meer samenhangende aanpak, waarin ondernemersvragen richtinggevend zijn en regionale en bovenregionale partners gezamenlijk bijdragen aan innovatie en vernieuwing.

Stage- en afstudeerregio

Langs welke grote lijnen werken we hier aan
Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Stand van zaken projecten en activiteiten
Het project Smarthub Young Talent is gericht op het versterken van de Achterhoek als aantrekkelijke werkregio voor jong talent. Dit project is sinds 2022 ondergebracht bij de Stichting SmartHub. Tot en met 2025 ontving het project subsidie en voerde de Regio de administratie. Vanaf 1 januari 2026 heeft stichting SmartHub de administratie elders ondergebracht.

Onderwijs en Arbeidsmarkt

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Begin 2026 is een aanvullende projectaanvraag voor *Opijver* goedgekeurd. Hiermee is het project in ieder geval tot eind 2028 geborgd, en is er tijd om te werken aan borging voor de lange termijn. Opijver (Achterhoeks Talentenfonds) heeft een sterke inzet op het bestrijden van de mismatch op de arbeidsmarkt en het stimuleren van instroom richting de kraptesectoren. De resultaten van Opijver laten zien dat het instrument onverminderd voorziet in een behoefte bij inwoners en werkgevers. Het aantal scholingsvouchers en contacten blijft groeien, waarbij steeds meer werkgevers gebruikmaken van de mogelijkheden voor om- en bijscholing. Vanuit het toekomstig borgingsvraagstuk is er meegewerkt aan een
verkenning voor een opleidingsfonds op provinciaal niveau. Opijver is daarnaast betrokken bij een pilot met het ministerie rondom Inkomensval van werk, naar werk.

Het project Zorg voor Mekaar, onderdeel van *programma Prettig Werken Zorg en Welzijn*, is een samenwerking tussen 6 VVT organisaties en richt zich op het tegengaan van tekorten in de zorgsector. Door samen te werken op het gebied van werving, opleidingen en HR, maar ook door het potentieel van vrijwilligers, mantelzorgers en zij-instromers optimaal te benutten. Verder is onder dit programma de eerste innovatiehub Zorg in de Achterhoek in ontwikkeling en heeft er dit jaar voor het eerst een "Zorg Truck" langs de scholen gereden om jong talent te interesseren voor werken in de zorg. Zowel de innovatiehub als de truck zijn naar goed voorbeeld van de techniek.

Ook *het programma Leven Lang Ontwikkelen* biedt via verschillende projecten inzet op het terugdringen van tekorten op de arbeidsmarkt. Met het vaststellen van het regionale programma en uitvoeringsagenda is begin 2026 het startschot voor deze aanpak gegeven. De eerste projecten zijn in ontwikkeling.

Vanuit *de projecten Femme Tech en Techniekdag Achterhoek* wordt actief bijgedragen aan het enthousiasmeren van vrouwen en jongeren voor een loopbaan in de techniek, een van de kraptesectoren. Het project Femme Tech loopt tot eind 2026, en verkent mogelijkheden voor continuering na deze periode. De doorontwikkeling van de Techniekdag die eind 2025 als project is goedgekeurd, is inmiddels opgepakt. Op 18 april vond de succesvolle Techniekdag Achterhoek in Winterswijk plaats.

De Regio Deal-middelen voor het Servicepunt Techniek Achterhoek Liemers eindigen 2026. Er wordt verkend hoe dit initiatief voortgezet kan worden in samenhang met de ontwikkelingen vanuit de Techniekroute onder het Aanvalsplan Techniek en het Regionaal Werkcentrum. Daarbij is er specifiek aandacht voor de techniekssectoren die buiten de inzet van de Techniekroute onder het Aanvalsplan Techniek vallen.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de

arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Stand van zaken projecten en activiteiten
In januari zijn het *regionale programma Leven Lang Ontwikkel (LLO)* en de uitvoeringsagenda LLO vastgesteld. Hiermee is een belangrijke stap gezet richting het benutten van talent. De verschillende projecten binnen het programma dragen bij aan het faciliteren en ondersteunen van een Leven Lang Ontwikkelen binnen de regio. De uitvoering van de eerste projecten is in voorbereiding.

De transitieperiode van *het Grensland College* loopt tot eind 2026. In deze periode werkt men aan een toekomstbestendig financieringsmodel om hbo-onderwijs in de Achterhoek te kunnen borgen.

Het *Achterhoek Traineeship* is als project goedgekeurd en gestart. Het traineeship is een cross-sectoraal leer-werkprogramma voor recent afgestudeerden en ambitieuze 21-plussers zonder opleiding, waarbij het opleidings- en begeleidingsprogramma leidend is en de werkplek fungeert als leercontext. Hiermee wordt een sterke bijdrage geleverd aan het bevorderen van de leercultuur van bedrijven in de regio.

Tot slot wordt in samenwerking met regio Twente gewerkt aan het realiseren van een *"Stagepact"* dat, in navolging van het landelijke stagepact MBO, invulling moet geven aan de landelijke afspraken over veilige, passende en kwalitatief hoogstaande stages voor iedereen. De Achterhoekse vertegenwoordigers van de 3-O's hebben de intentieverklaring voor deze inzet ondertekend. De Achterhoek heeft met de intentieverklaring gekozen deze invulling voor alle vormen van stage te laten gelden. De volgende stap is om een kwartiermaker aan te stellen die een regionale uitvoeringsstructuur kan onderzoeken.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we hier aan
We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Stand van zaken projecten en activiteiten
Het project *Snelle Start Kansrijke Asielzoekers* is van start en er worden concrete plaatsingen gedaan. Het project loopt tot eind 2026 en er worden stappen gezet om het project daarna te kunnen voortzetten. Het initiatief werkt momenteel aan de laatste stappen om de opgedane kennis te borgen binnen de dienstverlenging.
Technohub Inclusieve Technologie (TINT) zet in op het bevorderen van duurzame inzetbaarheid en arbeidsparticipatie van mensen met een afstand van de arbeidsmarkt via inclusieve technologie. Hiervoor is een inspiratie- en kenniscentrum ingericht in Ulft en wordt er gewerkt aan een regionaal netwerk van partners en werkgevers. Om te zorgen dat de doorontwikkeling niet stokt en de implementatie bij bedrijven doorgezet kan worden, is er een aanvullende projectaanvraag gedaan waarmee extra capaciteit gerealiseerd wordt.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking
Langs welke grote lijnen werken we hieraan We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.
Stand van zaken projecten en activiteiten Het project *Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL)* levert een sterke bijdrage aan de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van onderwijs. Onderwijsinstellingen in Nederland en Duitsland vinden elkaar door middel van jaarlijkse events voor studenten en netwerkbijeenkomsten voor docenten en schoolpartnerschappen, die gefaciliteerd worden door een scholenmakelaar. De middelen voor dit project eindigen april 2027. Er wordt momenteel verkend op welke manier de inzet van het project voortgezet kan worden. Het *Gelrepact 2.0* loopt door. Hieronder vallen regionale en bovenregionale projecten. De activiteiten en subsidieaanvraag voor het Gelrepact fase 2 in de Achterhoek kennen een looptijd van 4 oktober 2024 tot 31 december 2026. Binnen deze looptijd voeren we bovenregionale activiteiten uit. Ook investeren we in de versterking van de samenwerking tussen Gelderse arbeidsmarktregio's en tussen de regionale "Economic Boards".

Mobiliteit en Bereikbaarheid

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk
Langs welke grote lijnen werken we hier aan We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.
Stand van zaken projecten en activiteiten De "*Visie Multimodale Bereikbaarheid N18 Corridor*" blijft een belangrijk kader voor de regionale lobby en projectontwikkeling rondom de corridor. De afgelopen periode is verder gewerkt aan de voorbereiding en financiering van projecten die bijdragen aan de verbetering van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid van deze N18-corridor. Daarnaast wordt vanuit de regio blijvend aandacht gevraagd voor de noodzakelijke lange termijnontwikkeling van de N18 en de aansluiting van regionale projecten op provinciale en landelijk investeringsprogramma's. In het kader van de *lobby voor de doorkoppeling spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn* Is samen met de Stedendriehoek het provinciale lobbyevent "Gelders Zomerprogramma" voorbereid om Tweede Kamerleden mee te nemen in het belang van de doorkoppeling van de spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. Het event is helaas niet doorgegaan i.v.m. te weinig aanmeldingen. Het is de bedoeling een dergelijk lobbymoment i.s.m. de Stedendriehoek, dan wel als regio Achterhoek op een strategisch moment alsnog te organiseren. De uitvoering van *aanvullende infrastructurele projecten* heeft een impuls gekregen. Zo zijn extra Regio Deal-middelen uit andere thema's beschikbaar gesteld om voor een vijftal infrastructurele

mobiliteitsprojecten te gebruiken. Hierdoor kunnen meerdere gemeenten projecten rond mobiliteitshubs, stationsomgevingen en fietsverbindingen tot realisatie brengen. Ook zijn er nieuwe kansen ontstaan voor het realiseren van fietsmaatregelen door de regionale inzet op aanvullende provinciale subsidiemiddelen.

De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Eind 2025 is de opdracht van de *mobiliteitsmakelaar* (*Werkgeversaanpak)* vanuit de werkgeversaanpak afgerond. Er wordt een nieuwe aanbesteding voorbereid door de programmamanager Publieke Mobiliteit. Om de periode tot een nieuwe aanstelling te overbruggen, wordt de mobiliteitsmakelaar van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen tijdelijk door ons ingehuurd. Hij heeft de opdracht gekregen om de lopende activiteiten rondom de A12/ViA15 te coördineren en een Plan van Aanpak op te stellen welke inzet de komende jaren in de regio Achterhoek benodigd is om de duurzame gedragsverandering van werknemers en werkgevers voor woon-werkverkeer verder te stimuleren.
De logistiek makelaar heeft de afgelopen periode veel aandacht besteed aan de A12 i.v.m. diverse grote en impactvolle werkzaamheden. Dit zal ook de komende periode nodig zijn voor de werkzaamheden op de A12 en ViA15 die nog gepland staan.

Slimme vervoersvoorzieningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

In november 2025 is de nieuw aangestelde programmamanager Publieke Mobiliteit gestart. Hij heeft zijn eerste periode besteed aan een evaluatie van de afgeronde en lopende activiteiten binnen het *programma Publieke Mobiliteit*. Hiermee wordt een bijgewerkt plan van aanpak opgesteld voor de komende jaren.

De bestaande opzet van de deelfietsen is in deze periode geëvalueerd. Dit o.a. naar aanleiding van het voornemen van de provincie Gelderland om NS-deelfietsen op alle stationslocaties in de Achterhoek te plaatsen. Uit de evaluatie kwam naar voren dat de huidige Gaon-deelfietsen bij alle voormalige locaties kunnen worden weggehaald, waarna toegewerkt kan worden naar *een nieuwe aanbesteding van (elektrische) deelfietsen die aanvullend zijn op de stationslocaties met NS-deelfietsen*. Hiermee kunnen we het algemene aanbod vergroten en het aantal locaties verder uitbreiden. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar locaties waar deelfietsen het meeste bijdragen aan de bereikbaarheid van werknemers, studenten, bezoekers en recreanten. Ook wordt verkend welke rollen autodelen en liften kunnen spelen binnen het toekomstige systeem van Publieke Mobiliteit.

De afgelopen periode is i.s.m. met Arriva, provincie Gelderland, ZOOV en de gemeente Oude IJsselstreek verder gewerkt aan de *voorbereiding van de BO-MIRT pilot flexibel busvervoer (Publieke Mobiliteit*). In deze pilot moeten worden onderzocht en vervolgens uitgevoerd hoe flexibele buslijnen volgens het Agile-principe bijdragen aan een toekomstbestendig Publieke Mobiliteitssysteem in de Achterhoek. Er zijn verschillende werksessies georganiseerd en Arriva heeft een eerste voorstel voor de pilot uitgewerkt. De komende periode worden scenario's, randvoorwaarden en de organisatorische inrichting verder uitgewerkt. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de inpassing binnen de ov-concessie, de relatie met ZOOV en haltetaxiRRReis en de benodigde digitale systemen voor het aansturen van de flexibele vervoersstromen.

SMART LIVING

Wonen en Vastgoed

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen
Langs welke grote lijnen werken we hier aan In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.
Stand van zaken projecten en activiteiten Het project *Samen bouwen we betaalbaar* richt zich op het structureel realiseren van sociale koopwoningen binnen de Achterhoekse gemeenten. Voor 2026 is de ambitie aangescherpt naar het duurzaam en reproduceerbaar realiseren van sociale koopwoningen tot €269.000 VON, passend binnen de uitgangspunten van PMC2, conceptuele bouw en uniforme regionale werkwijzen. Om te komen tot uitvoerbare en breed gedragen afspraken zijn meerdere regionale werksessies georganiseerd met gemeenten en betrokken partners. Binnen meerdere gemeenten wordt nu gewerkt aan de vertaling van de regionale uitgangspunten naar woonbeleid, grondbeleid, anterieure afspraken en projectvoorwaarden. De *regionale aanpak voor betaalbare koop* wordt verder geconcretiseerd en geharmoniseerd, onder meer via uniforme afspraken over zelfbewoning, waardedeling, prijsbewaking en juridische borging. De regiogemeenten hebben in de periode 2022 tot en met 2025 hun ambities waargemaakt en gebouwd wat afgesproken is met Rijk en provincie. De komende jaren is dat niet vanzelfsprekend dus we moet alle zeilen bij zetten en met elkaar werken aan de invulling van randvoorwaarden en *het versnellen van (betaalbare) woningbouw*. Er vindt een verkenning plaats naar de mogelijkheden om commerciële partijen te laten helpen bij de realisatie van sociale woningbouw.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in een gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Deze programmalijn wordt vooral door Agem opgepakt via *het Energieloke*t *Achterhoek* en door de woningcorporaties. *De One Stop Shop* is als regiodealproject met succes afgerond en doorgestart. De visie op wonen, welzijn en zorg is inmiddels vastgesteld en het plan van aanpak is gereed voor besluitvorming zodat we kunnen gaan werken aan de regionale uitvoering van *Wonen, Welzijn en Zorg*, met onder meer aandacht voor ouderenhuisvesting, woonzorgzones en de verbinding tussen wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

Versnelling woningbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak ‘Van dromen naar doen’. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.

Stand van zaken projecten en activiteiten

In maart werd een regiobrede sessie van *Samen Sneller Bouwen* georganiseerd die goed bezocht en goed beoordeeld werd. Het netwerk wist elkaar beter te vinden bij het komen tot concrete projecten en daarbuiten.

Verder is een flexpool in oprichting, voor vooralsnog vier gemeenten. Ook is een projectleider geworven voor het ontwikkelen van een integrale aanpak voor *betaalbaar, sneller en toekomstbestendig bouwen*, waarbij het in de kern gaat om procesinnovatie en verbeterde regionale samenwerking op wonen en bouwen. Ook het inrichten van een versnellingstafel is hier onderdeel van.

Er is vooralsnog geen gezamenlijk loket voor projecten op gebied van *woningbouw/woningsplitsing*. Hiervoor was nog onvoldoende draagvlak bij de gemeenten.

Ontwikkelen en realiseren van innovatieve en duurzame manieren van bouwen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Stand van zaken projecten en activiteiten

Er vinden bij verschillende gemeenten mooie woningbouwprojecten plaats waarin *toekomstbestendig bouwen* een belangrijke plaats heeft. Er is besloten tot het integreren van toekomstbestendig bouwen in het integrale plan zodat er één regionale aanpak komt voor sneller, betaalbaar en toekomstbestendig bouwen.
Het project *Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek* is inmiddels van start gegaan.

Het betreft een driejarig leer- en kennisprogramma voor de bouwketen. Het project wordt uitgevoerd door Stichting Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie Oost Gelderland (Graafschap College). Daarbij verbinden we concrete bouwprojecten steeds meer aan kennisontwikkeling, opleiding en samenwerking in de gehele bouwketen.
Verschillende gemeenten experimenteren met een nieuwe manier van uitvragen bij nieuwbouwprojecten waarbij toekomstbestendig bouwen wordt gestimuleerd.

Circulaire economie & Energietransitie

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn
Langs welke grote lijnen werken we hier aan We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.
Stand van zaken projecten en activiteiten Vanuit de Regio Deal is een project voorbereid op twee bedrijventerreinen in Aalten en Dinxperlo. Het project *ontwikkelt handelingsperspectief voor lokale ondernemers om netcongestie te overbruggen en ruimte te creëren voor groei, elektrificatie, verduurzaming en slim laden*. In het project wordt de haalbaarheid van verschillende oplossingen onderzocht, waaruit een roadmap voortkomt. De inzichten dragen bij aan de energietransitie door energiebesparing, lokale opwek en slim delen van netcapaciteit. De resultaten worden actief gedeeld met het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA). Een soortgelijk project loopt al in Winterswijk. Bij dat project zien we dat lokale ondernemers zich bewust worden van de mogelijkheden en inzichtelijk maken welke oplossingen met bijbehorende business case nodig om beschikbare aansluitcapaciteit te delen. Er is een inventarisatie gedaan van lopende initiatieven en er zijn meerdere initiatieven in beeld voor een soortgelijke aanpak. Het *DOA* gaat verder met twee nieuwe medewerkers. De komende periode ligt de focus op zichtbaarheid en het verder versterken van het netwerk in de regio. Naast inventarisatie en ontwikkeling van energiegemeenschappen op bedrijventerreinen worden twee initiatieven verkend om fysiek op vernieuwende manier (duurzame), lokaal beschikbare energie te delen. Zo werken we actief aan *handelingsperspectief om de gevolgen van netcongestie regionaal te beperken*. Daarbij zetten we steeds meer in op lokale energiesamenwerking op bedrijventerreinen, waarbij ondernemers gezamenlijk zoeken naar mogelijkheden om beschikbare energie en netcapaciteit slimmer te benutten.
De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw
Langs welke grote lijnen werken we hier aan We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-,

bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders.
Een belangrijke lijn is experimenteerregio Achterhoek een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Stand van zaken projecten en activiteiten
De afgelopen maanden is de samenwerking binnen *Experimenteerlocatie Oost* verder verdiept, waarbij Twente en de Achterhoek gezamenlijk werken aan praktijkgerichte innovaties voor een toekomstbestendige landbouw. Vanuit deze Experimenteerlocatie Oost, zijn verkennende gesprekken gevoerd om beide provincies, Gelderland en Overijssel actief te betrekken. Naast de opgave-gerichte benadering van de samenwerking heeft het leren bij boeren de aandacht.

In de Achterhoek is het agrarisch netwerk versterkt door de *samenwerking tussen VALA, VK-Oost, Stichting Biomassa en De Innovatie Coöperatie*, die samen een stevig fundament vormen voor boerenexperimenten en kennisdeling. Vanuit dit netwerk worden strategieën, programma's en projecten ontwikkeld die bijdragen aan het Achterhoekse wenkend perspectief, met nadruk op bodem, water, biodiversiteit, klimaat en nieuwe verdienmodellen.

Er loopt een verkenning voor *een nieuwe gebiedsgerichte aanpak*, waar o.a. beschikbaarheid en kwaliteit van water mede aanleiding is om te werken aan toekomstbestendige landbouw.
Regionaal is het initiatief *Mooi Achterhoek* gestart, gebiedsgerichte aanpak waarbij lokale inwoners en partijen zelf op zoek gaan naar duurzame inrichting van eigen bedrijfsvoering in het gebied. Er worden enkele kansrijke initiatieven verkend om in kader van Regio Deal II samen uit te werken.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan
We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Stand van zaken projecten en activiteiten
Het bureau Transitiemakers is met ons aan de slag gegaan om een *uitvoeringsagenda circulaire economie* te ontwikkelen. Met als doel om de komende jaren gericht en stevig samen te werken een de transitie naar een circulaire economie. De provincie heeft hier ook toe opgeroepen en vanuit de thematafel CE&E is een manifest met alle nieuwe raden gedeeld met de oproep om circulaire economie de komende vier jaar de nodige aandacht te geven. De aanpak gaat onderdeel uitmaken van de uitwerking van de visie 2050 van de Achterhoek. Daarbij werken we toe naar een meer gezamenlijke regionale aanpak, waarin gemeenten, bedrijven en andere partners circulaire economie vertalen naar concrete afspraken en uitvoering.
Toekomstbestendig bouwen is opgenomen in *een integraal plan voor sneller, betaalbaar en toekomstbestendig bouwen*. De tweede helft van 2026 is een projectleider aangesteld vanuit wonen om met alle partners tot een aanpak te komen die vanaf 2027 in uitvoering moet gaan. Het plan zet in op anders werken, gelijktrekken van standaarden en borgen van meer eenduidige werkwijze in organisaties. Dit is ook van belang voor circulair werken, derhalve trekken de twee thematafels in deze nauw samen op.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit
Langs welke grote lijnen werken we hier aan We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO2-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Voor biodiversiteit inventariseren en verbinden we lokale, regionale en provinciale aanpakken voor verbetering van de biodiversiteit op drie terreinen: agrarische gronden, overig buitengebied en binnen de bebouwde kom.
Stand van zaken projecten en activiteiten De afgelopen periode heeft *kennisuitwisseling* plaatsgevonden tussen de verschillende gemeenten en andere partners op gebied van *biodiversiteit*. Besloten is te komen tot een gezamenlijke aanpak op gebied van de bestrijding van invasieve exoten. In de praktijk werken veel partijen op eigen wijze aan bestrijding van invasieve exoten. Door met meerdere partijen, o.a. terrein beherende organisaties, gemeenten en agrarisch natuurbeheer samen op te trekken in beheer, is betere beheersing en meer impact voor biodiversiteit mogelijk. Verder is een project in voorbereiding voor de verwaarding van bermgras. Dit heeft als doel een regionale keten op te zetten voor de hoogwaardige verwaarding van berm- en slootmaaisel richting *biobased toepassingen* zoals isolatiemateriaal, plaatmateriaal, bermgraskarton en bodemproducten.

Gezondste Regio

In het uitvoeringsplan 2025/2026 is per doel (Visie 2030) opgenomen langs welke grote lijnen gewerkt wordt en welke projecten en/of activiteiten opgepakt gaan worden.
Per doel geven we de stand van zaken weer.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten
Langs welke grote lijnen werken we hier aan De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.
Stand van zaken projecten en activiteiten In de afgelopen periode hebben we de landelijke ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord (IZA) nauwgezet gevolgd en vertaald naar onze regio. De transitie naar het opvolgende AZWA-akkoord is inmiddels ingezet. Dit nieuwe akkoord biedt concrete kansen voor de Achterhoek, met name voor de structurele borging van de uitvoeringssamenwerking rondom het regioplan *De Gezondste Regio*. Eerder in 2026 hebben we een brede evaluatie uitgevoerd onder stakeholders, bestuurders en managers van zowel zorgorganisaties als gemeenten. De resultaten hiervan waren positief: de huidige structuur bewijst haar waarde en functioneert naar tevredenheid. Sinds de zomer richten

we ons op het bestendigen van deze samenwerking. Inmiddels ligt er een voorstel voor de inrichting van *de regionale uitvoering van het Regioplan De Gezondste Regio 2027–2029*. Dit voorstel wordt nu in uitvoering gebracht. De organisatorische inrichting is uitgewerkt, profielen zijn opgesteld en gesprekken met betrokkenen worden gevoerd om de organisatie verder vorm te geven.

De uitvoering van de regionale transformatieplannen binnen de vier hoofdthema's verloopt goed. Binnen het thema *Mentaal Gezond* is het grootschalige transformatieplan volop in uitvoering, waarmee de eerste concrete resultaten in de regio zichtbaar worden, zoals de toename van verkennende gesprekken. Ook binnen het thema *Veerkrachtig Ouder Worden* werken we aan verdere versnelling. De regionale ambities zijn ingebracht in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Vanuit het plan rondom Demoregio Ouderenzorg versnellen we daarnaast de regionale gesprekken over zorgcorporaties en andere ontwikkelplekken. We werken aan een concreet plan om deze ontwikkeling op korte termijn regionaal te versnellen.

Met *het project Zorg voor Mekaar* bouwen zes VVT-organisaties samen aan een toekomstbestendige zorgstructuur in de Achterhoek. Niet alleen door samen te werken op het gebied van werving, opleidingen en HR, maar ook door het potentieel van vrijwilligers, mantelzorgers en zij-instromers optimaal te benutten.

De gezondste regio door preventie en innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Preventie en innovatie zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".

Stand van zaken projecten en activiteiten

We focussen sterker op *innovatie*. Deze focus kent twee hoofdcomponenten.
1.) *Technologische innovatie*: In de afgelopen periode hebben we de samenwerking met sleutelpartners zoals de TZA Achterhoek en de Vereniging Digitalisering Zorg verder versterkt. Samen met deze partners werken we aan een regionaal plan van aanpak om de ambities te versnellen en zorgtechnologie laagdrempelig en dichter bij de inwoners te brengen. Hiermee werken we regionaal steeds nauwer samen aan de inzet en adoptie van zorgtechnologie.
2.) *Sociale innovatie*: Vanuit de Regio Deal zijn in de acht Achterhoekse gemeenten lokale initiatieven van start gegaan. De opstartfase van deze projecten is inmiddels afgerond en de eerste resultaten worden zichtbaar. Op verschillende plekken zijn zorgcorporaties, dorpendeals of andere lokale samenwerking in ontwikkeling, waarbij oprichtingsprocessen worden afgerond en de samenwerking concreet vorm krijgt. De komende periode zetten we verder in op het verbinden van deze initiatieven en het stimuleren van regionaal leren, zodat succesvolle werkwijzen breder kunnen worden toegepast.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Stand van zaken projecten en activiteiten
De campagne *Praat vandaag over morgen* is inmiddels stevig verankerd als integraal onderdeel van onze regionale beweging *Veerkrachtig Ouder Worden*. De Achterhoekbank blijft zichtbaar in de regio. Een belangrijke mijlpaal was de succesvolle werkconferentie op 1 juni in Theater Amphion, waar een grote en diverse groep professionals, bestuurders en inwoners vanuit De Gezondste Regio samenkwam. Ook de regionale communicatiestrategie heeft verder vorm gekregen, met eigen beelden en communicatiemiddelen die steeds vaker zichtbaar zijn in de regio. Hiermee werken we actief aan het bewustmaken en stimuleren van inwoners om zelf regie te nemen over hun gezondheid en toekomst.

BEDRIJFSVOERING EN RENTE (ONDERSTEUNING)

Financiën
Naast het voeren van de dagelijkse financiële administratie is een groot deel van de tijd besteed aan het opstellen van de jaarrekening 2025, de programmabegroting 2027 en de budgetrapportage januari tot en met april. De jaarrekening en de budgetrapportage zijn behandeld in de AB vergadering van 1 juli 2026 en de programmabegroting staat geagendeerd voor de AB vergadering van 9 september 2026. Ook is in de verslagperiode gewerkt aan financiële rapportages voor diverse eigen projecten en zijn de financiële verantwoordingen 2025 voor de projecten van de Gebiedsopgave en Regiodeal opgesteld voor de Provincie en voor het Rijk. Voor de beschikking van Woondeal 2024-2025 is de eindcontrole door de accountant gedaan en deze is inmiddels ingediend voor vaststelling en ook deels vastgesteld. In de verslagperiode is de interne controle uitgevoerd op basis van het controle- en uitvoeringsplan. Tenslotte is tijd gestopt in de financiële beoordeling en advisering van projecten.

2 Financiële toelichting

BUDGETRAPPORTAGE JANUARI T/M AUGUSTUS 2026

Financieel overzicht

	Omschrijving	werkelijk t/m augustus			Saldo	budget t/m augustus			2e wijzing begroting			verwachting (incl 2e wijziging)			Verwachting
		uitgaven t/m aug	inkomsten t/m aug	mutatie reserve t/m aug	werkelijk t/m aug	uitgaven t/m aug	inkomsten t/m aug	mutatie reserve t/m aug	uitgaven	inkomsten	mutatie reserve	uitgaven t/m december	inkomsten t/m december	mutatie reserve t/m december	saldo inwoner-bijdrage
	SMART GOVERNANCE														
201	lobby en communicatie	267.146	367.002	0	99.856	367.002	367.002	0	0	0	0	550.503	550.503	0	0
202	achterhoek visie 2030 en monitoring	562.419	813.002	0	250.583	813.003	813.002	0	0	0	0	1.151.504	1.219.504	0	68.000
203	coördineren van subsidies en projecten	1.034.037	1.074.109	0	40.071	1.803.881	1.678.548	-125.333	-349.000	-351.000	-2.000	2.356.822	2.166.822	-190.000	0
204	advisering bestuur, Board en Raad	245.478	320.263	0	74.786	320.263	320.263	0	0	0	0	460.395	480.395	0	20.000
205	uitgaven en inkomsten Investeringsfonds	1.953.316	101.833	-1.862.850	11.367	1.452.000	101.333	-1.350.667	100.000	0	-100.000	2.278.000	152.000	-2.126.000	0
101	onvoorzien	5.173	5.333	0	161	5.333	5.333	0	0	134.000	134.000	8.000	142.000	134.000	0
	Sub-totaal	*4.067.569*	*2.681.543*	*-1.862.850*	*476.823*	*4.761.483*	*3.285.482*	*-1.476.000*	*-249.000*	*-217.000*	*32.000*	*6.805.224*	*4.711.224*	*-2.182.000*	*88.000*
	BEDRIJFSVOERING EN RENTE														
801	ondersteuning	154.289	228.871	0	74.582	228.871	228.871	0	0	0	0	321.306	343.306	0	22.000
802	huisvesting	36.045	34.597	0	-1.449	37.930	34.597	-3.333	13.000	13.000	0	69.895	64.895	-5.000	0
803	kapitaallasten	649	135.200	0	134.551	110.000	267.333	157.333	0	0		165.000	701.000	236.000	300.000
	Sub-totaal	*190.983*	*398.667*	*0*	*207.684*	*376.801*	*530.801*	*154.000*	*13.000*	*13.000*	*0*	*556.201*	*1.109.201*	*231.000*	*322.000*
	TOTAAL	**4.258.552**	**3.080.210**	**-1.862.850**	**684.507**	**5.138.283**	**3.816.283**	**-1.322.000**	**-236.000**	**-204.000**	**32.000**	**7.361.425**	**5.820.425**	**-1.951.000**	**410.000**

saldo: (-) = tekort, (+) = overschot

Nadere toelichting afwijkingen budgetrapportage januari t/m augustus 2026

Programma 1: Smart Governance *budget*	*toelichting*	*bedrag*	*dekking*
Inhuur derden en loonkosten	Er is sprake van een verschuiving van loonkosten naar inhuur derden in verband met de merklancering van de Regio.	29.000	budgettair neutrale verschuiving
Onvoorzien	Er is sprake van een incidenteel voordeel bij de afwikkeling van een subsidie. Dit voordeel komt, conform eerdere besluitvorming, ten gunste van het investeringfonds.	-134.000	vrijval subsidieinkomsten
Huisvesting	In 2026 is de Regio binnen De Steck verhuist. Hierover is op 16 juni 2026 een DB besluit genomen. De kosten voor 2026 worden opgevangen binnen het jaarresultaat. Voor 2027 is er ruimte binnen de begroting.	13.000	budgettair neutrale verschuiving
Externe projecten met bijdrage uit Investeringsfonds	Er is in de verslagperiode 1 initiatief die een bijdrage ontvangt uit het investeringsfonds, Stichting Pak an (conform AB besluit 01-07-2026). Dit wordt gedekt uit vrijval van het project Onverwachte Hoek.	100.000	Investeringsfonds (IF)
Projecten	Zie nadere specificaties hieronder. Het betreft 1 nieuw project en 12 wijzigingen.	-349.000	project-gerelateerde inkomsten

Specificatie eigen projecten Regio Achterhoek		*budget wijziging 2026*	
Project profilering smarthub	Het project is in 2022 ondergebracht in een Stichting. Regio Achterhoek heeft in 2026 t/m juni kosten voor salarissen en ondersteuning gemaakt. Deze zijn doorbelast aan de Stichting.	-1.000	inkomsten uit stichting Smarthub
Project Overheadkosten Leader 2023-2027	Betreft een meerjarig project met POP-gelden. Looptijd vanaf 2023-2027. Het project is in 2024 van start gedaan.	-85.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regiodeal Overhead	Betreft een meerjarig project uit de Regiodealgelden.	-196.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Achterhoek Monitor 2026-2028	Betreft een project uit de Regiodeal. We monitoren hoe de Achterhoek ervoor staat.	-40.000	onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Uitbouwen Ecosysteem Achterhoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2022-2026	-15.000	onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project onverwachte hoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2024-2026.	-17.000	onttrekking IF
Project Woondeal	Betreft een meerjarig project met geld van de provincie voor de totstandkoming en realisatie van de regionale woondeals.	-45.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project EDL	Dit is een meerjarig interreg project tot en met 2027. Het project is in de loop van 2023 gestart.	-14.000	onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie)
Project Nationaal Programma Vitale Regio's	Betreft een Rijksprogramma met als doel het versterken van de Regio. De looptijd 2025-2027.	-260.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Achterhoek verbindt 25-28	Betreft een vervolg op MKB Dienstverlening. Looptijd van juli 2025 tot en met 2028.	79.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Zon Mw	Betreft het versterken van de Samenwerkingsstructuur Regioplan De Gezondste Regio. Looptijd van 2025 tot medio 2027.	210.000	projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regiocampagne	Betreft de Regiocampagne 'Achterhoek - hier dóen we gewoon'. Voor een periode van medio 2026 tot en met 2028.	50.000	onttrekking IF
Project ruimtelijk perspectief	Betreft een vervolg op landelijk gebied. Het was een meerjarig project en is afgerond in 2026.	-15.000	onttrekking IF

Toelichting jaarsaldo

Programma 1: Smart Governance *Kostenplaats*	*budget*	*bedrag*	
allen	Vacatureruimte	50.000	
	Uitkering ZW	18.000	
20.4	inhuur derden	20.000	
	sub-totaal	*88.000*	positief
Programma 4: Bedrijfsvoering en rente *budget*	*toelichting*	*bedrag*	
Overige apparaatskosten	Diverse budgetten	11.000	
ICT	Uitkering ivm positief jaarresultaat 2025 ICT Samen	11.000	
Renteresultaat	Het verwachte positieve renteresultaat voor 2026. Dit betreft deels rente schatkistbankieren en deels hypotheekrente. In de primaire	300.000	
	sub-totaal	*322.000*	positief
Totaal jaarsaldo		**410.000**	positief

Balans per 1 september 2026

Activa	*werkelijk 31 dec 2025*	*begroting 31 dec 2026*	*stand per 1 sept 2026*
Materiële vaste activa	**0**	**0**	**0**
Investeringen	0	0	0
Financiële vaste activa	**283.000**	**278.000**	**237.000**
Personeelshypotheken	283.000	278.000	237.000
Vlottende activa	**38.235.000**	**22.855.000**	**33.151.000**
Uiteenzettingen < 1 jaar	37.715.000	22.335.000	32.504.000
Liquide middelen	60.000	60.000	95.000
Overlopende activa	460.000	460.000	552.000
Totaal Activa	**38.518.000**	**23.133.000**	**33.388.000**

passiva	*werkelijk 31 dec 2025*	*begroting 31 dec 2026*	*stand per 1 sept 2026*
Eigen vermogen	**6.390.000**	**6.007.000**	**4.269.000**
Algemene reserve	492.000	492.000	492.000
Bestemmingsreserves	5.508.000	5.515.000	3.477.000
Gerealiseerd resultaat te bestemmen 2025	390.000	0	0
Verwacht resultaat 2025	0	0	300.000
Voorzieningen	**17.000**	**0**	**17.000**
Voorzieningen	17.000	0	17.000
Vlottende passiva	**32.111.000**	**17.126.000**	**29.102.000**
Vlottende schulden < 1 jaar	351.000	351.000	318.000
Overlopende passiva	31.760.000	16.775.000	28.784.000
Totaal Passiva	**38.518.000**	**23.133.000**	**33.388.000**

Specificatie bestemmingsreserves	*stand 1-1-2026*	*mutatie t/m aug*	*stand 1-9-2026*
Investeringsfonds	5.185.000	-2.182.000	3.003.000
Reserve toekomstbestendige organisatie	150.000	0	150.000
Onderhoud huisvesting	24.000	0	24.000
Egalisatiereserve rente	300.000	0	300.000
Totaal	5.659.000	-2.182.000	3.477.000

Begrotingswijziging

LASTEN *2e wijziging 2026*

Nummer			Omschrijving	Bedrag van de		
			Economische categorie	Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.	pr nr				
			Functie 10.1: Onvoorzien			
6.2.3	6004		verrekening met functie 100 investeringsfonds	134.000		134.000
			Totaal functie	134.000	0	
			Functie 20.1: Lobby en communicatie			
1.1	4000		Lonen en sociale lasten		42.000	376.954
3.4.3	4085		Inhuur derden	29.000	0	29.000
6.2.3	5100		Interne verrekening	13.000		13.000
			Totaal functie	42.000	42.000	
			Functie 20.3: Coördinerenvan subsidies en projecten			
3.4.3	5099	100	Project profilering Smart hub		1.000	39.000
3.4.3	5099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw		85.000	90.000
3.4.3	5099	124	Project Ruimtelijk perspectief		15.000	39.000
3.4.3	5099	125	Project EDL		14.000	50.000
3.4.3	5099	106	Project Regio Deal Overhead		196.000	8.000
3.4.3	5099	118	Project uitbouwen ecosysteem Achterhoek		15.000	18.000
3.4.3	5099	119	Project Woondeal		45.000	595.000
3.4.3	5099	113	Project onverwachte hoek (incl Achterhoek Partners)		17.000	107.000
3.4.3	5099	132	project Nationaal Programma Vitale Regio's		260.000	80.000
3.4.3	5099	133	Project Zon Mw	210.000		700.000
3.4.3	5099	134	Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	79.000		216.000
3.4.3	5099	135	Project Achterhoek Monitor 2026-2028		40.000	77.000
3.4.3	5099	137	Project Regio campagne	50.000		50.000
			Totaal functie	339.000	688.000	
			Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
3.4.3	4841		Uitgaven projecten investeringsfonds	100.000		1.963.000
			Totaal functie	100.000	0	
			Functie 80.2: Huisvesting			
3.4.3	4200		Huur kantoor	2.000		32.500
3.4.3	4201		Inrichting kantoor	11.000		11.000
			Totaal functie	13.000	0	
			Functie 100: Mutatie reserves			
6.2.3	6004		bijdrage functie 100 investeringsfonds	150.000	48.000	2.468.000
6.0	6504		Toevoeging investeringsfonds	134.000		286.000
			Totaal functie	284.000	48.000	

Nummer			Omschrijving	Bedrag van de		
			Economische categorie	Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.	pr nr				
			Functie 10.1: Onvoorzien			
4.2.2	9000		Overige bijzondere baten	134.000		134.000
			Totaal functie	134.000	0	
			Functie 20.1: Lobby en communicatie			
			Totaal functie	0	0	
			Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			
3.4	8099	100	Project profilering Smart hub		1.000	39.000
3.4	8099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw		85.000	90.000
3.4	8099	124	Project Ruimtelijk perspectief		15.000	39.000
3.4	8099	125	Project EDL		10.000	35.000
3.4	8099	106	Project Regio Deal Overhead		196.000	8.000
3.4	8099	118	Project uitbouwen ecosysteem Achterhoek		8.000	9.000
3.4	8099	119	Project Woondeal		45.000	595.000
3.4	8099	113	Project onverwachte hoek (incl Achterhoek Partners)			24.000
3.4	8099	132	project Nationaal Programma Vitale Regio's		260.000	80.000
3.4	8099	133	Project Zon Mw	210.000		700.000
3.4	8099	134	Project MKB-dienstverlening Achterhoek verbindt 25-28	79.000		216.000
3.4	8099	135	Project Achterhoek Monitor 2026-2028		20.000	46.000
3.4	8099	137	Project Regio campagne	0		0
6.2.3	6104		functie 100: investeringsfonds	50.000	48.000	190.000
			Totaal functie	339.000	688.000	
			Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
6.2.3	6104		Verrekening met functie 100: investeringsfonds	100.000		2.278.000
			Totaal functie	100.000	0	
			Functie 80.2: Huisvesting			
6.2.3	8100		Interne verrekening	13.000		13.000
			Totaal functie	13.000	0	
			Functie 100: Mutatie reserves			
6.0	6604		Beschikking over investeringsfonds	150.000	48.000	2.468.000
6.2.3	6104		Verrekening met functie 100: investeringsfonds	134.000		286.000
			Totaal functie	284.000	48.000	

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 18 november 2026
Agendapunt	:
Onderwerp	: Algemeen Plafondbesluit 2027
Portefeuillehouder	: Mevrouw G. Hofstede

Voorstel

- Het Algemeen plafondbesluit 2027 vaststellen en publiceren in het Blad gemeenschappelijke regeling.

Algemeen Plafondbesluit 2027

Regio Achterhoek stelt jaarlijks subsidieplafonds vast om te voorkomen dat de aanvragen voor subsidie de beschikbare middelen overstijgen. Het voorstel is om de subsidieplafonds voor 2027 te baseren op de volgende middelen:

- de resterende middelen vanuit de Regio Deal Achterhoek II;
- de resterende middelen vanuit de cofinanciering van de Provincie Gelderland voor de Regio Deal Achterhoek;
- de resterende middelen vanuit het Investeringsfonds (cofinanciering Regio Deal II).
- overprogrammering conform AB-voorstel van 1 juli 2026.

De verdeling over de verschillende programma's is onderstaand weergegeven:

	Beschikbaar subsidiebudget 2027
Projecten Regio Deal Achterhoek II - Leefbare gemeenschappen	€ 5.100.000
Projecten Regio Deal Achterhoek II - Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 5.900.000
Projecten Regio Deal Achterhoek II - Duurzame economie	€ 6.300.000
Projecten Regio Deal Achterhoek II – Monitoring en verankering sociale innovatie	€ 200.000
Totaal:	**€ 17.500.000**

In de beschikbare € 17,5 mln. zijn alle resterende middelen vanuit de Regio Deal Achterhoek II (ca. € 11 mln.) opgenomen. De Regio Deal Achterhoek II heeft een looptijd tot en met 31 december 2028 en de resterende middelen dienen komend jaar bij projecten te worden weggezet om nog tot realisatie te kunnen komen. Zo wordt onderbesteding vanuit de Regio Deal voorkomen.

Het Algemeen Plafondbesluit 2027 is bijgevoegd (bijlage 1).

Procedure:	**Vervolgactie:**	**Bijlagen:**	**Consequenties:**
DB d.d.: 30 oktober 2026		Meegezonden: 1 Ter inzage:	Financieel: nee Personeel: nee

Achterhoek Board d.d.:	communicatie: Mededeling beslissing aan:	Plaats van inzage:	
Nadere informatie bij: Martine Angenent		**Tel.nr.:** 06-38066513	

Algemeen Plafondbesluit 2027

Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Overwegende
Dat er subsidieplafonds moeten worden vastgesteld voor de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030.

Gelet op artikel 4:25, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en het bepaalde in artikel 5 van de Algemene subsidieverordening Regio Achterhoek;

Besluit
Het Algemeen Plafondbesluit 2027 vast te stellen.

Artikel 1 Plafonds Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030

De subsidieplafonds van 1 januari 2027 tot en met 31 december 2027 ten aanzien van de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 als volgt vast te stellen:

a. Voor subsidies ten behoeve van projecten voor de Regio Deal Achterhoek II op het gebied van Leefbare gemeenschappen een bedrag van € 5.100.000,=;
b. Voor subsidies ten behoeve van projecten voor de Regio Deal Achterhoek II op het gebied van Toekomstbestendige arbeidsmarkt een bedrag van € 5.900.000,=;
c. Voor subsidies ten behoeve van projecten voor de Regio Deal Achterhoek II op het gebied van Duurzame economie een bedrag van € 6.300.000,=;
d. Voor subsidies ten behoeve van projecten voor de Regio Deal Achterhoek II op het gebied van Monitoring en verankering sociale innovatie een bedrag van € 200.000,=;

Artikel 2 De wijze van verdeling van de plafonds

De verdeling van de middelen ten aanzien van de in dit besluit opgenomen artikelen vindt plaats op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Een aanvraag wordt in die volgorde opgenomen zodra zij volledig is.

Artikel 3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2027.

Vastgesteld door het algemeen bestuur van Regio Achterhoek op 18 november 2026,

drs. I. Rensink
secretaris/directeur

mr. M. Boumans MBA MPM
voorzitter

Concept Visie 2050 Kom maar op

Ter kennisname

Aan	: Algemeen Bestuur
Van	: Achterhoek Board
Datum	: 3 november 2026

Inleiding
Op 13 mei 2026 werd in het AB de ‘concept visie 2050 Kom maar op’ geagendeerd en was er gelegenheid voor reflectie. Vervolgens lag het concept voor in de vergadering van de Achterhoek Raad op 18 mei 2026. De Board heeft de inbreng van de Raad verwerkt in een aanscherping van de Visie of meegenomen in de uitwerking daarvan. De Raad heeft in de zomer terugkoppeling ontvangen over alle ingebrachte punten. In september jl. zijn leden van de Achterhoek Raad tijdens een bustour meegenomen langs initiatieven en projecten die bijdragen aan de Achterhoek als demoregio.

Tijdens de aankomende college tweedaagse in Zeeland zal voor het AB ruimte in het programma worden gemaakt om zowel de inhoud als de implicaties van de visie voor het regionale samenwerkingsmodel of governance, informeel onderling te bespreken.

Besluitvorming en vervolg
Op 30 november wordt de Achterhoek Raad gevraagd de Visie 2050 vast te stellen als richtinggevend kader voor de regionale samenwerking in de Achterhoek. Parallel aan de totstandkoming van de Visie 2050, is al volop gewerkt aan de uitwerking van de drie ontwikkellijnen: Economie als stuwende kracht, Veerkrachtige samenleving, en Ruimte in Balans. Deze uitwerking zal worden vertaald in uitvoeringsprogramma’s die in de eerste helft van 2027 voor besluitvorming aan de Achterhoek Raad worden voorgelegd.

Achtergrond
De Visie 2050 met de titel “Kom maar op!” geeft richting aan onze regionale samenwerking en aan het behouden en versterken van de brede welvaart in onze regio. De visie bouwt voort op de samenwerking tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheid en op hetgeen we sinds de start van de Achterhoekse samenwerking gezamenlijk al hebben bereikt.

De ambitie is om in 2050 dé Demoregio van Nederland te zijn, waar we oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen ontwikkelen, toepassen en delen. Drie samenhangende ontwikkellijnen geven daaraan richting, getiteld: ‘Veerkrachtige samenleving’, ‘De economie als stuwende kracht’ en ‘Ruimte in balans’.

Met een offensieve strategie geven we pro-actief richting, brengen we focus aan en werken we op grotere schaal samen aan opgaven die de regio versterken.

De visie helpt de regionale samenwerking om samenhang aan te brengen tussen de verschillende opgaven, scherper te kunnen kiezen en de inzet en organisatie daarop te richten.
Met één gezamenlijke koers kunnen we de Achterhoek bovendien steviger positioneren bij de Provincie, het Rijk en bij onze Europese partners met als doel nog meer mensen, kennis en middelen aan onze regio te binden. Het Nationaal Programma Vitale Regio's ondersteunt de samenwerking met het Rijk bij het realiseren van onze koers.

OP WEG NAAR 2050

KOM MAAR OP

ACHTERHOEK AMBASSADEURS

IN DE ACHTERHOEK KOMT ALLES SAMEN.

In de Achterhoek komt alles samen. Doeners én denkers. Steden én buurtschappen. Landschap én industrie. Verschillen klikken hier in elkaar, het werkt samen, als een mozaïek. We zijn een regio met brede welvaart. Dat is mede te danken aan ons unieke karakter, onze cultuur van samen doen, de mouwen opstropen en nuchter vernieuwen.

Deze kenmerken maken van de Achterhoek een ijzersterke regio. En dit heeft direct waarde voor Nederland. Dat zit deels in de economie: we hebben een innovatief ecosysteem dat van doorslaggevend belang is voor het hele land. Daarnaast is de Achterhoek – door zijn schaal en culturele aspecten – dé plek om te komen tot oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Het vertrouwen en de sterke cohesie zorgen ervoor dat hier samenwerkingen tot stand komen die op andere plekken moeilijker van de grond komen. En dan is er nog de unieke ligging. De Achterhoek is geen uithoek, maar een strategisch gelegen hart. De oudste euregio die we in Europa kennen.

Tegelijkertijd staan we voor een aantal grote uitdagingen. Als we vooruitkijken, zien we arbeidsmarkttekorten, dubbele vergrijzing, ruimtedruk, veranderende zorg- en veiligheidsvragen, het verdienvermogen van het MKB komt steeds meer onder druk te staan, jongeren vliegen uit en komen niet altijd meer terug. Het Achterhoekse mozaïek is kwetsbaar. Met onze veerkracht en nuchtere daadkracht krijgen we een hoop voor elkaar, maar om de welvaart in de regio te behouden, is meer nodig. Zonder gerichte actie lopen we het risico dat de balans kantelt, talent vertrekt, voorzieningen versoberen, bedrijven niet door kunnen groeien en kansen voor innovatie verloren gaan. Als we nu niet handelen, zetten demografische ontwikkelingen onze brede welvaart onder druk.

Om de balans in ons mozaïek te behouden, moeten we vernieuwen. Nu al, nog voordat het écht moet. Proactief en vanuit kracht. De Achterhoek is een demoregio. Een plek waar een innovatief ecosysteem, sterke sociale cohesie en strategische ligging samenkomen. We testen oplossingen direct in de praktijk en maken de resultaten zichtbaar voor andere regio's om ons heen. Zo zijn we een voorbeeld voor Nederland en Europa. We kijken vooruit en pakken aan. Niet praten, maar doen.

Onze ambities zijn groot. Moet alles dan anders? Zeker niet. We behouden wat goed gaat. We voegen er alleen iets aan toe: een heldere ambitie, drie ontwikkellijnen en een aanscherping in de manier waarop we samenwerken.

WE BEGINNEN NIET VANAF NUL, WE BOUWEN VOORT.

In de basis gaat het goed met de Achterhoek. We vertrekken vanuit een krachtige positie, een stevig fundament: we hebben brede welvaart, een sterke identiteit, gelijkwaardige 3-O samenwerking (organisaties, overheid en ondernemers). Tegelijkertijd zien we dat de vraagstukken waar we mee te maken hebben onze regio ingrijpend veranderen, zoals verduurzaming, digitalisering, de toenemende schaarste aan ruimte, energie en arbeids-krachten. Om op de juiste manier om te gaan met de ontwikkelingen die de komende jaren op ons afkomen, zijn duidelijke keuzes en samenhang in ons handelen nodig. In dat licht hebben we een gedeeld langjarig perspectief opgesteld – een visie, met een horizon in 2050.

Deze bestaat uit drie lagen:

1. EEN SCHERPE AMBITIE
2. DRIE ONTWIKKELLIJNEN
3. REALISATIEKRACHT

ONZE AMBITIE: DE ACHTERHOEK ALS DEMOREGIO

Zoals we al zeiden: we willen een koploper zijn. Maar wat betekent dat concreet? Waar gaan we nou precies voor? We willen een Achterhoek die sociaal verbonden blijft, economisch voorop loopt en zich duurzaam kan blijven ontwikkelen binnen een aantrekkelijk landschap. Als we dit samenbrengen, komen we uit op de volgende ambitie:

> **De Achterhoek is dé demoregio van Nederland in 2050.** We lopen voorop in het ontwikkelen en toepassen van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Daarmee zijn we een voorbeeld voor andere regio's en geven we richting aan de toekomst van Nederland.

Deze ambitie is een stip op de horizon. Het is een gezamenlijke opdracht voor ondernemers, organisaties en overheid. Om onze ambitie concreter te maken, knippen we het op in drie ontwikkellijnen. De ontwikkellijnen vormen vervolgens de basis voor uitvoeringsprogramma's, waarin de strategische richting wordt vertaald naar concrete doelen, plannen en projecten. Zie de ontwikkellijnen als de pilaren waar de ambitie op rust, of als de knoppen waar we aan gaan draaien om onze ambitie waar te maken.

De drie ontwikkellijnen grijpen direct op elkaar in. Ze zijn niet los van elkaar te zien: elke keuze binnen één lijn heeft effect op de andere twee. Dat vraagt om een integrale benadering, waarin samenhang en onderlinge afhankelijkheden expliciet worden meegewogen. Dit betekent dat niet alles tegelijk kan. Gerichte keuzes zijn nodig, met inzicht in de consequenties over alle drie de ontwikkellijnen.

DE DRIE ONTWIKKELLIJNEN

De drie ontwikkellijnen zijn gebieden waar we de focus op leggen, gebieden waar we extra op in willen zetten. Het maakt van de Achterhoek een koploper. Een plek die aan Nederland en Europa laat zien hoe je als regio brede welvaart kan behouden.

ONTWIKKELLIJN

VEERKRACHTIGE SAMENLEVING

In 2050 is de Achterhoek hét voorbeeld als het gaat om krachtige gemeenschappen en slim organiseren. We bouwen als regio voort op ons diepgewortelde naoberschap. Inwoners, ondernemers en organisaties dragen samen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Gezondheid staat daarin centraal: niet de zorgvraag. Voorzieningen en mobiliteit zijn hier naadloos georganiseerd rondom het dagelijks leven van mensen – toegankelijk, nabij en flexibel.

We zetten in op structuurdoorbraken: we kijken dwars door de traditionele schotten van de '3-O's' heen. Dat doen we door te denken in nieuwe netwerken en corporaties die de leefbaarheid in onze steden, dorpen en kernen versterken. Het mooie is: we beginnen niet bij nul. Op veel plekken in de Achterhoek zien we deze beweging al ontstaan – in de vorm zorgcorporaties of slimme, nieuwe vormen van publieke mobiliteit. De demografische ontwikkeling dwingt ons om nóg een tandje bij te zetten. We pakken onze rol als regio. Dat doen we voor onze eigen inwoners, maar we fungeren tegelijkertijd als demoregio. Stap voor stap ontwikkelen we 'het Achterhoeks Model' voor maatschappelijke opgaven.

De Achterhoek is in 2050
een sterke en veerkrachtige regio –
met krachtige netwerken, talent en
onderlinge solidariteit als basis.

Om onze ambitie waar te maken, zetten we onder andere in op:

1 Bereikbaarheid en toegang tot voorzieningen.

Voorzieningen vormen de ruggengraat van de leefbaarheid in onze dorpen en kernen. Bereikbaarheid een randvoorwaarde om deze voorzieningen toegankelijk te houden. Daarom werken we aan een geïntegreerd en duurzaam mobiliteits-systeem waarin openbaar vervoer, deelmobiliteit en nieuwe vervoersconcepten elkaar versterken. We zoeken naar innovatieve oplossingen om essentiële functies bereikbaar en beschikbaar te houden voor alle Achterhoekers.

2 Veerkracht en gezondheid.

We zetten in op gezondheid en een veerkrachtige samenleving waarin zorg, welzijn en gemeenschapskracht met elkaar verbonden zijn. Dit betekent dat we schotten doorbreken – in samenwerking, organisatie en financiering. We bouwen aan nieuwe vormen van samenwerking tussen inwoners, professionals en organisaties. We versterken sociale netwerken, benutten de kracht van naoberschap en ontwikkelen innovatieve oplossingen voor een veerkrachtige, vitale en gezonde Achterhoek.

3 Samen leven en ontwikkelen met inwoners.

Een sterke regio vraagt om betrokken inwoners en vertrouwen in samenwerking. In een tijd van toenemende maatschappelijke spanningen en polarisatie investeren we in nieuwe vormen van samenspel met inwoners. We werken samen aan maatschappelijke opgaven, betrekken inwoners actief bij keuzes en benutten hun kennis en initiatiefkracht. Als demoregio ontwikkelen en testen we vernieuwende vormen van samenwerking, gericht op het versterken van gemeenschappen en het vergroten van eigenaarschap in de regio.

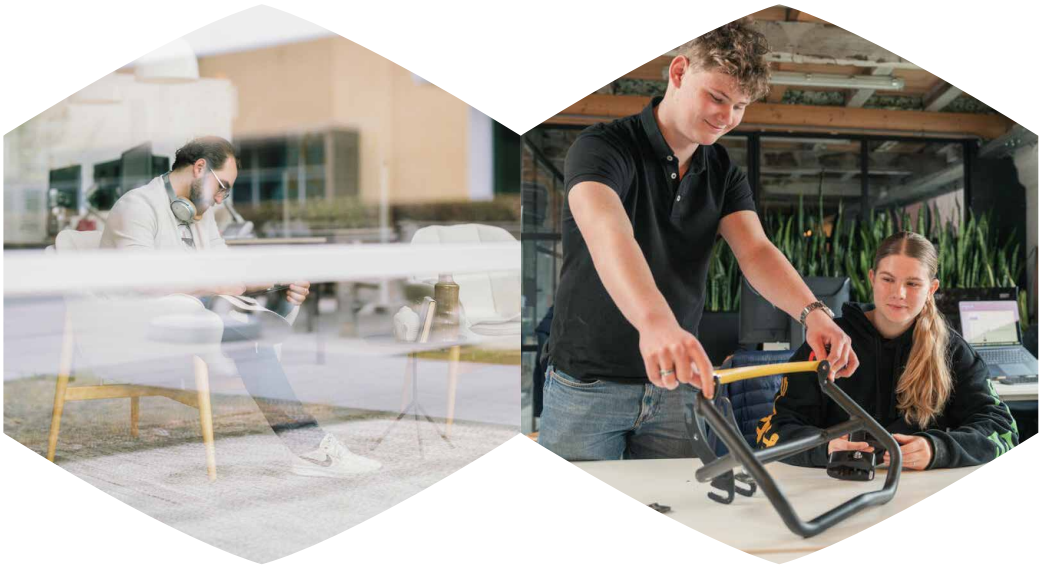
ONTWIKKELLIJN

DE ECONOMIE ALS STUWENDE KRACHT

In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio van Europa. Naast een krachtig MKB wordt onze economie gedragen door een sterke voorhoede van koplopers en ‘hidden champions’. Deze bedrijven maken het verschil: diep geworteld in de regio, leidend in hun sector en van cruciaal belang in internationale waardeketens. De innovatieve maakindustrie vormt daarbij het onderscheidende hart van de economie, waar technologische vernieuwing, vakmanschap en samenwerking samenkomen.

De economie van de Achterhoek biedt werk, perspectief en ontwikkelkansen voor iedereen die hier wil bouwen aan de toekomst. Talent kiest bewust voor onze regio, omdat werken, leren en leven hier naadloos samenkomen. Bedrijven opereren in sterke netwerken, investeren continu in innovatie en versterken elkaar in regionale ketens. De Achterhoek heeft een economie die daarmee stevig verankerd is in de regio, sterk verbonden met omliggende regio’s én van betekenis is ver daarbuiten – met een kracht die zichtbaar is in Europa en de wereld.

Naast de economische waarde, is het Achterhoekse bedrijfsleven een stuwende kracht van de leefbaarheid in de regio. Het is belangrijk voor verenigingen, voorzieningen en lokale leefbaarheid. Een economisch sterke Achterhoek is voorwaarde om het mozaïek van voorzieningen en gemeenschappen in stand te houden. Onze cultuur werkt in ons voordeel: er is een sterk netwerk en onder bedrijven met Achterhoekse wortels is er een grote wil om samen te werken.

In 2050 is de Achterhoek dé MKB-regio.

Om dit te bereiken, zetten we onder andere in op:

1 **Een sterk en toekomstbestendig Achterhoeks MKB.**
We versterken het MKB als ruggengraat van de regionale economie. Dat betekent dat we inzetten op een aantrekkelijk en toekomstgericht vestigingsklimaat, waarin bedrijven ruimte hebben om te groeien, vernieuwen en verduurzamen. We ondersteunen bedrijven in het aanpassen aan een snel veranderende omgeving. Dat doen we onder andere door samenwerking te stimuleren, regionale ketens te versterken en belemmeringen in wet- en regelgeving te agenderen. Daarbij hebben we oog voor verschillen tussen bedrijven en kiezen we gericht waar we de meeste impact kunnen maken. Zo zorgen we dat het MKB blijvend bijdraagt aan werkgelegenheid, innovatie en brede welvaart.

2 **Innovatie als motor voor economische en maatschappelijke ontwikkeling.**
Innovatie is een onderscheidende kracht van de Achterhoek. Het is de sleutel voor toekomstige groei en transitie. We versterken het open innovatiesysteem waarin bedrijven, kennisinstellingen en overheden samenwerken aan vernieuwing. Daarbij richten we ons op het versnellen van innovatie binnen bedrijven. Maar ook op het ontwikkelen van oplossingen voor maatschappelijke opgaven, zoals energie, de grondstoffentransitie, circulaire economie en klimaat. Door te investeren in sleuteltechnologieën en het stimuleren van samenwerking en experimenten, bouwen we verder aan een sterk ecosysteem dat nieuwe bedrijvigheid, waardecreatie en impact mogelijk maakt.

3 **Talent als bepalende factor voor de economie van morgen.**
Een toekomstbestendige economie vraagt om voldoende en goed toegerust talent. We zetten in op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van mensen die bijdragen aan de regionale economie. Dat betekent dat we onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie beter met elkaar verbinden, inzetten op een leven lang ontwikkelen en werken aan aantrekkelijke leer- en werkomgevingen. We versterken de binding van jongeren aan de regio en zorgen dat talent zich hier kan ontwikkelen. Zo creëren we een arbeidsmarkt die aansluit op de behoeften van morgen. Een arbeidsmarkt die de economische ontwikkeling van de regio ondersteunt.

ONTWIKKELLIJN

DE RUIMTE IN BALANS

In 2050 kleuren we de ruimte in de Achterhoek zelfbewust en richtinggevend in. Onze regio is een krachtige woon- en werkregio waar groei zichtbaar heeft bijgedragen aan brede welvaart. We differentiëren onze ruimtelijke ontwikkeling langs het netwerk van sterke kernen, vitale dorpen en een toekomstgericht buitengebied, waarbij elk deelgebied een eigen ontwikkelstrategie heeft. Een samenhangend netwerk van kernen biedt ruimte aan nieuwe generaties, trekt talent aan en versterkt de economie. Het landschap is daarbij niet onder druk komen te staan, maar blijft behouden als enorme kracht van onze regio. Met onze aanpak doen we een grote bijdrage aan de ruimtelijke opgave van Nederland.

Om dit te realiseren, sturen we actief op samenhang, kwaliteit en toekomstbestendigheid. We doen dit vanuit een proactieve ontwikkelstrategie, in vervolg op het ruimtelijk perspectief Achterhoek. Ruimtelijke keuzes worden integraal gemaakt in samenhang met de grote transities, zoals de energie-, landbouw- en klimaat-/watertransitie. We wachten niet af, maar nemen zelf regie op de inrichting, zodat keuzes bijdragen aan het geheel. Dat betekent dat we keuzes durven maken en omgaan met spanningen die daarbij horen. Door bewust te sturen, benutten we de kansen die onze ruimte biedt. Zo bouwen we aan een Achterhoek waarin landschap, economie en gemeenschap elkaar versterken en waarin ruimtelijke keuzes bijdragen aan een toekomstbestendig Nederland.

In 2050 is het Achterhoekse landschap veerkrachtig en herkenbaar. Ontwikkeling heeft bijgedragen aan landschapskwaliteit, vitale kernen en een duurzaam economisch fundament.

Om deze ambitie waar te maken, zetten we in op drie samenhangende richtingen:

1 Verstedelijking Achterhoekse stijl.

Door gericht te investeren in sterke steden, kernen, vitale dorpen en goede verbindingen – binnen de regio én over de grens – versterken we onze aantrekkelijkheid voor inwoners en bedrijven. We zetten in op verstedelijking in Achterhoekse stijl: nabij, menselijk en passend bij onze schaal en identiteit. Onze woningbouwopgave is gekoppeld aan de versterking van de bereikbaarheid, economie en de kwaliteit van de leefomgeving.

2 Gebiedsgericht ontwikkelen.

Het contrast in tempo en karakter, door snelle economische zones én trage gebieden met rust en ruimte in het buitengebied, draagt bij aan de eigenheid en kracht van de regio. Het landschap gaat veranderen, door samen gebiedseigen keuzes te maken met aandacht voor water, bodem en landschap, versterken we de kwaliteit van ons Achterhoeks cultuurlandschap. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende landschappelijke zones – van hoog en droog naar laag en nat – en wordt het ruimtegebruik daarop afgestemd. Landbouw, natuur en andere functies worden hierbij in samenhang ontwikkeld.

3 Sturen op meervoudig ruimtegebruik.

De ruimte in de Achterhoek is veelzijdig. We ontwikkelen een integrale benadering waarin we functies combineren waar dat kan en prioriteren waar dat nodig is. Vrijkomende bebouwing en gronden zetten we gericht in om de leefbaarheid, economische ontwikkeling en sociale samenhang te versterken. Zo sturen we op een evenwichtige ontwikkeling van de regio, met respect voor de kwaliteiten van landschap, economie en gemeenschap.

DE REALISATIEKRACHT – HOE GAAN WE HET WAAR MAKEN?

Het realiseren van onze visie vraagt om een andere manier van organiseren en sturen. We kunnen onze ambities alleen waarmaken wanneer we minder versnipperd werken en bewust kiezen voor focus, schaal en samenhang.

We vertrekken vanuit een stevige basis

De Achterhoek heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een zichtbare partner voor de provincie Gelderland, de Rijksoverheid en onze Duitse buren. De Achterhoek Raad, Board en de verschillende tafels die daaraan verbonden zijn, zijn een succes-voorbeeld van '3-O'-samenwerking. Ze hebben laten zien dat Ondernemers, Organisaties en Overheid goed in staat zijn om samen tot prioritering en beleid te komen – een mooie basis voor de volgende stap.

We hebben een volgende stap nodig

De afgelopen jaren is sterk geïnvesteerd in organiseren van onderop. Dat heeft veel opgeleverd: een krachtig netwerk, eigenaarschap in de regio en een reeks succesvolle projecten.

Tegelijkertijd zien we dat deze manier van werken ons steeds vaker begrenst. Door de nadruk op initiatieven van onderop missen we samenhang en schaal. We komen moeilijk tot grotere programma's en strategische keuzes, terwijl juist daar grotere impact mogelijk is. Daardoor zitten we – regionaal, nationaal en internationaal – niet altijd aan de tafels waar richting wordt bepaald. Onze positie ten opzichte van andere regio's blijft diffuus en we maken onvoldoende de stap van project naar programma of transitie.

Daarnaast schiet onze uitvoeringskracht soms tekort om grotere ambities daadwerkelijk te kunnen realiseren. We ontwikkelen sterke plannen, projecten en beleidsstukken, maar weten deze niet altijd door te vertalen naar resultaten die echt het verschil maken voor de gehele regio.

Daarom kiezen we voor een meer offensieve strategie, waarin we niet alleen faciliteren wat ontstaat, maar ook bewust richting geven. Door strategisch te sturen, focus aan te brengen en te organiseren op schaal, vergroten we onze slagkracht en realiseren we de impact die nodig is voor de Achterhoek.

We kiezen voor een offensieve strategie

Zoals geschetst is de urgentie groot. Tegelijkertijd hebben we nu nog de mogelijkheid om te handelen vanuit onze kracht en zo ontwikkelingen te keren en te dempen. Niet door te beschermen wat er is, maar door gericht te bouwen aan de brede welvaart van de toekomst. Dat doen we samen: als regio, met maatschappelijke partners, ondernemers en inwoners, en nadrukkelijk ook in samenwerking met provincie, Rijk en Europese partners.

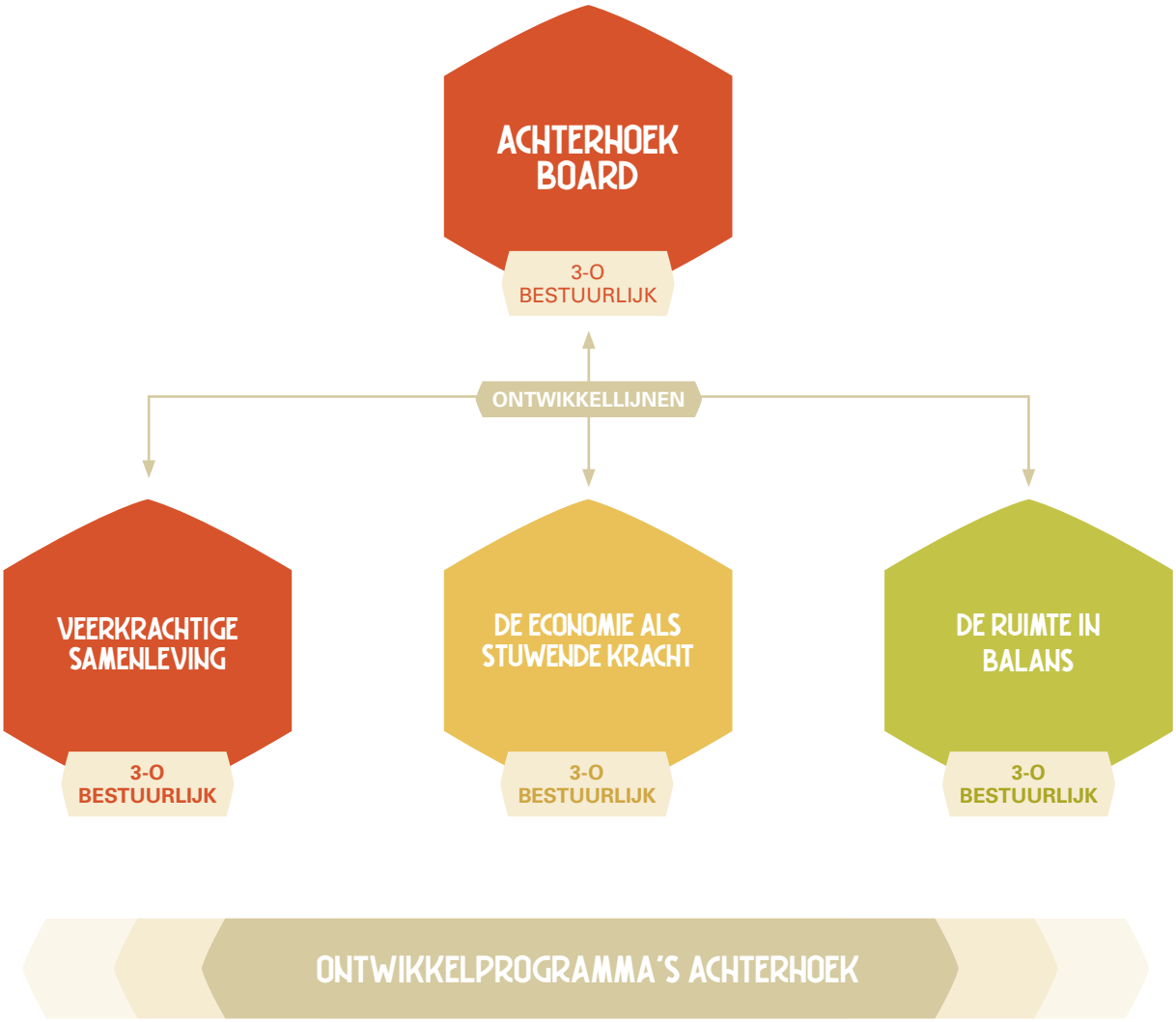
De keuze voor een offensieve strategie en de ambitie om als demoregio te opereren, vraagt om een andere manier van werken. We kunnen niet langer uitsluitend van onderop organiseren. Dat blijft een kracht die we behouden, maar is op zichzelf onvoldoende om de opgaven waar we voor staan het hoofd te bieden. We zetten daarom een stap naar voren: we sturen bewuster, brengen focus aan en organiseren op schaal. Vanuit regionale, nationale en Europese opgaven werken we toe naar samenhangende programma's die daadwerkelijk impact maken.

Dit vraagt een andere manier van denken en handelen, een offensieve strategie:

- **We handelen proactief en initiërend.** Vanuit onze eigen kracht en ambitie geven we richting aan de toekomst van de Achterhoek.
- **We geven strategisch richting.** De board stuurt daarbij op de koers van de ontwikkellijnen en wat er nodig is om deze te realiseren.
- **We ontwikkelen samenhangende programma's**, waarvoor we coalities vormen en gericht financiële middelen aantrekken, zowel binnen als buiten de regio.
- **We positioneren ons scherper ten opzichte van andere regio's**, Nederland en Europa, en versterken onze (grensoverstijgende) samenwerking.
- **We vergroten onze realisatiekracht.** We mobiliseren het 3-O netwerk en partners om plannen om te zetten in concrete uitvoering en zichtbare resultaten.
- **We maken bewuste keuzes.** Niet alles kan en niet alles draagt bij. We kiezen gericht waar we wel en niet op inzetten.

Door deze offensieve strategie wordt het voor ons als Achterhoek mogelijk om grotere, samenhangende investeringsprogramma's op te zetten die onze positie binnen en buiten de regio versterken. We sluiten beter aan op trajecten die om ons heen lopen en kunnen nieuwe, grotere financieringsbronnen benutten. Tegelijkertijd maakt de strategie het mogelijk om snelle en goede ideeën – van binnen én buiten de regio – direct om te zetten in plannen en uitvoering, waardoor we meer impact realiseren. Op deze manier kunnen we nieuwe partners aantrekken, vaste partners versterken en ons netwerk verder uitbouwen.

Als we dit bij elkaar optellen, ziet de aanpak waarmee we onze ambities waarmaken er als volgt uit:

Twee rollen om de offensieve strategie waar te maken

Binnen deze aanpak vervult het regionale samenwerkingsverband twee samenhangende rollen. Enerzijds dragen we bij aan een gedeelde regionale koers en beleidsmatig perspectief op de drie ontwikkellijnen. Anderzijds jagen we concrete vernieuwing aan en versnellen we de innovatiekracht van de regio. Beide rollen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en van doorslaggevend belang om resultaat te bereiken op de ontwikkellijnen. In beide rollen maken we vooraf expliciete keuzes over besluitvorming, eigenaarschap en uitvoeringskracht. We bepalen dus niet alleen óf we iets oppakken, maar ook hoe we dat organiseren om tot daadwerkelijke realisatie te komen

Hoe zorgen we dat de offensieve strategie wordt gevoerd?

Dat doen we op verschillende manieren:

- **Duidelijke opdrachten en eigenaarschap.** In de Achterhoek werken we altijd vanuit een duidelijke opdracht: we bespreken kansen en ontwikkelingen proactief en bepalen bewust wat we wel of niet oppakken. Daarbij maken we vooraf expliciet wie de eigenaar is, wat de rol van de regio is, waar de uitvoering ligt en hoe het besluitvormingsproces verloopt. Realisatiekracht start bij de voorbereiding: we produceren geen stukken, we zorgen dat resultaten echt worden behaald.

- **Board stuurt strategisch.** De board fungeert als inhoudelijk opdrachtgever van de organisatie en de ontwikkellijnen. Zij bepalen waar prioriteit ligt en sturen strategisch op integraliteit en inhoud. Zo zorgen we dat alle acties bijdragen aan de ambitie van brede welvaart en dat we gericht impact realiseren.

- **Samenhang in brede welvaart.** Brede welvaart kent drie pijlers: sociaal, economie en duurzaamheid. We pakken deze samenhangend op en wegen continu af wat onze keuzes betekenen voor andere thema's. Zo ontstaat een bewuste afstemming en balans tussen de ontwikkellijnen en blijven we integraal sturen op het effect van ons handelen.

- **Vrijheid en innovatie van 8RHK Ambassadeurs.** De 8RHK Ambassadeurs hebben de ruimte om vrij te denken en kansen te signaleren buiten bestaande thema's om. Zij verbinden thema's, signaleren kansen en zetten nieuwe initiatieven in gang.

- **Partnerschap en gedeelde realisatiekracht.** Onze samenwerkingspartners zijn cruciaal voor de uitvoeringskracht. Realisatiekracht is een gezamenlijk vraagstuk; de oplossing ligt niet uitsluitend binnen de regio of bij 8RHK Ambassadeurs. Door actief af te stemmen, gezamenlijke verantwoordelijkheid te nemen en middelen te delen, brengen we plannen tot uitvoering en zorgen we dat de brede welvaart daadwerkelijk versterkt wordt.

ZO, WIJ ZIJN ER KLAAR VOOR?

De komende jaren komt er veel op ons af. En we kijken niet toe. We veranderen vanuit kracht, zodat de balans in ons Achterhoekse mozaïek behouden blijft. We zetten in op een veerkrachtige samenleving, een onderscheidende economie en groei zonder het karakter, het landschap en de leefbaarheid in de regio uit balans te brengen. Dat doen we vanuit een aangescherpte structuur en organisatie. En dat allemaal met een scherpe ambitie voor ogen: de Achterhoek is in 2050 dé demoregio van Nederland. Een regio die vooroploopt in het ontwikkelen en toepassen van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en daarmee richting geeft aan de toekomst van Nederland. Een voorbeeld waar andere regio's zich aan kunnen optrekken.

Dan resten ons nog drie woorden:

KOM MAAR OP.

ACHTERHOEK
AMBASSADEURS

REGIOPLAN ACHTERHOEK
NATIONAAL PROGRAMMA VITALE REGIO'S

KOM MAAR OP.

ACHTERHOEK AMBASSADEURS

HOE DIT REGIOPLAN TE LEZEN

Dit regioplan bouwt voort op een regio die al volop in beweging is. In de Achterhoek werken overheden, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners al jaren samen aan het versterken van brede welvaart. Het plan vormt daarom geen startpunt van een nieuwe visie of samenwerking, maar een volgende stap in een ontwikkeling die al gaande is.

Het document heeft twee doelen. Allereerst beschrijft het de kracht van de Achterhoek en de demografische opgaven die hier eerder en scherper zichtbaar worden dan elders. Daarnaast markeert het de thema's waarop de regio samen met provincie, Rijk en andere partners wil intensiveren.

Dit regioplan benoemt daarmee de richting en de thema's, maar niet de volledige set aan concrete maatregelen of gesprekspunten. Het document fungeert als strategische agenda. De verdere concretisering vindt plaats in uitvoeringsagenda's. Deze worden eens per vier jaar vastgesteld door Rijk en regio, in samenwerking met betrokken partners. In deze uitvoeringsagenda's worden plannen van aanpak, samenwerkingsvormen en specifieke acties benoemd. Daarmee ontstaat een werkprogramma dat kan meebewegen met nieuwe inzichten, maatschappelijke ontwikkelingen en kansen.

Het plan heeft nadrukkelijk een lange tijdshorizon. De demografische ontwikkeling en de versterking van brede welvaart vragen om een perspectief dat verder reikt dan de korte termijn. Dit regioplan schetst daarom een samenwerkingsrichting voor de komende decennia. De uitvoeringsagenda's vormen de instrumenten waarmee deze richting stap voor stap wordt ingevuld, aangescherpt en vernieuwd. Zowel het plan als de uitvoeringsagenda's hebben een dynamisch karakter; de Achterhoek en het Rijk blijven met elkaar in gesprek.

Zo ontstaat een samenhangend geheel: een strategisch regioplan dat richting geeft, en uitvoeringsagenda's die het mogelijk maken om die richting in de praktijk te brengen.

INHOUDSOPGAVE

Hoe dit regioplan te lezen 2

De Achterhoekse belofte 4

Van belofte naar aanpak 7

Waar wij liggen 8

De thematiek 10

De drie ontwikkellijnen 11

- Veerkrachtige samenleving 12
- De economie als stuwende kracht 15
- De ruimte in balans 18

Focus op de gezamenlijke agenda 20

De zes focuspunten 22

- MKB-aanpak 22
- Achterhoekse ontwikkellogica 23
- Regionale bereikbaarheid 24
- Aanpak ouderenzorg 24
- Veiligheid in een grensregio 25
- Droogte en klimaatextremen 26

De organisatie 27

Tot slot 28

DE ACHTERHOEKSE BELOFTE

De Achterhoek. Het is de geluksregio van Nederland. Een gebied met brede welvaart, de op één na hoogste van het land.[1] Dat is te danken aan ons unieke karakter, onze cultuur van samen doen, de mouwen opstropen en nuchter vernieuwen. We kunnen veel dragen in onze hechte gemeenschap. Maar: we staan voor grote uitdagingen. Daar hebben we Nederland voor nodig – en Nederland heeft ons nodig.

In de Achterhoek komt alles samen

Zie onze regio als een mozaïek. Verschillen klikken hier in elkaar en ze vormen een sterk geheel. Rust én vermaak. Doeners én denkers. Steden én buurtschappen. Landschap én industrie. Lokaal verankerd én strategisch gelegen in Europa. Behoud van tradities én drang naar innovatie. Gewoon doorgaan én nieuwe initiatieven ontplooien. Op andere plekken botsen tegenstellingen; in de Achterhoek niet. We liggen niet aan de rand, maar aan de Duitse grens, in de oudste euregio van Europa. Grensoverstijgend samenwerken zit in ons DNA.

Bij ons zijn de verschillen de brandstof voor creativiteit, voor innovatie, voor het aanpakken van uitdagingen. En dat doen we altijd samen. De hechte gemeenschap, de wil tot samenwerken. Dát is de Achterhoek. En die Achterhoekse mentaliteit is hard nodig. Veel landelijke opgaven en transities beginnen in onze regio. Wij voelen 'de pijn' vaak als eerste. Dat geldt ook voor de demografische transitie; die begint hier. Een kwart van de Achterhoekers is 65 of ouder. Landelijk is dat een vijfde. Nederland bereikt ons huidige niveau pas rond 2040.[2] Als een regio die transitie aankan, dan zijn wij het wel. We hebben de veerkracht, de innovatiekracht. Maar we kunnen én willen het niet alleen.

Onze uitdagingen zijn een kans voor Nederland

De Achterhoek staat sterk, maar we voelen de druk. We zijn een regio waar mensen graag oud worden, maar jongeren vliegen uit en komen niet altijd terug. De maatschappelijke opgaven stapelen zich op: arbeidsmarkttekorten, demografische druk, ruimtedruk, veranderende zorg- en veiligheidsvragen, de noodzaak om duurzaam te versnellen. Het Achterhoekse mozaïek wankelt. Om het te behouden, is meer nodig dan alleen onze veerkracht en nuchtere daadkracht. Zonder gerichte steun lopen we het risico dat de balans kantelt, talent vertrekt, voorzieningen versoberen en kansen voor innovatie verloren gaan. Toch is onze uitdagende positie vooral een unieke kans. Voor de regio en voor heel Nederland.

---

1 RaboResearch, Zeven opgaven voor een toekomstbestendige economie in de Achterhoek, 2024.
2 Achterhoek Monitor 2024/25 en CBS, Kernprognose 2024–2070.

De Achterhoek als demoregio

Juist daarom is onze regio de perfecte ‘demoregio’: dé plek waar we integrale, toekomstbestendige oplossingen kunnen ontwikkelen voor de vraagstukken die vandaag hier spelen, maar morgen ook op andere plekken in ons land. Om die kans te benutten, om de Achterhoek in te zetten als demoregio, is gerichte actie nodig.

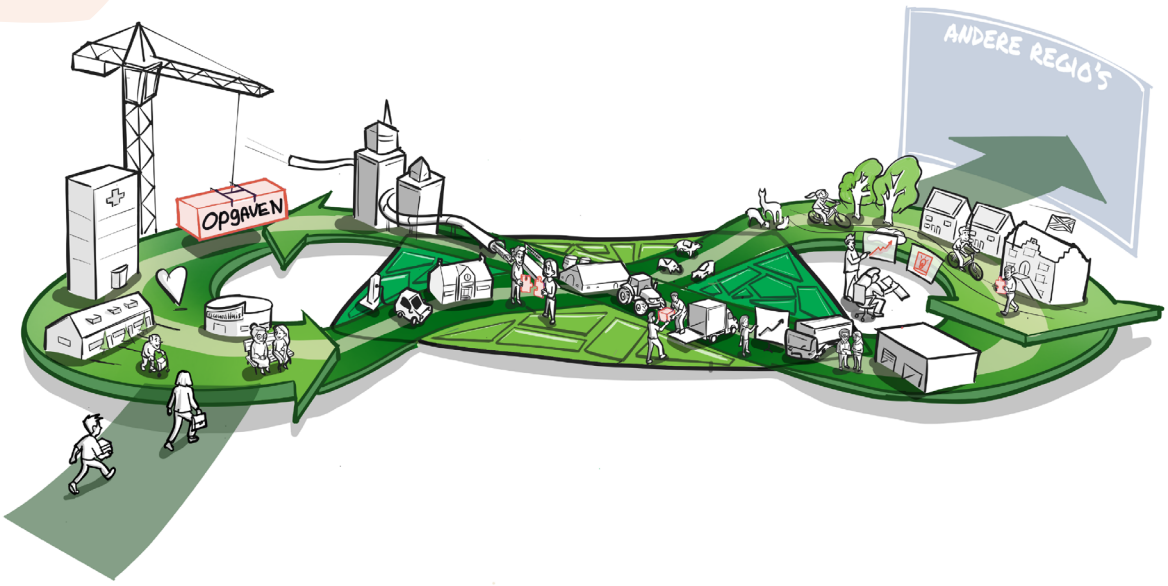
We hebben ruimte te bieden, maar ook ruimte nodig

Om de voortrekkersrol waar te maken en de doelstellingen van het NPVR te behalen, hebben we ruimte te bieden, maar vooral ook ruimte nodig. Ruimte om te experimenteren, te investeren en te leren. Dat vraagt om structurele samenwerking, gerichte financiering, het delen van kennis en een brede blik: van themagericht naar integraal. Het Rijk is hierin een belangrijke partner. Door samen op te trekken, ontdekken we beleids- en investeringslogica voor de Achterhoek, en vooral ook voor vergelijkbare regio’s. Dat geldt ook voor onze samenwerking met Duitsland. Wij weten uit ervaring waar samenwerking over de grens vastloopt, in de zorg, op de arbeidsmarkt, in mobiliteit en veiligheid. Die knelpunten zijn vaak alleen op Rijksniveau weg te nemen. Daar willen wij samen met het Rijk de volgende stap in zetten.

Kom erbij, dan doen we het samen

Wat de uitdaging ook is, in de Achterhoek hebben we er drie woorden voor: kom maar op. Dat is precies de mentaliteit die Nederland nodig heeft om de nodige transities op een succesvolle manier te maken. Dus wat ons betreft, begint het hier. Bij ons in de Achterhoek. Maar we doen het niet alleen. We doen het samen met andere regio’s, de provincie, Duitse samenwerkingspartners en het Rijk.

We gebruiken de Achterhoek als demoregio. Zodat het Achterhoekse mozaïek haar balans behoudt, en heel Nederland er straks beter van wordt.

1 VAN BELOFTE NAAR AANPAK

De kracht van de Achterhoek zit niet alleen in wat we zijn, maar vooral in wat we doen. We wachten niet tot ontwikkelingen ons overkomen; wanneer uitdagingen zichtbaar worden, organiseren we ons en zoeken we naar oplossingen. Die houding is nu opnieuw nodig. De druk neemt toe, maar tegelijk ontstaat de kans om opnieuw te kijken naar hoe we organiseren, samenwerken en investeren.

Daarom kiezen we bewust voor een offensieve strategie: niet beschermen wat er is, maar bouwen aan de brede welvaart van de toekomst.

Die houding maakt ook concreet wat wij met demoregio bedoelen. Het is geen status, maar een werkwijze. Wij lopen voorop in de tijd: wat hier vandaag speelt, is elders over tien jaar aan de orde. Wij ontwikkelen integraal, omdat onze schaal het mogelijk maakt zorg, onderwijs, wonen, mobiliteit en economie daadwerkelijk aan één tafel te brengen. Precies wat landelijk zo moeilijk te organiseren is. En wij maken overdraagbaar wat werkt, inclusief de randvoorwaarden die daarvoor nodig waren. Daarin bouwen we voort op de lessen uit de Regio Deals.

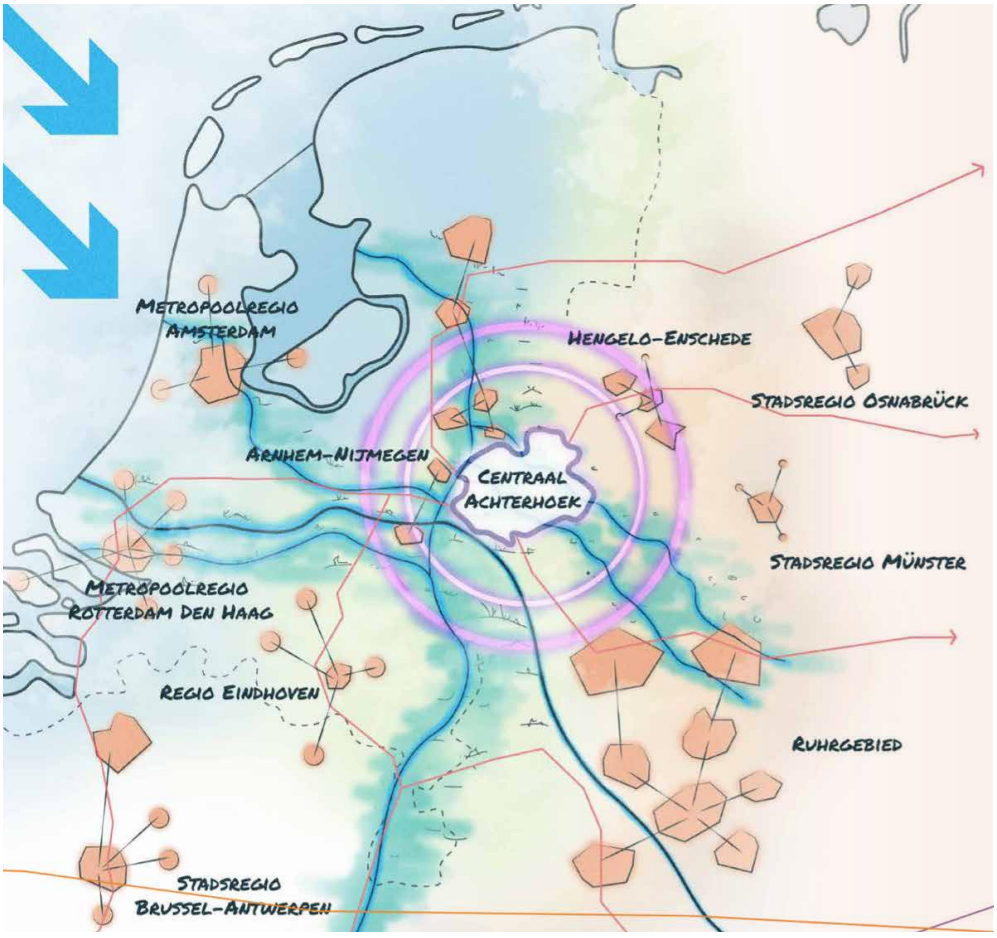
Die laatste stap kunnen wij niet alleen zetten. Ontwikkelen en bewijzen doen wij. Het vertalen van wat hier werkt naar landelijk beleid en bekostiging kan alleen het Rijk. Demoregio zijn vraagt daarom van beide kanten iets: van ons de bereidheid om te experimenteren en de resultaten te delen, van het Rijk ruimte in regels, meerjarige zekerheid en een route waarlangs bewezen aanpakken landelijk kunnen landen.

De afgelopen jaren hebben wij **stevige contacten met het Rijk** opgebouwd, op meerdere dossiers en in meerdere coalities. Op die basis willen wij nu **voortbouwen**. Niet als nieuw begin, maar als **intensivering** van wat er al is.

2 WAAR WIJ LIGGEN

Onze ligging bepaalt onze positie. Wij liggen tussen de Randstad en het Ruhrgebied, met Arnhem-Nijmegen, Twente, Münster, Osnabrück en Apeldoorn-Zutphen-Deventer om ons heen. Wat wij doen, staat daarmee nooit op zichzelf. Arbeidsmarkt, woningmarkt, mobiliteit en ruimtevraag lopen dwars door regio- en landsgrenzen heen.

Die ligging is een kracht. Onze bedrijven leveren aan ketens die in die regio's eindigen. Hun kennisinstellingen liggen op korte afstand, terwijl ons beroepsonderwijs de vakmensen levert die de industrie draaiende houden. En over de grens ligt met Kreis Borken een gebied dat qua omvang, economie en mentaliteit sterk op ons lijkt; samen vormen wij een industriegebied dat op Europese schaal meetelt.

Bron: Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

Kaart: Samenwerkende gemeenten in de Achterhoek

Tegelijk maakt die ligging iets zichtbaar. Onze regio is bestuurlijk helder afgebakend: acht gemeenten, één Board. De samenwerkende gemeenten zijn: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk. Maar het gebied waarin wij functioneren is dat niet. Landelijke indelingen lopen niet gelijk met onze regiogrens, en de opgaven waar wij aan werken houden zich er evenmin aan. Beleid dat per regio-indeling wordt vormgegeven, komt hier dus niet vanzelf samen. Dat is geen pleidooi voor een andere kaart, maar wel voor beleid dat rekening houdt met wat er over de rand van die kaart gebeurt.

3 DE THEMATIEK

De kracht van de Achterhoek ligt in het samenspel van vele factoren: sterke gemeenschappen, een innovatieve economie, een aantrekkelijk landschap en een hoge kwaliteit van leven. Samen vormen zij de brede welvaart die de regio kenmerkt. Tegelijkertijd zetten demografische ontwikkelingen dit evenwicht onder druk. De veranderende bevolkingssamenstelling en krapte op de arbeidsmarkt werken door in vrijwel alle maatschappelijke domeinen.

Juist daarom vraagt de toekomst van de Achterhoek om een samenhangende benadering. De vraagstukken waar de regio voor staat, laten zich niet vangen binnen afzonderlijke beleidsterreinen. Een levendige samenleving kan niet bestaan zonder een sterke economische basis, economische ontwikkeling vraagt om ruimte en kwaliteit, en ruimtelijke keuzes werken direct door in leefbaarheid en gemeenschapskracht. De demografische ontwikkeling is daarbij de bril waardoor deze opgaven zichtbaar worden: zij maakt duidelijk waar druk ontstaat, maar ook waar kansen liggen om nieuwe oplossingen te ontwikkelen.

Daarom werkt dit regioplan met drie ontwikkellijnen: de kwaliteit van de samenleving, de kracht van de economie en de balans in de fysieke leefomgeving. Samen beslaan zij de belangrijkste bouwstenen van brede welvaart in de Achterhoek. Juist op deze drie domeinen komt de impact van de demografische ontwikkeling het sterkst tot uiting, en juist hier liggen de grootste kansen. Wij benoemen ze apart, maar pakken ze in samenhang op. Dat is de kern van onze aanpak en het fundament onder de gezamenlijke inzet van regio en Rijk in de komende decennia.

4 DE DRIE ONTWIKKELLIJNEN

De drie ontwikkellijnen zijn gebieden waar we de focus op leggen, gebieden waar we extra op in willen zetten. Het maakt van de Achterhoek een koploper. Een plek die aan Nederland en Europa laat zien hoe je als regio brede welvaart kan behouden.

ONTWIKKELLIJN

VEERKRACHTIGE SAMENLEVING

Kracht die onderhoud vraagt én oplossingen biedt

De kracht van de Achterhoek zit in haar veerkrachtige samenleving. Het is de onderstroom van het mozaïek: de verenigingen, dorpsraden, ondernemersnetwerken, vrijwilligersorganisaties en informele verbanden die samen de brede welvaart dragen. Hier worden voorzieningen niet alleen gebruikt, maar gedragen. Hier wordt veiligheid niet alleen georganiseerd, maar gevoeld. Hier wordt zorg niet alleen geleverd, maar omringd door gemeenschap.

Juist omdat deze kracht zo bepalend is, is de impact van de demografische transitie hier ook direct voelbaar.

De druk vertaalt zich allereerst in het draagvlak onder **voorzieningen**. In een regio met kleinere kernen en grotere afstanden zijn scholen, sportaccommodaties, zorgposten, culturele broedplaatsen en ontmoetingsplekken essentieel voor leefbaarheid. Wanneer het inwonertal verandert of de leeftijdsopbouw verschuift, komt de exploitatie onder spanning te staan. Sluiting of schaalvergroting heeft hier een groter effect dan in stedelijke gebieden: het betekent niet alleen een functioneel verlies, maar ook het verdwijnen van sociale ankerpunten.

Daarmee raakt de druk ook de **mobiliteit**. In een rurale regio is bereikbaarheid geen luxe, maar randvoorwaarde voor participatie. Wanneer voorzieningen concentreren in grotere kernen, neemt de afhankelijkheid van vervoer toe. Voor ouderen, jongeren en mensen zonder auto betekent dat een hogere drempel om deel te nemen aan onderwijs, zorg, werk of verenigingsleven. Dit geldt zowel voor de bereikbaarheid binnen onze regio als de bereikbaarheid van onze regio vanuit andere delen van Nederland en over de grens. Mobiliteit en leefbaarheid zijn hier onlosmakelijk verbonden. Daarom is het van belang om gesprekken te blijven voeren over de knelpunten en over de randvoorwaarden die nodig zijn om projecten te laten slagen. Initiatieven rondom publieke mobiliteit en bereikbaarheid op peil kunnen hierbij het goede gesprek tussen Rijk, provincie en regio voeden.

Op het terrein van **gezondheid** wordt de spanning eveneens zichtbaar. De zorgvraag groeit door vergrijzing, terwijl de arbeidsmarkt krap is en "handen aan het bed" schaarser worden. Informele netwerken — mantelzorg, burenhulp, verenigingen — worden daarmee belangrijker als eerste schil rondom zorg en welzijn. De veerkrachtige samenleving fungeert hier als preventieve infrastructuur: zij signaleert, ondersteunt en ontlast. Maar wanneer diezelfde gemeenschap veroudert of overbelast raakt, ontstaat een kwetsbaar evenwicht.

In de regio is veel bereidheid om zelf aan oplossingen te werken, en bij zorgvraagstukken wordt gezocht naar breed regionaal draagvlak. Tegelijk zijn dit geen regionale vraagstukken alleen. Aansluiting bij landelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld rondom preventie en de transformatie van de zorg, is daarom van belang. Zo kunnen goede projecten doorgroeien naar een structurele oplossing, en kunnen Rijk en regio samen optrekken waar landelijke ontwikkelingen en regionale uitdagingen samenkomen.

Ook **veiligheid** kent in een landelijke regio een eigen dynamiek. De capaciteit van formele veiligheidsdiensten is relatief beperkt en fysieke afstanden zijn groter. Tegelijkertijd spelen hier andere vraagstukken dan in stedelijke contexten, zoals ondermijnende criminaliteit in het buitengebied of kwetsbaarheid van agrarische locaties. De grensligging speelt hier een grote rol in; zowel in de problematiek als bij de oplossingsmogelijkheden. In de Achterhoek is veiligheid sterk verweven met sociale controle en onderling vertrouwen. Wanneer gemeenschappen hecht zijn, signaleren inwoners sneller afwijkingen en spreken zij elkaar aan. Verzwakken die verbanden, dan wordt ook deze informele veiligheidslaag dunner.

Maar juist hier ligt ook een deel van de oplossing.

De kracht van de Achterhoek?
Dat maatschappelijke energie zich snel organiseert.

De kracht van de Achterhoek is dat maatschappelijke energie zich snel organiseert. Wanneer voorzieningen onder druk staan, ontstaan coöperaties, multifunctionele accommodaties en nieuwe samenwerkingsvormen tussen mensen en gemeenschappen. Wanneer mobiliteit een knelpunt wordt, worden collectieve vervoersinitiatieven en slimme combinaties van functies ontwikkeld. Wanneer zorgcapaciteit tekortschiet, groeit de samenwerking tussen formele zorgaanbieders en informele netwerken. En waar veiligheidsvraagstukken veranderen, wordt ingezet op samenwerking tussen inwoners, ondernemers en overheid.

Dezelfde cultuur van samen doen, nuchter vernieuwen en verantwoordelijkheid nemen die de regio sterk heeft gemaakt, is daarmee ook de hefboom voor vernieuwing. Zij staat onder druk en is tegelijk een essentieel onderdeel van de oplossing. Dat maakt deze ontwikkellijn niet alleen beschermend van aard, maar ook offensief en toekomstgericht. Zij maakt het mogelijk om integrale oplossingen te ontwikkelen waarin voorzieningen, mobiliteit, gezondheid en veiligheid niet afzonderlijk worden benaderd, maar in samenhang.

Dit vraagt om een gerichte versterking van de sociale infrastructuur van de Achterhoek. Niet alleen door voorzieningen in stand te houden, maar juist door nieuwe vormen van organiseren, financieren en samenwerken mogelijk te maken. De inzet richt zich op het versterken van gemeenschappen, het verbinden van formele en informele netwerken en het toekomstbestendig organiseren van zorg, veiligheid en voorzieningen.

Daarvoor is ook ruimte van het Rijk nodig. Ruimte om te experimenteren met andere vormen van bekostiging, om domeinen te verbinden en om initiatieven vanuit de samenleving beter te ondersteunen. Alleen door deze ruimte te creëren kan de levendige samenleving haar rol als motor voor brede welvaart blijven vervullen.

ONTWIKKELLIJN

DE ECONOMIE ALS STUWENDE KRACHT

Waarde toevoegen aan de Achterhoek en de rest van Nederland

De Achterhoekse economie kenmerkt zich door een sterke, innovatieve **maakindustrie** en veel exporterende bedrijven. Koplopers in niches, met veel expertise en vindingrijkheid. Daarnaast zijn zorg, agro, food, detail- en groothandel en de vrijetijdseconomie sterk vertegenwoordigd. Naar het aantal verleende octrooien per 100.000 inwoners staat de Achterhoek landelijk op de derde plaats, na Delft en Eindhoven.[3] Twee regio's met een technische universiteit; hier komt het uit de bedrijven zelf. Dat heeft te maken met de cultuur, maar ook met het type bedrijven. Achterhoekse bedrijven zijn oplossingsgericht en maatschappelijk verankerd. Diepgeworteld in de samenleving.

Alle sectoren zijn essentieel voor het vormgeven van onze regio. Dat geldt voor de inrichting, maar ook voor de gemeenschappen. Ondernemingen zijn belangrijk voor werkgelegenheid en economische stimulans, maar in de Achterhoek zeker ook voor het behoud van een sterke regio. De vrijetijdseconomie, groot- en detailhandel en agrarische sector zorgen, naast werkgelegenheid en verdienvermogen, voor saamhorigheid, het behoud van het landschap en investering in de gemeenschap. Daarom zijn naast de grote bedrijven juist het **mkb en de familiebedrijven** van doorslaggevend belang voor de leefbaarheid in onze regio.

De Achterhoekse maakindustrie stuwt niet alleen de eigen regio. De Achterhoek speelt een belangrijke rol in de Nederlandse, Europese en zelfs wereldwijde industrie. Agro, food en maakindustrie tellen hier elk meer dan anderhalf maal zoveel werkgelegenheid als je op basis van het landelijk gemiddelde zou verwachten.[4] Achterhoekse bedrijven leveren aan nationale, Europese en wereldwijde ketens. Ze zijn daardoor essentieel voor de Nederlandse economie. Zonder de Achterhoek valt een deel van de industrie in Nederland en ver daarbuiten stil.

3 Octrooicentrum Nederland (RVO), Jaarbericht 2023.
4 Achterhoek Monitor 2024/25.

Achterhoek.
Built here. Used everywhere.

De grondstoffentransitie vraagt van bedrijven om fundamenteel te schakelen. Onze maakindustrie staat voor die omschakeling. Juist de Achterhoekse cultuur van samenwerken, de mouwen opstropen en nuchter vernieuwen is daarvoor de sleutel. Wij zijn in staat hier een rol te spelen. Dit wordt versterkt door onze positie in landelijke en wereldwijde ketens.

Tegelijkertijd staat dit profiel onder druk. De **arbeidsmarkt** is krap en wordt, door de dubbele ontgroening en dubbele vergrijzing, steeds krapper. Daarom zetten we als regio fors in op het aantrekken, behouden en ontwikkelen van talent. De Achterhoekse aanpak wordt getekend door eigenaarschap bij werkgevers en intensieve 3-O-samenwerking in de regio: capture, care & share. Eén factor maakt de arbeidsmarkt hier extra nijpend. Aan onze oostkant ligt een **landsgrens**; het Nederlandse gebied waaruit wij arbeidskracht kunnen aantrekken is daardoor kleiner dan bij regio's in het midden van het land. Tegelijk biedt diezelfde grens kansen: een grensoverstijgende arbeidsmarkt en de nabijheid van de Duitse markt en ketens, die we samen met het Rijk beter kunnen benutten. De Achterhoek is onderdeel van Tech.land en ziet daarmee kansen voor intensivering van grensoverstijgende samenwerking.

Door demografische ontwikkelingen loopt het leerlingenbestand van de huidige **onderwijs-**instellingen terug. Werk en onderwijs zijn onlosmakelijk verbonden. Dat begint al bij kinderopvang en de basisschool. Programma's die kinderen kennis laten maken met de werkvloer kunnen een rol spelen in een doorlopende leerlijn naar de maakindustrie, zorg en onderwijs. En werknemers kunnen door een **Leven Lang Ontwikkelen** blijven meespelen op de werkvloer. In de regio is de opgave om jongeren te behouden. Door een gebrek aan aanbod van hbo- en universitaire opleidingen trekken ze weg uit de regio om elders te studeren. De uitdaging is om als Rijk en regio samen te kijken naar de spreiding van onderwijsaanbod, zodat de doorstroom naar een gezonde regionale arbeidsmarkt behouden blijft.

Meer mensen aantrekken is een deel van de inzet. Minstens zo belangrijk zijn de mensen die hier al wonen: wie langs de kant staat, deeltijd werkt of vastloopt in een baan die verdwijnt. In een regio waar het arbeidsaanbod structureel krimpt, telt iedereen mee. Onze werkloosheid is de laagste van alle arbeidsmarktregio's in Nederland; het onbenut arbeids-potentieel is met acht procent kleiner dan landelijk.[5] De makkelijke winst is hier dus al gepakt.

5 Achterhoek Monitor 2024/25.

Wat overblijft, vraagt gerichte inzet. Die inzet gaat niet alleen over meer mensen, maar over andere vaardigheden. De krapte is voor een deel een mismatch: wat werkgevers vragen verandert sneller dan wat mensen geleerd hebben. Scholing en omscholing zijn daarmee geen sluitstuk, maar onderdeel van de kern. Dat vraagt een skillsgerichte benadering: kijken naar wat iemand kan in plaats van naar welk diploma iemand heeft. Zo ontstaat ruimte voor jongeren, voor mensen uit het onbenut potentieel, voor zij-instromers en voor talent van over de grens. Willen werken wordt dan ook kunnen werken.

Maar de demografische ontwikkeling is daarmee niet volledig tegen te gaan. Bedrijven en andere werkgevers zullen ook moeten voorsorteren op minder werknemers. Technisch en sociaal innoveren om de arbeidsproductiviteit te laten stijgen is daarom essentieel. We hebben een sterk open innovatiesysteem ontwikkeld, dat we cross-sectoraal verder uitbouwen. Daarmee worden bedrijven vraaggestuurd en in gezamenlijkheid ondersteund bij innoveren. Ook ontwikkelingen op sleuteltechnologieën kunnen hierdoor naar een volgend niveau worden getild. Innovatieve oplossingen kunnen leiden tot nieuwe producten en diensten en daarmee bijdragen aan verdienvermogen van de regio en Nederland. Regionale meerjarenagenda's en regionale werkcentra houden het gesprek tussen Rijk en regio gaande. Daarin delen wij wat wij leren over de transities op de arbeidsmarkt en de kansen die daarbij ontstaan.

De inzet binnen deze ontwikkellijn is gericht op het versterken van de productiviteit en het innovatievermogen van de regio. De demografische ontwikkeling maakt duidelijk dat groei niet vanzelfsprekend uit meer arbeid kan komen. Daarom zet de Achterhoek in op technologische innovatie, digitalisering, de grondstoffentransitie en nieuwe vormen van samenwerking binnen en tussen sectoren.

Tegelijkertijd werken we gericht aan het versterken van de positie van de Achterhoek in regionale, nationale en Europese ketens. Door deze positie explicieter te maken en verder uit te bouwen, kan de regio haar economische kracht niet alleen behouden, maar ook beter verzilveren voor de brede welvaart.

Daarnaast wil het kabinet rijksdiensten beter over het land spreiden en brengt het in kaart wat regio's kunnen bieden.[6] Wij melden ons: de Achterhoek biedt ruimte, de laagste werkloosheid van het land en een economie waar het Rijk zich aan kan verbinden. Rijkswerkgelegenheid levert hier bovendien werk voor hoogopgeleiden die nu vertrekken, en een plek waar Rijk en regio elkaar dagelijks tegenkomen.

Economische ontwikkeling staat niet op zichzelf. Zij vraagt om ruimte, om een goed functionerende arbeidsmarkt en om sterke gemeenschappen. Daarmee is deze ontwikkellijn direct verbonden met de andere ontwikkellijnen in dit regioplan. Onze verhouding met andere regio's, Nederland en Europa is daarbij van doorslaggevend belang. Door het hier geschetste profiel zijn we uniek, en van grote waarde voor anderen. Die kracht zetten we graag in.

---

6 Kamerbrief spreiding Rijk werkgelegenheid, 25 oktober 2024.

ONTWIKKELLIJN

DE RUIMTE IN BALANS

Ontwikkelen en behouden vanuit kwaliteit en samenhangnd

De ruimte is het fundament onder de brede welvaart van de Achterhoek. Het coulisselandschap, het groen en de fijnmazige structuur van steden, dorpen en buurtschappen vormen onze identiteit én onze economische kracht. Hier wortelt onze leefbaarheid. Hier vinden inwoners rust en ruimte. Hier ondernemen bedrijven met diepe wortels in het landschap.

De ruimtelijke kwaliteit van de Achterhoek is geen decor, maar een drager van welzijn, economie en gemeenschapszin. Juist daarom is de impact van de demografische en maatschappelijke transities hier scherp voelbaar.

De druk op de ruimte en op de kwaliteit ervan neemt toe. **Woningbouw** is hoognodig om de bevolkingssamenstelling gezond te houden en talent aan te trekken, en daarmee de economie sterk te houden. Bedrijven vragen om ruimte voor innovatie en verduurzaming, en lopen daarbij net als elders in Nederland aan tegen netcongestie. De energietransitie vraagt ruimte voor opwek en voor de infrastructuur die daarbij hoort. Klimaatadaptatie vraagt waterberging en herinrichting van beekdalen. Het **landelijk gebied** staat voor een ingrijpende transitie, waarin water, bodem en klimaat sturend worden voor het gebruik van de ruimte. Die herinrichting raakt meer dan grondgebruik alleen. Het landelijk gebied is hier ook sociale structuur: agrarische bedrijven en het buitengebied dragen verenigingen, gemeenschappen, recreatiemogelijkheden en het beheer van het landschap. Wat landelijk wordt gezien als een ruimtelijke of ecologische opgave, landt hier direct in de leefbaarheid van kernen en buurtschappen. Daarnaast staat het verdienmodel van bestaande boerenbedrijven onder druk. Mobiliteit en bereikbaarheid vragen aanpassingen in infrastructuur. Een sterke economie vraagt om ruimte voor (circulaire) bedrijventerreinen.

De uitdaging is daarom fundamenteel: niet stapelen zonder samenhang, maar **kiezen vanuit kwaliteit**. Niet generieke oplossingen kopiëren, maar ontwikkelen vanuit Achterhoeks perspectief en gebiedseigen kracht. De Achterhoek wil groeien, maar wel op een manier die past bij het landschap, de schaal van onze kernen en de draagkracht van het gebied.

Dat vraagt om duidelijke keuzes in de inrichting van de ruimte. Niet alles kan overal. De regio kiest er daarom voor om ruimtelijke ontwikkelingen integraal af te wegen vanuit bodem, water en kwaliteit van de leefomgeving. Op sommige plekken betekent dit ruimte bieden aan wonen, economie of energie. Op andere plekken ligt de nadruk juist op natuur, water, landbouw of landschappelijke kwaliteit. Daarbij werkt de Achterhoek steeds nadrukkelijker met **prioriteer- en combineergebieden**: gebieden waar functies elkaar versterken of waar één functie richtinggevend is voor de ontwikkeling van het gebied.

Juist door functies slim te combineren en ontwikkelingen te sturen vanuit samenhang, blijft het contrast tussen snelle en trage gebieden behouden: tussen dynamische plekken voor economie, mobiliteit en voorzieningen enerzijds, en gebieden met rust, ruimte, landschap en gemeenschapskwaliteit anderzijds. Die balans vormt een essentieel onderdeel van de brede welvaart in de Achterhoek.

De opgaven in het ruimtelijk domein raken direct aan nationale vraagstukken, zoals woningbouw, energietransitie, klimaatadaptatie, stikstofaanpak en de toekomst van het landelijk gebied. Op veel van die opgaven liggen bevoegdheden en middelen bij Rijk en provincie. Ruimtelijke keuzes maken wij hier dus niet alleen; wij maken ze samen. Dat vraagt om een gedeeld beeld van de opgave, om keuzes die in samenhang worden genomen en om partijen die gezamenlijk optrekken in de uitvoering. Het vraagt ook ruimte voor regionale afwegingen en maatwerk, gecombineerd met een duidelijke langetermijnkoers. Alleen zo kunnen nationale doelen worden gerealiseerd op een manier die past bij de kracht, identiteit en ontwikkelrichting van de regio. Het Rijk legt zijn ruimtelijke koers vast in de Nota Ruimte. Uitgangspunten als water en bodem sturend sluiten aan bij hoe wij hier werken. Tegelijk stapelen nationale ruimteclaims zich in onze regio op, en opgeteld passen ze niet zonder scherpe keuzes. Hoe die keuzes hier het beste kunnen worden gemaakt, willen wij samen met het Rijk onderzoeken.

Ruimte in balans betekent dat ontwikkeling en behoud elkaar versterken. Woningbouw zonder bereikbaarheid ondermijnt leefbaarheid, economische groei zonder netcapaciteit stagneert, en energietransitie zonder landschappelijke kwaliteit tast draagvlak aan. Groei moet daarom kwaliteit toevoegen aan landschap en kernen, en passen bij de draagkracht van het gebied. De ruimte is geen afzonderlijk thema, maar staat in directe verbinding met de andere ontwikkellijnen.

5 FOCUS OP DE GEZAMENLIJKE AGENDA

De drie ontwikkellijnen vormen samen de strategische richting van dit regioplan. Zij beschrijven waar de Achterhoek de komende periode op inzet en waar de samenhang met de demografische opgave het scherpst voelbaar is. Tegelijkertijd vraagt zo'n agenda om scherpte. Niet alle thema's lenen zich op hetzelfde moment voor intensivering met het Rijk. Sommige onderwerpen zijn nu opportuun, omdat we als regio kansen zien, omdat de aanpak elders herkend wordt, of omdat het moment vraagt om een eerste gezamenlijke stap.

Daarom benoemen wij binnen dit regioplan een aantal focuspunten. Dit zijn de thema's waarop wij de komende periode samen met het Rijk willen versnellen. Geen nieuwe ontwikkellijnen, geen uitputtende lijst van wat de regio belangrijk vindt. De uitvoering ligt bij regionale programma's, partners en bestaande structuren. Het NPVR is de plek waar regio en Rijk over die regionale beweging het gesprek voeren. Over de strategische agenda. Over Rijksinstrumenten die de regio kunnen versterken en daarmee een voorbeeld vormen voor de rest van Nederland. Over beleidsruimte die nodig is om de transities te laten landen.

En over de aannames achter rijksinstrumenten. Verdeel- en toekenningsmechanismen die uitgaan van omvang of snelheid pakken in landelijke regio's anders uit dan bedoeld. Datzelfde geldt voor de aanname dat regio's naast hun dagelijkse opgave ruimte hebben om te ontwikkelen. Bij kleine organisaties gaat de capaciteit op aan wat vandaag moet, niet aan wat over tien jaar nodig is.

Het NPVR is een dynamisch programma, dus deze focuspunten kunnen op termijn wijzigen. Andere onderwerpen blijven onderdeel van het bredere gesprek en komen langs in de vierjaarlijkse uitvoeringsagenda's.

Hieronder lichten we eerst de criteria toe die wij hanteren bij de keuze voor een focuspunt. Daarna volgt per focuspunt een korte uiteenzetting. Wat speelt er in de regio, wat is er al in beweging, en wat zoeken regio en Rijk hier gezamenlijk.

Hoe komen we tot focuspunten?

Een focuspunt verdient die status wanneer regio én Rijk er belang bij hebben om er gezamenlijk in op te trekken. Het thema moet aansluiten bij wat de Achterhoek onderscheidend maakt, raken aan een opgave die ook landelijk speelt, en perspectief bieden op een aanpak waar beide partijen iets aan hebben. De zes criteria die wij hanteren, dwingen die scherpte af.

De drie ontwikkellijnen vormen onze strategische koers. **De 6 focuspunten** zijn de plekken waar wij nu willen versnellen, samen met het Rijk.

- **Een regionale opgave die ook landelijk landt.** Het thema raakt aan een vraagstuk dat in de Achterhoek scherp voelbaar is én dat hoog op de landelijke agenda staat. De aanpak heeft toegevoegde waarde voor beide kanten. Voor de regio omdat zij voortbouwt op wat hier al beweegt. Voor het Rijk omdat de regionale aanpak inzichten oplevert die landelijk bruikbaar zijn.

- **Vanuit Achterhoekse kracht.** Het thema sluit aan bij wat onze regio onderscheidend maakt. Onze cultuur van samen doen, ons innovatieve ecosysteem, onze landschappelijke structuur, onze grensligging. We bouwen voort op wat er is, niet vanuit een blanco vel.

- **Passend bij het narratief.** Het focuspunt versterkt het verhaal van de Achterhoek als demoregio en is logisch verbonden met de drie ontwikkellijnen. Het draagt bij aan samenhang in het regioplan, niet aan versnippering.

- **Originaliteit.** De regionale aanpak heeft een eigen signatuur. Het is geen kopie van wat elders al gebeurt, maar bevat een element van vernieuwing. In werkwijze, in samenwerking, in financiering of in inhoud.

- **Meerjarige ontwikkeling.** Het thema vraagt een langere adem dan een enkele bestuursperiode. De aanpak is gericht op transitie, niet op een eenmalige interventie. Dat past bij de lange tijdshorizon van het regioplan.

- **Voorbeeldwaarde.** Wat hier wordt ontwikkeld, kan elders in Nederland en bij voorkeur ook over de grens toegepast worden. De Achterhoek fungeert hier expliciet als demoregio. We testen, we leren en we delen.

De zes focuspunten die we hieronder beschrijven voldoen elk aan deze criteria.
Zij vormen de basis voor de gesprekken die regio en Rijk de komende periode voeren, met als ijkpunt: hier maken we samen het verschil.

6 DE ZES FOCUSPUNTEN

De focuspunten landen elk in het zwaartepunt van een van de drie ontwikkellijnen, maar kennen dwarsverbanden met de andere twee. Juist die integraliteit maakt ze geschikt om de Achterhoekse aanpak als demoregio te tonen.

A MKB-AANPAK: HET ECOSYSTEEM RONDOM DE HIDDEN CHAMPIONS

De Achterhoekse economie is essentieel voor Nederland. Onze innovatieve maakindustrie, hidden champions en het brede netwerk van familiebedrijven[7] zijn schakels in nationale en Europese ketens. Zonder de Achterhoek valt een deel van de Nederlandse industrie stil. Het Rijk werkt hier al langer mee. In 2020 sloot EZK een mkb-deal met de Achterhoek; in de Actieagenda mkb-dienstverlening was onze regio vervolgens de enige landelijke naast vijf stedelijke.[8] Daar is in zes jaar veel van geleerd, over hoe je het brede mkb in een landelijke regio daadwerkelijk bereikt. Die lessen vragen om een volgende stap, terwijl de agenda in 2026 afloopt. Het Achterhoekse mkb staat onder druk. Door arbeidsmarktkrapte, opvolgingsvraagstukken, verduurzaming, internationale concurrentie en een golf van overnames die kan leiden tot leegloop van regionale bedrijvigheid. Arbeidsmarktkrapte raakt het mkb direct. Het gaat daarbij niet alleen om meer mensen, maar om het juiste talent op de juiste plek. Dat begint bij de mensen zelf. Wij willen dat iedereen in de Achterhoek zijn talent kan ontwikkelen en inzetten, in werk dat perspectief biedt. Daarom investeren wij in omscholing en geven wij skills een belangrijke rol. Wie nu langs de kant staat, nieuw is in de regio of vastloopt in een baan, krijgt een kans om mee te doen. Zo groeien mensen mee met de sectoren die voor de regio en Nederland van belang zijn en krijgen die sectoren het talent dat ze nodig hebben.

De filosofie van het EZK-programma, vraaggestuurd, regio-eigen en gebouwd op samenwerking, verdient doorzetting en doorontwikkeling. Juist in regio's als de onze. Hier raakt het focuspunt aan een breder vraagstuk. Investeer als Rijk niet alleen in grote regionale programma's zoals Beethoven, maar ook in het ecosysteem en de keten daaromheen. De waarde zit in de samenhang, niet in een óf-óf. Samen met het Rijk willen wij een strategie ontwikkelen die het ecosysteem rond onze hidden champions in stand houdt en versterkt als pijler van de Achterhoekse leefbaarheid. Dat vraagt om structurele samenwerking, en om antwoord op drie vragen: hoe een vraaggestuurde, regio-eigen aanpak een vaste plek krijgt in plaats van steeds opnieuw als tijdelijke regeling, hoe onze regio aansluit op de grote nationale industrieprogramma's, en welke ruimte er is om techniekonderwijs, leven lang ontwikkelen en skillsgericht werken regio-eigen in te vullen. Dat laatste is voor het mkb geen vanzelfsprekendheid.

Wat hier ontstaat is een blauwdruk voor regionale mkb-aanpakken die wél recht doet aan de structuur van het Nederlandse bedrijfsleven buiten de mainports. Van waarde voor de hele BV Nederland.

---

7 Achterhoek Monitor 2024/25.
8 MKB-deal Achterhoek (2020) en Actieagenda mkb-dienstverlening 2024–2026, ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

ACHTERHOEKSE ONTWIKKELLOGICA: ONTWIKKELEN MET DUBBELE OPBRENGST

Landelijk is er grote vraag naar meer woningen. Ook in de Achterhoek zetten wij hierop in. Niet alleen om bij te dragen aan de landelijke woningbouwopgave, maar evenzeer om de leefbaarheid in onze regio op peil te houden. Het toevoegen van woningen raakt direct aan werken, bereikbaarheid, energie en water. We bouwen hier niet alleen om te wonen. Woningbouw heeft hier dus een dubbele doelstelling. Ruimte creëren op de woningmarkt. En de demografische opbouw, voorzieningen, verenigingsleven, economie en vitaliteit in stad, kern en dorp overeind houden.

De Achterhoek kent daarbij verschillende leefmilieus: stedelijke kernen, dorpen en kleine gemeenschappen. Ze verdienen allemaal aandacht en ondersteuning. Overal staan leefbaarheid en het behoud van voorzieningen voorop. Daarom kiezen wij voor uitbreiding die past bij de Achterhoekse identiteit. Stedelijke uitbreiding waar dat kan, kernuitbreiding waar dat nodig is, versterking van gemeenschappen waar dat draagvlak heeft. Wij zijn als regio in staat om met een totaalblik te sturen op deze uitbreiding, en dat voegt kwaliteit toe. Ook voor Nederland en het Rijk, die de komende decennia steeds vaker met 'verstedelijking' buiten de Randstad te maken krijgen.

Dat vraagt wel om een gesprek over de systematiek zelf. De woningbouwopgave voor heel Nederland is gericht op het vermeerderen van woningen en volume, met daarbij aandacht voor grote projecten en het maken van massa. Een deel van onze plannen past daarin. Een deel van de regionale plannen zijn juist kleinschalig en verspreid over kernen. Hun opbrengst zit niet in aantallen, maar in demografische opbouw en het draagvlak onder voorzieningen. Het Rijk geeft via de Nota Ruimte en de VISTA-strategie richting aan de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Binnen die koers zoeken wij ruimte voor maatwerk, zodat de Achterhoek zich samen met het Rijk kan ontwikkelen op een manier die bij de regio past. Met de lopende woondeal is de samenwerking tussen Rijk en regio op dit dossier al versterkt. Daarop bouwen wij voort en spreken we door over de onderlinge aansluiting. Datzelfde geldt voor netcapaciteit, bereikbaarheid en voorzieningen: hier bepalen die samen of woningbouw slaagt, terwijl ze langs gescheiden lijnen worden geprogrammeerd. Wij willen deze opgave samen met het Rijk oppakken, waarbij regionale regie en landelijke koers elkaar versterken. Wat hier ontstaat is fijnmazige, kwalitatieve groei in een gemengde regio. Een model dat ver buiten de Achterhoek waarde heeft.

REGIONALE BEREIKBAARHEID: (PUBLIEKE) MOBILITEIT IN EEN UITGESTREKTE REGIO

Voor een uitgestrekte, landelijke regio als de Achterhoek is goede mobiliteit geen comfortvraag, maar de randvoorwaarde voor toegang tot onderwijs, werk, zorg en andere voorzieningen. Dat geldt zowel voor de bereikbaarheid van onze regio als de bereikbaarheid in onze regio. De auto, het openbaar vervoer en een goed ontsloten harde infrastructuur vormen daarvoor de basis. Wij hebben de afgelopen jaren een eigen programma op publieke mobiliteit ontwikkeld, waarin openbaar vervoer, doelgroepenvervoer, deelmobiliteit en nieuwe vervoersconcepten in samenhang worden georganiseerd. De Achterhoek is een van de koploperregio's waarmee het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de transitie naar publieke mobiliteit in de praktijk brengt.[9] Voor veel regio's is publieke mobiliteit nog een beleidsconcept. Hier wordt het gebouwd. Die ervaring willen wij samen met het Rijk en met andere regio's verder brengen. Ontschotting tussen bekostigingsstromen: leerlingenvervoer, WMO-vervoer, doelgroepenvervoer en openbaar vervoer worden apart bekostigd en apart verantwoord, terwijl ze in de praktijk dezelfde mensen bedienen. Slimmere benutting van publieke mobiliteitsmiddelen. En het bouwen aan een werkbaar model voor gebieden waar reguliere mobiliteitsoplossingen, gebaseerd op grote vervoersstromen, niet passen. Bij ons gebeurt het al. Nu is het zaak om de volgende stap te zetten. Om schotten te doorbreken in regelgeving en geldstromen is ruimte nodig om hier samen in op te trekken. Datzelfde geldt voor de verbinding met een goed ontsloten harde infrastructuur.

AANPAK OUDERENZORG: GEZONDHEID ALS GEMEENSCHAPSOPGAVE

Gezondheid en vooral ouderenzorg vormen een landelijke uitdaging. Het huidige systeem loopt tegen de grenzen aan en dit wordt duidelijk gevoeld in de regio. De dubbele vergrijzing slaat in de Achterhoek eerder en harder toe dan in andere regio's. Tegelijkertijd is het tekort aan zorgmedewerkers geen vraagstuk dat zich met meer geld of meer handen alleen oplost. Er is een fundamenteel andere ordening nodig. Een waarin gezondheid centraal staat en niet de zorgvraag. Een waarin formele zorg, informele netwerken en gemeenschapskracht in samenhang georganiseerd worden. In de regio is hierop al een breed gedragen, domein- en thema-overstijgende aanpak ontwikkeld onder de noemer Veerkrachtig Ouder Worden. Hieraan werken twaalf zorgorganisaties, de acht gemeenten en het ouderennetwerk NOVA gezamenlijk. Deze aanpak is bewust opgebouwd vanuit een regio zonder grote dominante spelers. Door vooraf draagvlak te creëren en kleinere partijen aan tafel te brengen, hebben we een coalitie gevormd die past bij de Achterhoekse schaal. Juist die werkwijze legde een systeemvraag bloot. Omdat wij eerst alle partijen aan tafel brachten, kwamen wij later bij de IZA-transformatiemiddelen, die op volgorde van binnenkomst werden toegekend. Draagvlak organiseren kost tijd, en toekenning op snelheid benadeelt dus stelselmatig de regio's die het zorgvuldigst te werk gaan. Niet de hoogte van de middelen, maar de logica waarmee ze worden verdeeld, bepaalt of regio's als de onze kunnen ontwikkelen.

9 Afsprakenlijst BO MIRT Oost, 7 november 2024 (bijlage bij kamerbrief BO MIRT 2024).

Samen met het Rijk willen wij onze ingezette koers verder ontwikkelen. Ondersteuning bij de totstandkoming van een passende aanpak. Verkenning van ontschotting tussen WLZ, ZVW en WMO. En bekostiging die meebeweegt met een aanpak die over meerdere jaren en meerdere domeinen loopt. Wat hier werkt, wordt elders in Nederland binnen enkele jaren onmisbaar.

VEILIGHEID IN EEN GRENSREGIO: SAMENWERKEN OVER DE GRENS, ORGANISEREN VANUIT DE GEMEENSCHAP

De Achterhoek is uitgestrekt en landelijk. Afstanden zijn groot, aanrijtijden lang, en ondermijnende criminaliteit vormt juist in landelijke regio's een groeiend probleem. Drie opgaven vragen hier om aandacht: ondermijning, zorgfraude en sociale veiligheid. Samen met het Rijk willen we de problematiek die hieraan ten grondslag ligt verder verkennen en de mogelijkheden om de opgaven verder te brengen samen uitwerken. Daar staat een dubbele kracht tegenover die elders ontbreekt: onze grensligging en onze gemeenschappen.

Aan de grens is die kracht zichtbaar. In Dinxperlo en Suderwick bestaat de gezamenlijke Nederlands-Duitse politiepost al decennia, zijn de brandweerkorpsen operationeel verweven en wordt gewerkt aan de eerste Duits-Nederlandse brandweerkazerne. Toch stuit die samenwerking op drempels. Niet door gebrek aan wil, maar door verschillende systemen: uiteenlopende regelgeving, andere opleidingseisen, geen juridische constructie voor gezamenlijk eigendom. Dat patroon zien we breder met Duitse partners. De bereidheid is er aan beide kanten, het kader ontbreekt.
De tweede kracht zit in de gemeenschap. Oplossingen die uitgaan van dichtheid en volume zijn hier beperkt houdbaar; de vraag is niet hoeveel capaciteit erbij moet, maar volgens welke logica veiligheid in dunbevolkt gebied wordt georganiseerd. Veiligheid ligt hier van oudsher in meerdere lagen: formele diensten, lokale voorzieningen en de sociale structuur van kernen en buurtschappen. Die lagen dragen elk hun deel, maar functioneren te veel naast elkaar. Waar zij samenwerken wordt eerder gesignaleerd en is het buitengebied minder aantrekkelijk voor criminaliteit.

Op alle drie de opgaven trekken wij graag samen met het Rijk op. Bij zorgfraude is dat het meest concreet: gemeenten moeten aan de voorkant kunnen toetsen wie zich hier als zorgaanbieder vestigt. Dat vraagt wetgeving én capaciteit om te toetsen en toezicht te houden. Daarmee raken we een bredere vraag: regelgeving moet niet alleen werkbaar zijn in een gebied als het onze, maar ook handhaafbaar. Hier komen wij voor de vraag te staan hoe je veiligheid organiseert, zowel in de meer verstedelijkte milieus als in het landelijk gebied.

DROOGTE EN KLIMAATEXTREMEN: LANDSCHAP EN KLIMAAT IN BALANS

Het landelijk gebied van de Achterhoek staat voor een ingrijpende transitie. Op de hoge zandgronden lopen we aan tegen de grenzen van waterbeschikbaarheid, bodemkwaliteit en biodiversiteit. Klimaatverandering maakt droogte én vernatting tot een steeds scherper vraagstuk, dat direct raakt aan landbouw, natuur, drinkwatervoorziening en het verdienvermogen van de regio.

In de Achterhoek werken we vanuit het principe dat water en bodem sturend zijn voor ruimtelijke keuzes. We onderscheiden landschappelijke zones, van hoog en droog naar laag en nat, en stemmen functies af op het natuurlijke systeem. Landbouw, natuur, biodiversiteit en water worden in samenhang ontwikkeld. Een gebiedsgerichte netwerkaanpak vormt daarvoor de basis, waarbij overheden, maatschappelijke organisaties en ondernemers gezamenlijk optrekken.

Waar wij met het Rijk verder willen komen, is de uitvoering: ontschotting van middelen, kennisdeling, langjarige zekerheid en ruimte voor experimenten. En wat hier werkt op de hoge zandgronden, is direct toepasbaar in vergelijkbare delen van Nederland. Klimaatadaptatie blijft zonder regionale concretisering een papieren ambitie. Diezelfde concretisering bepaalt of de transitie in het landelijk gebied ook sociaal houdbaar blijft.

7 DE ORGANISATIE

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de opdracht gegeven om via het NPVR uitwerking te geven aan een langjarige samenwerking tussen Rijk en regio. In de Achterhoek is dit belegd bij Achterhoek Ambassadeurs; een bestaande samenwerking op basis van het 3-O model. Ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden. Geen adviesrelatie, maar gelijkwaardig partnerschap. Alle drie zitten aan tafel in de Achterhoek Board, met de provincie Gelderland als partner in die samenwerking. Dat verklaart waarom besluiten hier landen. Ze worden genomen mét de partijen die ze moeten waarmaken, niet over hen heen. Het verklaart ook waarom de regio tussen domeinen kan schakelen.

De Board is bestuurlijk opdrachtgever en voert de regie. De ontwikkeling zelf ligt waar die nu ook al ligt. Soms in een regionaal samenwerkingsverband, soms aan een thematafel, soms bij organisaties en coalities die het onderwerp al dragen. Veerkrachtig Ouder Worden loopt via twaalf zorgorganisaties, de acht gemeenten en het ouderennetwerk NOVA. De aanpak in het landelijk gebied loopt via een gebiedsgerichte netwerkaanpak met overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zo werkt het hier, en het NPVR verandert daar niets aan. Het voegt geen organisatie en geen laag toe.

Vanuit het Rijk is er naast de opdracht vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) inhoudelijke betrokkenheid geweest bij de totstandkoming van dit regioplan. Dat geldt voor EZK, VRO, OCW, SZW, VWS, IenW, LVVN en JenV. Daarnaast is een Rijksvertegenwoordiger aangesteld, voor de Achterhoek is dit de Directeur-Generaal Mobiliteit vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Kees van der Burg. Hij is ambassadeur voor de opgaven van de regio, het regioplan en kan hardnekkige interbestuurlijke opgaven onder de aandacht brengen in Rijksvertegenwoordigersoverleggen.

Wij leveren samenhang aan. Een herkenbaar aanspreekpunt en een plek waar departementen onderling schakelen maken het verschil tussen een verzameling losse dossiers en een gezamenlijke agenda. Daarom is de inzet om het vervolg op het regioplan integraal vanuit regio en Rijk aan te vliegen, om de samenhang te bewaren.

8 TOT SLOT

De Achterhoek is er klaar voor. Niet om af te wachten wat er op ons afkomt, maar om vanuit kracht de stap naar voren te zetten. De drie ontwikkellijnen vormen onze strategische koers. De zes focuspunten zijn de plekken waar wij nu willen versnellen, samen met het Rijk. We zijn ervan overtuigd dat ons mozaïek alleen in balans blijft als wij blijven vernieuwen. En dat Nederland baat heeft bij een regio die de urgente opgaven van morgen nu al voelt en aanpakt. De afgelopen jaren hebben wij stevige contacten met het Rijk opgebouwd, op meerdere dossiers en in meerdere coalities. Op die basis willen wij nu voortbouwen. Niet als nieuw begin, maar als intensivering van wat er al is. Wij rekenen op een samenwerking die scherper, structureler en wederkeriger wordt. Niet als ontvanger van beleid, maar als partner in het ontwikkelen ervan. Niet als uitzondering, maar als demoregio. Wij brengen de mentaliteit, de ervaring en de coalities mee. Wat ons betreft beginnen we morgen.

De Achterhoek is er klaar voor. Niet om af te wachten wat er op ons afkomt, maar om **vanuit kracht de stap naar voren** te zetten.

KOM MAAR OP.

ACHTERHOEK
AMBASSADEURS

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 18 november 2026
Agendapunt	: 7
Onderwerp	: Project Dorpsplan Stokkum
Portefeuillehouder	: Mevrouw G. Hofstede

Voorstel:

1. Kennisnemen van het project Dorpsplan Stokkum en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 50.000 uit de Regio Deal II (springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit).

Toelichting

Het project Dorpsplan Stokkum heeft als doel om een duurzame gemeenschappelijke voorziening (dorpshuis/ ontmoetingscentrum) te realiseren, die vanuit de gehele gemeenschap kan worden gebruikt en waar iedereen zijn/haar welzijns-, culturele- en educatieve activiteiten kan ontplooien. Het wordt een belangrijk middel om ervoor te zorgen dat jong en oud zich thuis blijft voelen in Stokkum. Dit zal plaatsvinden door de omvorming van de Suitbertuskerk, pastorie en jeugdgebouw in een dorpscentrum. Er wordt tevens een toegankelijk en groen dorpsplein en park gerealiseerd.

Advies Achterhoek Board

Het project is 8 oktober 2026 door de Board akkoord bevonden.

Procedure:	**Vervolgactie:**	**Bijlagen:**	**Consequenties:**
Thematafels; september 2026 Board: 8 oktober 2026 DB 18 november 2026	communicatie: Mededeling beslissing aan:	Meegezonden: Projectaanvraag en rapport van bevindingen	Financieel: Personeel:

Nadere informatie bij: Martine Angenent **Tel.nr.:** 06 38 06 65 13

Fantastisch dat u een project aanmeldt voor de Achterhoek Visie 2030. Om te beoordelen of het project past binnen de visie, vragen wij u dit formulier volledig in te vullen. U kunt het ingevulde formulier sturen naar de betreffende programmaregisseur, die zal daarna zo spoedig mogelijk contact met u opnemen.

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	**Naam project**	Dorpsplan Stokkum
2	**Primaire Thematafel**	Wonen en Vastgoed
3	**Aanvrager** *(dit moet een rechtspersoon zijn)*	Stichting Vrienden van Suitbertus
4	**Looptijd** *(startdatum en einddatum vermelden)*	Start Januari 2027. Eind medio 2028.

5 Doel van het project

Het doel is om een duurzame gemeenschappelijke voorziening (dorpshuis/ ontmoetingscentrum) te realiseren, die vanuit de gehele gemeenschap kan worden gebruikt en waar iedereen zijn/haar welzijns-, culturele- en educatieve activiteiten kan ontplooien. Het wordt een belangrijk middel om ervoor te zorgen dat jong en oud zich thuis blijft voelen in Stokkum. Dit alles draagt bij aan het behoud en verbetering van de leefbaarheid, welzijn en gezondheid in Stokkum.

Dit zal plaatsvinden door de omvorming van de Suitbertuskerk, pastorie en jeugdgebouw in een dorpscentrum. Er wordt tevens een toegankelijk en groen dorpsplein en park gerealiseerd. Verder wordt de begraafplaats vergroend en een kapschuur gerealiseerd.

Naast het creëren van een dorpscentrum worden er binnen het totale plan, maar buiten deze aanvraag, ook huurwoningen en een huurappartement gerealiseerd. De doelgroep zijn starters op de woningmarkt en senioren.

6 Projectbeschrijving
(Beschrijf kort welke activiteiten je tijdens dit project gaat uitvoeren. Voeg eventueel een uitgebreid projectplan als bijlage toe)

Wij gaan in de kerk en voormalige pastorie een dorpshuis realiseren. Dit doen we door de pastorie en kerk te verbouwen en geschikt te maken voor huidige en toekomstige gebruikers van de kerk, het jeugdgebouw en de pastorie. Verder willen we het kerkhof in ere houden en een dorpspark aanleggen.

De exploitatie van het dorpshuis, kerk, kerkhof en dorpspark zijn binnen de totale meer-jaren stichtingsbegroting financieel haalbaar. Exploitatie, onderhoud en beheer kunnen ook voor de langere termijn worden bekostigd.

Deze aanvraag richt zich op het realiseren van de benodigde inrichting van het ontmoetingscentrum voor de organisatie en uitvoering van de sociaal, maatschappelijke activiteiten op gebied van leefbaarheid, welzijn, cultuur en educatie voor de inwoners van Stokkum.

7 Beoogde resultaten
(Kort en concreet vermelden, moeten meetbaar zijn)

De realisatie van de faciliteiten en de inrichting van het **ontmoetingscentrum** in de voormalige kerk en pastorie ten behoeve van de sociaal, maatschappelijke activiteiten op gebied van leefbaarheid, welzijn, cultuur en educatie voor de inwoners van Stokkum. We realiseren onder andere een keuken, een ontmoetingsruimte in de serre, verschillende verenigingsruimten en passen de kerk aan voor uitvoeringen, tentoonstellingen en concerten.

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 1**)?
(*betreffende doelen uit bijlage 1 vermelden!*)

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)?
(*betreffende resultaten uit bijlage 2 vermelden!*)

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

c. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?
Er is een breed draagvlak voor het project. Dat blijkt onder meer uit de medewerking van de:
-Gemeente Montferland;
-Provincie Gelderland;
-Vele vrijwilligers die meehelpen om het project te realiseren;
-18 verenigingen die steunbetuigingen hebben afgegeven.

d. Wat is de regionale impact van dit project?

Met opmerkingen [LN1]: Willemien laat nog weten of hiervoor een nieuwe tekst nodig is omdat de tekst van de regiodeal gewijzigd is.

Met opmerkingen [JS2R1]: Gecheckt bij WT: Niet nodig

Het project creëert 8 nieuwe huurwoningen in de middenhuur die zeer schaars zijn in de regio. Dit verlicht de woningmarkt. Verder wordt door het creëren van een dorpscentrum met zaal in de oude kerk een podium voor (klassieke) artiesten gemaakt waar de heel regio gebruik kan van maken. Ook kunnen regionale zorgaanbieders gebruik maken van ruimten in het dorpscentrum.

9 Kunt u de BTW op dit project verrekenen?

~~**O** Ja (*dan onderstaand bij 10. de kosten excl. BTW weergeven*)~~
O Nee (*dan onderstaand bij 10. de kosten incl. BTW weergeven*)
~~**O** Gedeeltelijk~~

10 Totale kosten en financiering

Vul het 8RHK begrotingsformat (bijlage 3, apart Excelbestand) in en voeg deze bij. Deze maakt onderdeel uit van deze aanvraag!
(Vermeld onderstaand de gegevens uit het begrotingsformat, tabblad Totaaloverzicht, groene regels)

Totale kosten *(overnemen van tabblad)*	**€ 458.000,-**

Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's *(overnemen van tabblad)*	€ 408.000,-
Gevraagde subsidie *(overnemen van tabblad)*	€ 50.000,-
Totale financiering	**€ 458.000,-**

+

11 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?
Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwborden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze toolkit. Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Al vanaf het begin van het gehele proces over de ontwikkeling van de kerk en pastorie zijn de bewoners van Stokkum actief betrokken. Uitgangspunt is dat de plannen zo breed als mogelijk worden gedragen door het dorp. Er zijn daarom al diverse informatieve bewonersbijeenkomsten en workshops georganiseerd om kennis te vergaren en een mening te vormen.

Bewoners die niet aanwezig kunnen zijn op de bijeenkomsten worden op hoogte gehouden via MijnStokkum en het maandblad de Zandhaas die regelmatig verschijnt.

Vanaf 2021 worden er met enige regelmaat artikelen geplaatst over de voortgang op MijnStokkum en in de Zandhaas

Bij de start van het project zullen we een persbericht uitdoen en we blijven regelmatig communiceren over de voortgang van de werkzaamheden en het opstarten van nieuwe activiteiten. Hierbij zullen we afstemmen met de afdeling communicatie over de vermelding van de provincie en de 8RHK.

Met opmerkingen [LN3]: Toevoegen: hoe kennisuitwisseling wordt georganiseerd tussen gemeenten? Bijvoorbeeld projectleiders / initiatiefnemers uitnodigen van andere gemeenten.

In samenwerking met de gemeente Montferland organiseren we een bijeenkomst voor professionals werkzaam bij / voor gemeenten en vrijwilligers van vergelijkbare initiatieven in de Achterhoek. Dit in aanvulling op de informatie uitwisselingen en de lopende contacten die er nu ook al zijn.

12 Mogelijke risico's en aandachtspunten

De plannen zijn goed doorgerekend en door een onafhankelijk bureau, in opdracht van de gemeente, getoetst. Maar de aanbesteding van het werk moet nog plaatsvinden. Er is dus een prijsrisico.

Indien na aan besteding blijkt dat het gereserveerde budget niet toereikend is, dan stellen we het plan waar mogelijk bij. Dit kan wellicht door een fasering van de werkzaamheden, een groter aandeel laten uitvoeren door vrijwilligers, strakkere budgettering van de budgetten voor inrichting en afwerking en extra inzet op fondsenwerving/ bijdrage uit de gemeenschap.

Dit alles is natuurlijk afhankelijk van de omvang van een eventueel tekort.

Het bestuur zal pas opdracht verstrekken als de het definitieve plan financieel haalbaar is.

Met opmerkingen [LN4]: Risicobeheersing toevoegen. Wat als het toch hoger uitvalt?

Met opmerkingen [LN5R4]: Tekst uit Brink rapport opnemen.

13 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 4)

~~**O** Ja~~
O Nee

14 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 5)

~~**O** Ja~~
~~*Geef onderstaand aan op basis van welke verordening geoorloofde staatssteun mogelijk is*~~
~~**O** AGVV, artikel:~~
~~**O** LVV, artikel:~~
~~**O** DAEB~~
~~**O** De-minimis *(indien van toepassing, vul dan de algemene de-minimisverklaring in (zie bijlage 6))*~~

- Nee

15. Gegevens aanvrager

Met opmerkingen [LN6]: Dit klopt, stichting kan aanvrager zijn.

S.v.p. gegevens invullen in '**Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II**' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming)

noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze privacyverklaring.

Plaats: Stokkum

Datum: 09-09-2026

Naam: John Seegers

Functie: voorzitter Stichting Vrienden van Suitbertus

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
4. Aanbestedingsschema
5. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1
Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt
1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansengelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie
1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid
1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie
1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed
1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2
Springplanken Regio Deal Achterhoek II, *'Hoger Springen, Krachtiger Landen'*

1.1 Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

1.2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

1.3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

1.4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

2.1 Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

2.2 Springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendigd qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3.1 Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transities;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologiën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transities aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

3.2 Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

3.3 Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

3.4 Springplank Slimme energiegemeenschappen

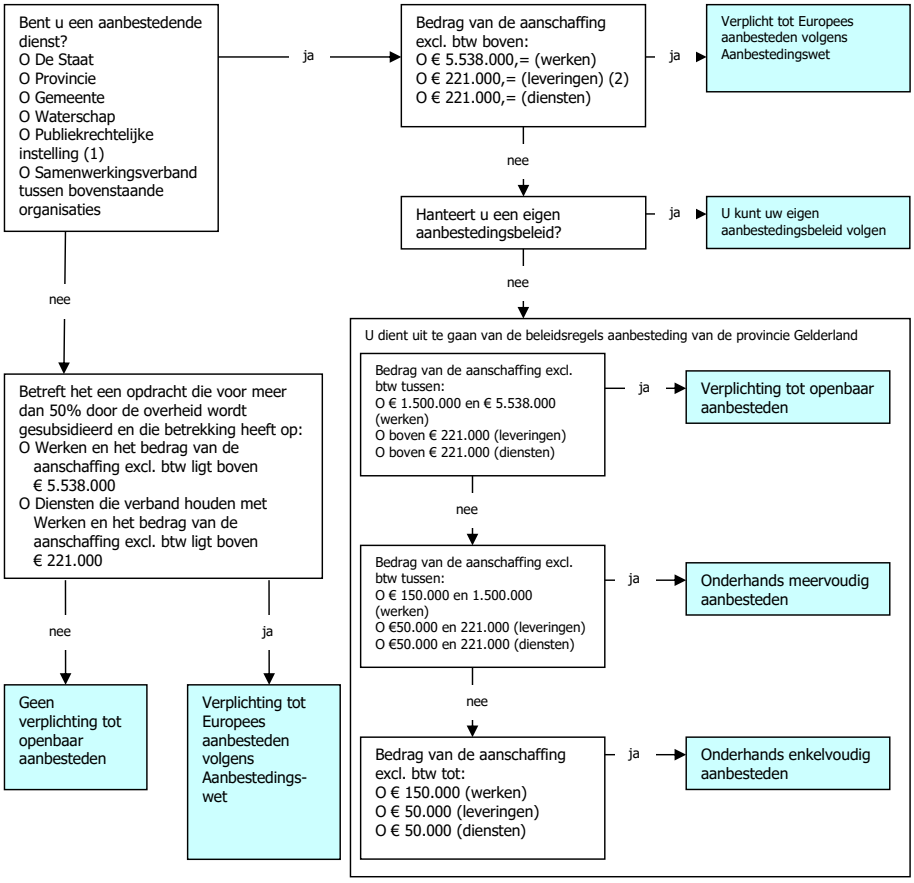
- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

3.5 Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoeks bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 4
Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 5
Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden
Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:
Europa Decentraal - staatssteun
Indien de link niet werkt, gaat u naar:
https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/

De-minimis
Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:
Europa Decentraal - de-minimis
Indien de link niet werkt, gaat u naar:
https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:
Europa Decentraal - Verklaring de-minimis
Indien de link niet werkt, gaat u naar:
https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Versie september 2024

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	**Naam project:**	Dorpsplan Stokkum	
2.	**Betrokken Thematafel(s):**	Wonen en Vastgoed	
3.	**Doel/effect van het project:**	Het doel is om een duurzame gemeenschappelijke voorziening (dorpshuis/ ontmoetingscentrum) te realiseren, die vanuit de gehele gemeenschap kan worden gebruikt en waar iedereen zijn/haar welzijns-, culturele- en educatieve activiteiten kan ontplooien.	
4.	**Looptijd van het project:** ***(start- en einddatum)***	Start Januari 2027. Eind medio 2028	
5.	**Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:**		
	Criterium	**Voldoet**	**Toelichting**
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen.	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	Dat blijkt onder meer uit de medewerking van de: -Gemeente Montferland; -Provincie Gelderland; -Vele vrijwilligers die meehelpen om het project te realiseren; -18 verenigingen die steunbetuigingen hebben afgegeven.
	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	Het past in een regionale serie leefbaarheidsprojecten waarbij onderling kennisuitwisseling wordt georganiseerd.
	De begroting is sluitend:	Ja	
6.	**Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?**		
	Zo ja, voor welke springplank?	Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?	Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.	
7.	**Opmerkingen vanuit subsidieadviseur**		
	Het project zelf is groter dan de aanvraag die uiteindelijk is ingediend. We hebben in overleg besloten om de aanvraag te richten op de inrichting van de ontmoetingsruimte en het organiseren van (sociaal-maatschappelijke, welzijns-, educatieve) activiteiten voor dorpsbewoners. De aanleiding hiervoor is de staatssteuntoets. Door de focus te leggen op leen het buurthuis konden we aangeven dat er geen staatsteun van toepassing is.		
8.	**Afstemming met andere Thematafel(s):**	NVT	

9.	**Bevindingen Thematafel**
	Unaniem zonder opmerkingen en positief

Besproken in Thematafel:	Wonen en Vastgoed
Datum:	18 september 2026

Projectenoverzicht Regio Deal II - november 2026

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
1.1 Springplank - Gezondheid voorop										
Zorg voor Mekaar *(deel staat ook bij SP 2.2)*	535.674		267.837					267.837	16-4-2025	
Zorgcorporatie Mariënvelde	359.854					180.000		179.854	28-5-2025	
MFA De Kiem Dinxperlo	200.376						100.376	100.000	4-2-2026	
Zorg-Preventieapp Berkelland - Veur Mekare en Met Mekare	124.055	9.075				52.952		62.028	4-2-2026	
Noaberschap Nabij – Leefbaarheid in Bekveld	850.800			353.800		152.000	245.000	100.000	4-2-2026	
Regionale Beweegmakelaar Jeugd	77.016		28.320			10.500		38.196	4-2-2026	
Noabercirkel Welzijn	115.501					57.751		57.751	4-2-2026	
De Lichtenberg (Oude IJsselstreek)	200.080			100.040				100.040	4-2-2026	
Vervanging Skatebaan Eelinkstraat	192.300					100.000		92.300	4-2-2026	
Digitale Mantelzorgconsulent Achterhoek	164.461	44.911				37.320		82.230	13-5-2026	
Fit veur Altied 2.0	901.508	271.755	187.050					442.703	1-7-2026	
Leefbaar Thuis	141.750						70.950	70.800	1-7-2026	
Programma Jong Talent voor zorg en welzijn	186.000		111.000					75.000	2-9-2026	
Sub-totaal 1.1 Gezondheid voorop	**4.049.375**	**325.741**	**594.207**	**453.840**	**0**	**590.523**	**416.326**	**1.668.739**		
Begroting Regio Deal II								*2.248.000*		*579.261*
1.2 Springplank - Publieke mobiliteitsaanpak										
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit	2.793.500	114.000		320.000	245.100	673.400	55.000	1.386.000	30-10-2025	
Realisatie Publieke Mobiliteitshub Varsseveld en aansl. (fiets)infrastruct	7.090.000			1.385.000		4.255.000	100.000	1.350.000	17-12-2025	
Stationsknoop Doetinchem Fase 1	3.413.884					2.363.884		1.050.000	13-5-2026	
Doorfietsroute Doetinchem-Emmerich (in voorbereiding)*	*pm*									
Sub-totaal 1.2 Publieke mobiliteitsaanpak	**13.297.384**	**114.000**	**0**	**1.705.000**	**245.100**	**7.292.284**	**155.000**	**3.786.000**		
Begroting Regio Deal II								*4.477.500*		*691.500*
1.3 Springplank - Bouwen naar Achterhoekse identiteit										
AI als versneller	336.500			50.000	18.250	100.000		168.250	30-10-2025	
Datagedreven woningbouw	347.000			50.000	23.500	100.000		173.500	30-10-2025	
Dorpsplan Stokkum	458.000			385.000			23.000	50.000	18-11-2026	
Sub-totaal 1.3 Bouwen naar Achterhoekse identiteit	**1.141.500**	**0**	**0**	**485.000**	**41.750**	**200.000**	**23.000**	**391.750**		
Begroting Regio Deal II								*860.000*		*468.250*
1.4 Springplank - Datagedreven Achterhoek										
Datagedreven Achterhoek	1.883.500			271.500	558.500	105.000		948.500	17-12-2025	
Sub-totaal 1.4 Datagedreven Achterhoek	**1.883.500**	**0**	**0**	**271.500**	**558.500**	**105.000**	**0**	**948.500**		
Begroting Regio Deal II								*948.500*		*0*
2.1 Springplank - Inclusieve arbeidsmarkt										
Uitvoeringsprogr. LLO - Programma ondersteuning	441.439		224.550					216.889	1-7-2026	
Leiding geven aan groei (in voorbereiding)	*pm*									
Sub-totaal 2.1 Inclusieve arbeidsmarkt	**441.439**	**0**	**224.550**	**0**	**0**	**0**	**0**	**216.889**		
Begroting Regio Deal II								*2.086.000*		*1.869.111*
2.2 Springplank - Bestrijding arbeidsmarktkrapte										
Zorg voor Mekaar *(deel staat ook bij SP 1.1)*	500.000		250.000					250.000	16-4-2025	
Grensland College 2.0	535.173		160.000	107.586				267.587	28-5-2025	
Techniekdag Achterhoek	194.100	104.500				13.125		76.475	17-12-2025	
Opijver 2026-2027	5.304.865	1.604.300		650.000			1.056.150	1.994.415	4-2-2026	
Achterhoek Traineeship	270.490	126.000	31.939					112.551	1-4-2026	
Sub-totaal 2.2 Bestrijding arbeidsmarktkrapte	**6.804.628**	**1.834.800**	**441.939**	**757.586**	**0**	**13.125**	**1.056.150**	**2.701.028**		
Begroting Regio Deal II								*5.288.000*		*2.586.972*

Project	Totale kosten	Ondernemers	Organisaties	Provincie	Financiering Investeringsfonds	Gemeenten	overig	Regio Deal II subsidiedeel	besluit AB/DB	restant budget regiodeal
3.1 Springplank - Verdienvermogen breed bedrijfsleven										
MKB dienstverlening - Achterhoek Verbindt	499.600	175.000	35.000	249.800				39.800	10-9-2025	
Samenwerking Innovatiecentra	832.440	416.220						416.220	30-10-2025	
TECH.LAND	217.400			54.350	54.350			108.700	17-12-2025	
Leerkingen AI	280.000	140.000						140.000	1-7-2026	
Humanoids	732.996	284.092	85.000					363.904	1-7-2026	
Sub-totaal 3.1 Verdienvermogen breed bedrijfsleven	**2.562.436**	**1.015.312**	**120.000**	**304.150**	**54.350**	**0**	**0**	**1.068.624**		
Begroting Regio Deal II								*1.750.000*		*681.376*
3.2 Springplank - Biobased Achterhoek										
Greenhub Achterhoek (in voorbereiding)	*pm*									
Sub-totaal 3.2 Biobased Achterhoek	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**		
Begroting Regio Deal II								*1.170.000*		*1.170.000*
3.3 Springplank - Innovatieve woningbouw										
Toekomstbestendig Bouwen Achterhoek	651.830	163.200	62.799	100.000				325.831	13-5-2026	
Sub-totaal 3.3 Innovatieve woningbouw	**651.830**	**163.200**	**62.799**	**100.000**	**0**	**0**	**0**	**325.831**		
Begroting Regio Deal II								*1.470.000*		*1.144.169*
3.4 Springplank - Slimme energiegemeenschappen										
Smart Energy Hub Winterswijk	90.750	9.075				36.300		45.375	30-10-2025	
Haalbaarheidsoz. EnergieHub Aalten-Dinxperlo	104.810	20.000				32.500		52.310	1-7-2026	
Energiesamenwerking Laarberg (in voorbereiding)	*pm*									
Pilot realisatie Plug & Play Energiehub (in voorbereiding)	*pm*									
Sub-totaal 3.4 Slimme energiegemeenschappen	**195.560**	**29.075**	**0**	**0**	**0**	**68.800**	**0**	**97.685**		
Begroting Regio Deal II								*1.946.000*		*1.848.315*
3.5 Springplank - Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen										
Agro Innovatiemakelaar	1.336.400			1.147.400			126.000	63.000	18-12-2024	
Sub-totaal 3.5 Toekomstige landbouw en duurz. voedselsystemen	**1.336.400**	**0**	**0**	**1.147.400**	**0**	**0**	**126.000**	**63.000**		
Begroting Regio Deal II								*740.000*		*677.000*
4. Monitoring en verankering sociale innovatie										
Achterhoek Monitor 2026-2028	332.500				143.750		45.000	143.750	4-2-2026	
Sub-totaal 4. Monitoring en verankering sociale innovatie	**332.500**	**0**	**0**	**0**	**143.750**	**0**	**45.000**	**143.750**		
Begroting Regio Deal II								*259.000*		*115.250*
TOTALEN (excl btw)	**32.696.552**	**3.482.128**	**1.443.495**	**5.224.476**	**1.043.450**	**8.269.732**	**1.821.476**	**11.411.796**		
Start Regiodeal (excl btw BCF en VAT)	*48.243.000*	*5.000.000*	*5.000.000*	*5.000.000*	*4.000.000*	*6.000.000*	*0*	*23.243.000*		*11.831.204*
% bijdrage (co-) financiering werkelijk	100%	11%	4%	16%	3%	25%	6%	35%		
% bijdrage (co-) financiering begroot	100%	10%	10%	10%	8%	12%	0%	48%		
							btw BCF	*1.007.000*		
							VAT	*750.000*		
							RDII incl BCF en VAT	*25.000.000*		

** project vooralsnog gesubsidieerd vanuit overprogrammering RDII*

Stand per november 2026

Bijdragen per gemeente projecten Regio Deal II Achterhoek	Aalten	Berkelland	Bronckhorst	Doetinchem	Montferland	Oost Gelre	Oude IJsselstreek	Winterswijk	Totaal
Zorgcorporatie Mariënvelde						180.000			180.000
Uitvoering Programma Publieke Mobiliteit	68.750	68.750	68.750	68.750	68.750	68.750	68.750	192.150	673.400
AI als versneller	100.000								100.000
Datagedreven Woningbouw	100.000								100.000
Smart Energy Hub								36.300	36.300
Realisatie Publieke Mobiliteitshub Varsseveld en fietsinfra							4.255.000		4.255.000
Datagedreven Achterhoek	13.125	13.125	13.125	13.125	13.125	13.125	13.125	13.125	105.000
Techniekdag	1.641	1.641	1.641	1.641	1.641	1.641	1.641	1.641	13.125
Zorg-Preventieapp Berkelland - Veur Mekare en Met Mekare		52.952							52.952
Noaberschap Nabij – Leefbaarheid in Bekveld			152.000						152.000
Regionale Beweegmakelaar Jeugd				10.500					10.500
Noabercirkel Welzijn					57.751				57.751
Vervanging Skatebaan Eelinkstraat								100.000	100.000
Digitale Mantelzorgconsulent Achterhoek						18.660	18.660		37.320
Stationsknoop Doetinchem Fase 1				2.363.884					2.363.884
Haalbaarheidsoz. EnergieHub Aalten-Dinxperlo	32.500								32.500
Totalen	**316.016**	**136.468**	**235.516**	**2.457.900**	**141.267**	**282.176**	**4.357.176**	**343.216**	**8.269.732**
Begroting Regiodeal	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*750.000*	*6.000.000*

Verslag Algemeen Bestuur

Datum	09-09-2026
Tijd	10:00 - 11:30
Locatie	De StecK (Raadhuisstraat 25, 7001 EX DOETINCHEM)
Voorzitter	Laura Werger

1	**Opening en mededelingen** M. Boumans en P. van Domburg zijn verhinderd. L. Werger meldt dat de selectiecommissie vanavond sollicitatiegesprekken heeft voor de vacatures binnen de Achterhoek Board. Er zijn 6 kandidaten. Afgesproken wordt om 16 september tijdens de lunch (12.20- 12.50 uur) van de VNOG bijeenkomst het algemeen bestuur het advies van de selectiecommissie voor te leggen. B. Dijkstra zal hierbij digitaal aansluiten. Waarna het algemeen bestuur een besluit kan nemen. W. Stortelder zal de secretaresse van L. Werger vragen deze meeting in te plannen. **Actie W. Stortelder.** Na het besluit van het algemeen bestuur zullen I. Rensink en W. Stortelder worden geïnformeerd. **Actie L. Werger** L. Werger meldt dat zich 13 Achterhoekse kandidaten hebben gemeld voor de VNG vacatures. Vanuit het DB is een aanbevelingsbrief gestuurd. De kandidaten hebben een afschrift ontvangen.
2	**Aanwijzen DB-lid** Mw. G. Hofstede wordt aangewezen als lid van het dagelijks bestuur.
3	**Portefeuilleverdeling dagelijks bestuur** Het algemeen bestuur neemt kennis van de portefeuilleverdeling.
4	**Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030** I. Rensink meldt dat er een sluitende begroting is. Er zijn 3 zienswijzen ingediend. Dit heeft niet geleid tot aanpassing van de conceptbegroting. A. Fellinger vraagt waarom de egalisatiereserve rente (pag. 45) niet is verwerkt. Bij vrijval zou -in lijn met de zienswijze van de gemeente Bronckhorst- de inwonerbijdrage naar beneden kunnen. I. Rensink geeft aan deze vraag schriftelijk te zullen beantwoorden. **Actie I. Rensink** J. van Oostrum meldt dat in Berkelland één fractie tegen de begroting heeft gestemd. Het algemeen bestuur stelt de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 vast en daarmee de inwonerbijdrage voor 2027 op € 8,58 per inwoner.
5	**Verslag toezicht informatie- en archiefbeheer 2025/2026** Het opstellen en toezenden van het inspectieverslag is een wettelijke verplichting.

A. Fellinger constateert dat uit de reguliere tweejaarlijkse audit van de gemeentearchivaris blijkt dat de kwaliteit van het informatie- en archiefbeheer van de Achterhoek Ambassadeurs een stijgende lijn laat zien. Montferland vindt dit een positieve ontwikkeling. Vanuit de gemeente Montferland wordt wel aandacht gevraagd om bij vervanging van applicaties en bij migratie- en conversietrajecten niet alleen te kijken naar afzonderlijke systemen, maar naar het totale proces en de samenhang tussen gebruikte applicaties en koppelingen. De duurzame toegankelijkheid van informatie dient daarbij in de gehele keten geborgd te zijn en te blijven. Daarbij is relevant dat tussen de aangesloten gemeenten verschillen kunnen bestaan in werkwijze, inrichting en informatiebeheerprocessen. Tegen die achtergrond is het van belang gemeenten tijdig en expliciet te betrekken bij keuzes rond applicatievervanging, migratie en conversie.
I. Rensink antwoordt dat Achterhoek Ambassadeurs geen eigen systemen heeft maar aangesloten is bij ICT Doetinchem. Zoals meer gemeenten in de Achterhoek.
A. Stapelkamp geeft mee dat op het gebied van veiligheid nog wel slagen te maken zijn als gemeenten gezamenlijk.

Het algemeen bestuur gaat akkoord met het toezenden van het verslag aan de interbestuurlijk toezichthouder archieven en stemt in met de beschreven aanpak/verbeterplan n.a.v. het inspectieverslag en toezending van de reactie op het inspectieverslag aan de streekarchivaris.

6 Project Jong Talent Achterhoek

Het algemeen bestuur stemt in met het project Jong Talent Achterhoek en de voorgestelde financiering; een bijdrage van € 75.000 uit de Regio Deal II (springplank Gezondheid Voorop)

7 Toelichting voortgang Governance (I. Rensink)

I. Rensink schetst de eerste richting van de uitwerking van de Governance of beter: hoe gaan we de Visie 2050 realiseren.
De Board is daarbij de strategische schakel naar de 3 ontwikkellijnen, met als rol te sturen op strategie en te zorgen voor middelen om te realiseren. Belangrijk is een eenduidig mandaat, ontwikkelkamers de via duidelijke processtappen werken (van signaleren naar realiseren) en sturen op samenhang tussen programma's en realisatiekracht. Het eigenaarschap per programmalijnen moet nog verder worden uitgewerkt. Ook is gekeken hoe we kunnen komen tot iconische projecten en grote investeringsprogramma's.
De uitwerking is nog in ontwikkeling. Met verschillende gremia wordt nog afgestemd. Onder meer met het DNA en (een delegatie van) de thematafels. We gaan stap voor stap. Doel is om op 30 november met de Achterhoek Raad in gesprek te gaan over hoe we de visie gaan waarmaken. Daarna volgt de fine-tuning en formaliseren in regelgeving (samenwerkingsregeling).

J. van Oostrum mist de rol van het algemeen en dagelijks bestuur. Het is belangrijk helder neer te zetten wie waarover besluit. Leden van het algemeen bestuur hebben geen inhoudelijke rol, maar zijn wel verantwoordelijk voor de begroting.

I. Rensink antwoordt dat dit hetzelfde blijft. We blijven een gemeenschappelijke regeling met een DB en AB. Ze zegt toe om een duidelijke beslisboom uit te werken. **Actie I. Rensink.**
A. Fellinger mist de Achterhoek Raad. I. Rensink antwoordt dat dit ook niet verandert. Essentie is dat Achterhoek Ambassadeurs (en de Board etc.) zich meer gaan richten op ontwikkelen. Daarvoor gaan we van 6 thematafels naar 3 ontwikkelkamers. Opgavegericht komen er dan programma's en projecten. Die zijn flexibel qua bezetting en tijdelijk. De bezetting moet nog verder uitgewerkt worden. Daarnaast is het belangrijk aantrekkelijk te zijn: 'object van verlangen". Meer positie verwerven en claimen.

A. Stapelkamp onderschrijft de ambitie, maar er moet wel capaciteit voor zijn. Bij cultuur en Achterhoek Food is dat lastig.
L. Werger geeft mee dat we van een S naar een M regio willen groeien. Daar hoort ambitie bij en moeten we ruimte voor creëren.
A. Fellinger en B. Dijkstra geven mee om mooie bedrijven en projecten hiervoor in te zetten.
J. van Oostrum onderschrijft dit, zoek mensen en bedrijven die ons meehelpen te verkopen. Met name voor economie.
G. Hofstede geeft mee om gemeenteambtenaren (strategen, teamleiders etc.) mee te nemen en mee te laten denken, ophalen inhoud, aan de voorkant. Dus niet alleen informeren. **Actie I. Rensink**
G. Hofstede vraag wat de Board nodig heeft van het algemeen bestuur. Welke gezamenlijke boodschap vertellen we en waar moeten we op lobbyen? Het helpt als er een eenduidige heldere boodschap is die we aan de verschillende tafels kunnen inbrengen. De gedachte is om hier in de tweedaagse ruimte voor te nemen.

8 Public Affairs

Het algemeen bestuur neemt kennis van de memo.
A. Stapelkamp meldt dat hij gevraagd is voor een meedenk sessie van LVVN over de inzet van 100 miljoen voor plattelandsontwikkeling. Dit n.a.v. een eerder werkbezoek en de Leaderaanpak.
L. Werger vraagt om overzicht wie waar aan deelneemt en wat het oplevert. A. Stapelkamp is benieuwd naar de follow-up van het eerder werkbezoek van de 3 adviescommissies (nav Elke Regio Telt). I. Rensink meldt dat S. Lensink aan beide werkt.

9 Voortgang voorbereiding VNG-congres 2026

I. Rensink licht kort toe dat er een mooie opening is voorbereid. Zowel op het congresterrein als langs de N18. Een mix van innovatie, cultuur en muziek.
J. van Oostrum geeft mee dat de provincie handhaaft op spandoeken langs de N18. Dus maakt daar melding van bij de provincie. **Actie I. Rensink**
B. Dijkstra meldt dat er ruim 2800 aanmeldingen zijn voor het congres. Ruim 2200 nemen deel aan de middagsessies en 2600 aan het diner en avondprogramma.
Heel fijn dat zowel de Koningin als de minister president komen. G. Hofstede geeft aan dat we de Achterhoek als echte innovatieve regio neer gaan zetten met goede uitstraling en workshops.

10 **Verslag van de vergadering van 1 juli 2026**

Het algemeen bestuur stelt het verslag vast.

11 **Rondvraag en belangrijke data**

A. Fellinger vraagt of de stukken eerder (twee weken van tevoren) kunnen worden verzonden. W. Stortelder meldt dat helaas dit keer een deel van de stukken pas later kon worden gepubliceerd in verband met de late vakantieperiode. De vergadering van het algemeen bestuur kon niet later worden gepland in verband met de wettelijke verplichting de begroting voor 15 september vast te stellen.
A. Fellinger meldt dat het algemeen bestuur nog een uitnodiging voor 9 oktober van haar krijgt.
L. Werger meldt dat de tweede Kamercommissie regio's en grensoverschrijdende samenwerking binnenkort mogelijk vergadert in de DRU.

18 september Bustour Achterhoek Raad
28 september werkbezoek staatssecretaris Bertram over de gnoe (13:15 tot 14:45 uur, Arnhem).
29-30 september VNG congres
12-15 oktober EWRC Brussel
6 november Dag van Gelderland (Amphion, Doetinchem)
11-12 november college tweedaagse
13 november Rijk-Regio bijeenkomst Regio Deal en NPVR (bestuurlijk)
29 november VNG Uitvoeringscongres 2026
2 december Grenslandconferentie Bocholt